

การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองต่างกัน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

เมษายน 2555

การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองต่างกัน

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ญาดา จันท์สุระ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

เมษายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองต่างกัน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

เมษายน 2555

ญาดา จันทร์ศุภระ. (2555). การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองต่างกัน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ดร.อรอุมา เจริญสุข, รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษา ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักษพระมหากษัตริย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับชั้น และการควบคุมตนเองแตกต่างกัน และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นและการควบคุมตนเองของนักเรียนที่ส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐานทั้งสามด้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 โรงเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 141 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 130 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 115 คน รวมทั้งหมด 386 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดค่านิยมพื้นฐานประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านการรักษา ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักษพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นแบบวัดชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และแบบวัดการควบคุมตนเองชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และ 0.88 ตามลำดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง (Two-Way MANOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษา ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักษพระมหากษัตริย์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษา ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักษพระมหากษัตริย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่านิยมพื้นฐานรายด้านพบว่านักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองสูงกับนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองปานกลาง นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองสูงกับนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่ำ และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองปานกลางกับนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองสูงกับนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่ำ และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองปานกลางกับนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองสูงกับนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่ำ และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองปานกลางกับนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษพระมหากษัตริย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) จากการศึกษาไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเองที่ส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษา ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักษพระมหากษัตริย์

A COMPARATIVE STUDY THE BASIC VALUES OF THE MATHAYOMSUKSA I-III STUDENTS
WITH DIFFERENT SELF-CONTROL UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

April 2012

Yada Jansugra. (2012). *A Comparative Study the Basic Values of the Mathayomsuksa I-III Students with Different Self-control under Bangkok Metropolitan Administration*. Master thesis, M.Ed. (Educational Measurement). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Orn-uma Charoensuk, Ph.D., Assoc. Prof. Chusri Wongrattana.

The purposes of this research were 1) to compare the basic values of the patriotism, religiousness and loyalty of the monarchy of the Mathayomsuksa I-III students among different grade levels and self-control abilities, 2) to study the interaction between grade levels and students' self-control has effect to the three basic values. The sample, randomly selected using Multi-Stage Random Sampling, consisted of 386 Mathayomsuksa I-III students under Bangkok Metropolitan Administration at 1st semester of the academic year 2011 from 5 schools. The two research instruments were 1) the situation measuring the basic value of the patriotism, religiousness and loyalty of the monarchy with reliability of 0.94; 2) the situation measuring the students' self-control ability with reliability of 0.88. Data analyses were descriptive statistic and Two-Way Multivariate of Variance (Two-Way MANOVA).

The research finding concludes as follows: 1) Students at different grade levels showed no statically significant of the basic values of the patriotism, religiousness and loyalty of the monarchy. 2) Students with different levels of self-control abilities displayed statistically significant value at .05 of the basic values of the patriotism, religiousness and loyalty of the monarchy. The study results indicated that a group of high self-control ability student has the basic values of the patriotism higher than the group of moderate and low self-control ability student. A group of moderate self-control ability student has the basic values of the patriotism higher than the group of low self-control ability student. A group of high self-control ability student has the basic values of the religiousness higher than the group of low self-control ability student. A group of moderate self-control ability student has the basic values of the religiousness higher than the group of low self-control ability student. A group of high self-control ability student has the basic values of loyalty of the monarchy higher than the group of low self-control ability student. A group of moderate self-control ability student has the basic values of loyalty of the monarchy higher than the group of low self-control ability student. 3) There was no interaction affecting the result of the basic values of the patriotism, religiousness and loyalty of the monarchy when research between different grade levels and the levels of self-control ability.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองต่างกัน

ของ

ญาติ จันทรศุภระ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน เมษายน พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข)

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

(อาจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสา)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประจำปีงบประมาณ 2554

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นเพราะได้รับกรุณาความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร. อรุมา เจริญสุข ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนแนวทางในการจัดทำงานวิจัย และแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทุกขั้นตอน ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ และอาจารย์ ดร. สุวิมล กฤษณฤทธิยา ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุง ปริญญานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัย การศึกษา ท่านท่านที่ได้ให้คำแนะนำอบรมให้ความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.สุชาติ ใจสถาน คุณครูมนทิดา สังขะรัมย์ คุณครูเพ็ญแข ลือหาญ คุณครูขวัญใจ จิระรังสีมันต์ และคุณครูวัลภา น้อยน้ำคำ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหารโรงเรียน คุณครู และนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติทุกท่าน และคุณมงคล จันทร์ศุภระ ที่ให้การสนับสนุน และกำลังใจจนกระทั่งผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์จากอธิการ โรงเรียนลาซาล และเพื่อนครูทุกคน ที่ให้การสนับสนุนตลอดมา

คุณค่าและคุณประโยชน์ที่เกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการีของผู้วิจัย และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ญาติ จันทร์ศุภระ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา	10
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	10
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	11
สาระและมาตรฐานการศึกษา	12
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม	14
ความหมายของค่านิยม	14
ความสำคัญของค่านิยม	17
แนวคิดและทฤษฎีค่านิยม	21
ประเภทของค่านิยม	25
ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แหล่งที่มาของระบบค่านิยม	35
การวัดค่านิยม	36
เอกสารเกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์	39
ค่านิยมด้านการรักชาติ	39
ความหมายของชาติและความรักชาติ	39
ความสำคัญของชาติ	41
ลักษณะที่แสดงถึงการรักชาติ	43
ค่านิยมด้านการรักศาสนา	46
ความหมายของศาสนา	46
ความสำคัญของศาสนา	48
ลักษณะที่แสดงถึงการรักศาสนา	51
ค่านิยมด้านการรักพระมหากษัตริย์	52
ความหมายของพระมหากษัตริย์	52
ความสำคัญของพระมหากษัตริย์	54
การปลูกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์	55
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง	57
ความหมายของความสามารถในการควบคุมตนเอง	57
ความสำคัญของการควบคุมตนเอง	60
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเอง	62
แบบวัดที่ใช้วัดการควบคุมตนเอง	67
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น	69
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
งานวิจัยต่างประเทศ	71
งานวิจัยในประเทศ	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล	91
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	91
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	92
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	97
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	97
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบวัด	98
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบจุดมุ่งหมายการวิจัย	100
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการวิจัย	115
อภิปรายผลการศึกษา	117
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	134
ภาคผนวก ก	135
ภาคผนวก ข	137
ภาคผนวก ค	143
ประวัติย่อผู้วิจัย	158

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงรูปแบบพฤติกรรมด้านจิตพิสัยตามทฤษฎีของแคธวอลและคณะ.....	25
2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก.....	69
3 จำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งตามกลุ่มเขตและสำนักงานเขต.....	76
4 จำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 แบ่งตาม ขนาดของโรงเรียน.....	79
5 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้น.....	80
6 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบวัด.....	99
7 จำนวนและร้อยละของนักเรียนแต่ละระดับจำแนกตามระดับการควบคุมตนเอง.....	100
8 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมพื้นฐานโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง.....	101
9 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง.....	103
10 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง.....	105
11 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง.....	107
12 ค่าความสัมพันธ์รายคู่และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่านิยม พื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์.....	109
13 ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของตัวแปรค่านิยมพื้นฐาน ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนาและด้านการรักพระมหากษัตริย์.....	110
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสอง (Two-Way MANOVA) ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรัก พระมหากษัตริย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง.....	111

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนที่มี ระดับการควบคุมตนเองต่างกัน	112
16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ของนักเรียนที่มี ระดับการควบคุมตนเองต่างกัน	112
17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนา ของนักเรียนที่มี ระดับการควบคุมตนเองต่างกัน	113
18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน	114
19 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์	138
20 ค่าอำนาจจำแนก (r) ขั้นตอนทดลองใช้ (Try Out) ของแบบวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์	139
21 ค่าอำนาจจำแนก (r) ขั้นตอนเก็บจริง ของแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์	140
22 ค่าอำนาจจำแนก (r) ขั้นตอนทดลองใช้ ของแบบวัดการควบคุมตนเอง	141
23 ค่าอำนาจจำแนก (r) ขั้นตอนเก็บจริง ของแบบวัดการควบคุมตนเอง	142

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 อิทธิพลของค่านิยมต่อพฤติกรรมมนุษย์.....	20
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึก ความคิด ค่านิยม.....	22
4 แสดงลำดับขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์.....	82
5 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานโดยภาพรวม จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง.....	102
6 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง.....	104
7 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนา จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง.....	106
8 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง.....	108

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการจัดการศึกษาของไทยนอกจากจะส่งเสริมด้านความรู้ให้กับนักเรียนแล้ว ยังต้องการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีค่านิยมพื้นฐานที่ดีในด้านต่างๆ เห็นได้จากนโยบายของคณะรัฐมนตรีและ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ปีพ.ศ. 2550-2554 ที่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีนโยบายดำเนินการให้สอดคล้องกับคำแถลงการณ์ของรัฐบาล ในสมัยนั้น เพื่อให้ประเทศได้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดให้โรงเรียนมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพราะจะทำให้เกิดค่านิยมพื้นฐานที่ดีกับคนในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่ต้องเติบโตไปเป็นอนาคตของชาติ ทั้งนี้การที่ทุกๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมคุณลักษณะในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดค่านิยมพื้นฐาน ที่ดี เนื่องจากค่านิยมเป็นสิ่งที่มิมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ตลอดจนความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงของประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะค่านิยมเป็นเรื่องของทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ดังที่กล่าวว่า “จิตใจเป็นบ่อเกิดของพฤติกรรม” ดังนั้นการพัฒนาสังคมและประเทศชาติจึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาจิตใจเป็นอันดับแรก เพราะเป็นเรื่องที่มีหลักฐานยืนยันโดยปราศจากข้อสงสัยได้ว่าหากประชาชนในชาติได้รับการพัฒนาจิตใจให้เป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญต่าง ๆ แล้ว เรื่องเศรษฐกิจ และความมั่นคง ตลอดจนความเจริญด้านอื่น ๆ ของประเทศชาติจะได้รับการพัฒนาไปด้วยอย่างแน่นอน (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2549: 10-12)

ค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญสรุปได้จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาในวันจันทร์ที่ 29 ธันวาคม 2551 ซึ่งได้กำหนดแนวทางพื้นฐานในการดำเนินการหลัก 4 ประการ คือ 1) ปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มีความมั่นคงในการเป็นศูนย์รวมจิตใจและความรักสามัคคีของคนในชาติ และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้เหนือความขัดแย้งทุกรูปแบบ พร้อมทั้งดำเนินการทุกวิถีทางอย่างจริงจังเพื่อป้องกันมิให้มีการล่วงละเมิดพระบรมเดชานุภาพ 2) สร้างความปรองดองสมานฉันท์ บนพื้นฐานของความถูกต้อง ยุติธรรม และการยอมรับของทุกภาคส่วน 3) พื้นฟูเศรษฐกิจ ให้ขยายตัวอย่างยั่งยืน และบรรเทาผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจที่ประชาชนจะประสบ 4) พัฒนาประชาธิปไตยและระบบการเมือง ให้มีความมั่นคง มีการปฏิบัติตามกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของสากล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: ออนไลน์) จะเห็นได้ว่า รัฐบาลให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นทั้ง ในด้าน ความรักชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ โดยวิถีทางที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้นั้น

จะต้องมีกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ซึ่งส่วนหนึ่งจะต้องดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ปี พ.ศ. 2550 – 2554 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย ให้มุ่งพัฒนา ประเทศไทยสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำ ความรอบรู้รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการ ประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2549: ปฐมบท ศ, 40)

สำหรับกระบวนการส่งเสริมค่านิยมพื้นฐานที่โรงเรียนดำเนินการนั้นจะต้องปฏิบัติตาม หลักสูตร แกนกลาง การศึกษา ชั้นพื้นฐาน พ .ศ. 2551 โดยเฉพาะสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมใน มาตรฐาน ส 2.1 คือ “เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทยดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข(กระทรวงศึกษาธิการ 2552: 16-17) ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และค่านิยมที่ดีงามตามหลักสูตรที่กำหนด โรงเรียนจะต้อง ดำเนินการแบบบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเฉพาะกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหา สาระโดยตรง และผ่านการ จัดกระบวนการเรียนรู้ จากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น กิจกรรมวัน พ้อแห่งชาติ การยื่นตรงเคารพธงชาติ การศึกษาประวัติความเป็นมาของชาติไทย สำหรับด้านศาสนา ได้มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบ ความตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย เคารพกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม หากสถานศึกษา สามารถส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แล้วก็ทำให้สังคม และ ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ และเกิดความรักความสามัคคี ภายในชาติ ซึ่งกระบวนการส่งเสริมค่านิยมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนสามารถทำได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ การซึมซับ และการได้เห็นแม่แบบกระทำเป็นแบบอย่าง แต่ อย่างไรก็ตาม หากนักเรียนไม่สามารถ ควบคุมตนเองให้สามารถประพฤติปฏิบัติตามในสิ่งที่ได้รับรู้ หรือเรียนรู้มา ก็จะไม่เกิดกระบวนการ ซึมซับเข้าสู่ตัวนักเรียนและในที่สุดก็จะไม่ส่งผลให้เกิดค่านิยมที่ได้รับรู้หรือได้เรียนรู้มา

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของอัลเบิร์ต แบนดูราซึ่งได้อธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ ทางสังคมโดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองไว้ว่า ”การควบคุมพฤติกรรมด้วยการรู้คิด การรู้คิดของบุคคลในเชิงประเมินค่าที่วางอยู่บนข้อสมมติฐานความเชื่อมั่นอันเกิดจากการเรียนรู้ของ มนุษย์นั้นจะทำให้เขาตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งได้ และจะนำไปสู่ การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนได้ตั้งใจไว้” (จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และกมล สุตประเสริฐ . 2533: 18; อ้างอิงจาก Bandura. 1969) การควบคุมตนเองจะทำให้บุคคล สามารถรักษามาตรฐานในการแสดงพฤติกรรมของตนเอง คงทนขึ้น เนื่องจากการควบคุมตนเองนั้น

บุคคลสามารถติดตามและควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ตลอดเวลา และทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงยาวนานกว่าการควบคุมภายนอก (ประทีป จินฉัตร, 2540: 124) ดังนั้นเมื่อบุคคลได้มีการควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรม ที่พึงประสงค์พฤติกรรม โดยพฤติกรรมหนึ่ง อย่างต่อเนื่องเขาก็จะมีคุณลักษณะตามที่เขาได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ จนในที่สุดก็ส่งผลให้เกิดค่านิยมของบุคคลในการกระทำนั้น ๆ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่-3 เนื่องจากนักเรียนในช่วงชั้นนี้ มีอายุระหว่าง 13-16 ปี ซึ่งตรงตามทฤษฎีของโคลเบอร์กที่กล่าวไว้ว่าในช่วงอายุ 10-16 ปี มีจริยธรรม อยู่ในระดับที่ 2 ตามกฎเกณฑ์ กล่าวคือ มีพฤติกรรมโดยได้กระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา ซึ่งระดับจริยธรรมในขั้นนี้จะประกอบด้วยขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2 ขั้น โดยขั้นที่สอดคล้องกับช่วงวัยที่ผู้วิจัยศึกษาคือขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่สังคม(13-16 ปี) ซึ่งขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งในสังคมจึงถือว่าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524: 28-31; อ้างอิงจาก Kohlberg, 1969)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ กาญจนา สุวรรณบุรณ์ (2551: 58) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่านิยมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสินี มณีประสิทธิ์ (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขตการศึกษาที่ 3 โดยผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีค่านิยมพื้นฐานทางด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ค่อนข้างสูง สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ได้ทำการศึกษางานวิจัยของ ไชยรงค์ วรรณาม (2549: 81) ที่ศึกษาเรื่องพัฒนาการควบคุมตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ที่มีมีโนภาพแห่งตนต่างระดับกันในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ทุกระดับชั้นมีการควบคุมตนเองอยู่ในระดับสูง และนักเรียนทุกระดับช่วงอายุ ตั้งแต่ไม่น้อยกว่า 13 ปี ถึงอายุมากกว่า 15 ปีมีการควบคุมตนเองในระดับสูงเช่นกัน ผลการเปรียบเทียบลักษณะการควบคุมตนเองไม่แตกต่างกัน และอยู่ในระดับสูงทุกกลุ่ม แสดงว่าระดับชั้นเรียนและระดับช่วงอายุเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กันสูง จึงส่งผลให้การควบคุมตนเองเป็นไปในลักษณะเดียวกัน คือไม่ทำให้การควบคุมตนเองแตกต่างกัน นอกจากนี้ ซอลัดดา ดิยะบุตร (2550: 142) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมจริยธรรมความมีวินัยในตนเองกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และยังพบว่าการส่งเสริมจริยธรรมความมีวินัยในตนเองกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

ดังนั้นในฐานะที่ ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน มีบทบาทในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เกิดค่านิยมพื้นฐานที่ดี จึงมีความสนใจศึกษาว่า ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการกระตุ้นและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียน แล้วนักเรียนที่ได้รับการกระตุ้นจะมีค่านิยมอยู่ในระดับใด โดยเฉพาะค่านิยมด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ และนักเรียนที่มีการควบคุมตนเองแตกต่างกันจะมีคุณลักษณะของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

สำหรับข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมตนเองกับค่านิยมพื้นฐาน เพื่อเป็นประโยชน์ในการประเมินและพัฒนาค่านิยมด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ในตัวบุคคล เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม และความมั่นคงของประเทศชาติสืบต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติด้านการรักศาสนาและด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับชั้น และการควบคุมตนเองแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น และการควบคุมตนเองของนักเรียนที่ส่งผล ต่อค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่านักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเองจะมีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์แตกต่างกันมากน้อย เพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อการเสนอแนวทางการควบคุมตนเอง ของนักเรียน แก่ผู้ปกครองและ ผู้บริหาร สถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาส่งเสริมหรือสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การคัดเลือกเนื้อหาสาระรวมไปถึงกระบวนการปลูกฝังที่เหมาะสม ให้นักเรียน เกิดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์อย่างแท้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 แบ่งเป็น 6 กลุ่มเขต จำนวน 101 โรงเรียน มีห้องเรียนจำนวน 842 ห้อง จำนวนนักเรียน 40,955 คน จำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 13,736 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 13,662 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13,557 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 โรงเรียน แบ่งออกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 141 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 130 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 115 คน รวมทั้งหมด 386 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ระดับชั้นคือ

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.1.2 การควบคุมตนเองแบ่งเป็น 3 ระดับคือ

- ความสามารถในการควบคุมตนเองระดับสูง
- ความสามารถในการควบคุมตนเองระดับปานกลาง
- ความสามารถในการควบคุมตนเองระดับต่ำ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งประกอบด้วย

- ด้านการรักชาติ
- ด้านการรักศาสนา
- ด้านการรักพระมหากษัตริย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ค่านิยม หมายถึง สิ่งทีบุคคลแต่ละคนยึดมั่นเป็นแนวคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ความต้องการ เป็นแรงจูงใจหรือสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน ให้มีคุณค่าแก่ตนเองหรือสังคม ค่านิยมจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลทั้งภายในจิตใจและการกระทำ ซึ่งแสดงถึงจุดมุ่งหมายของชีวิตของบุคคลนั้น และค่านิยมสามารถเปลี่ยนแปลงได้

2. ค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 หมายถึง คุณลักษณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ควรจะยึดมั่นเป็นแนวคิด ความรู้สึก ความเชื่อความต้องการ เป็นแรงจูงใจหรือสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ตนเองสามารถตัดสินใจเลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สังคมต้องการ ซึ่งค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ประกอบด้วย ค่านิยมพื้นฐาน 3 ด้านได้แก่ ด้านรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ และธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย โดยมีการแสดงออกมาทางพฤติกรรม เช่น การปฏิบัติตามตามสิทธิ และหน้าที่พลเมืองดีของชาติ การเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี เป็นต้น

2.2 ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนา หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักศาสนา โดยมีการแสดงออกมาทางพฤติกรรม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน เป็นต้น

2.3 ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีการแสดงออกมาทางพฤติกรรม เช่น การเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ การแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นต้น

ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สามารถวัดได้โดยแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ แนวคิด ระดับจริยธรรมของโคลเบอร์ก มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม โดยผู้วิจัยแบ่ง เกณฑ์การให้คะแนนในกา รให้เหตุผลของการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนประกอบด้วยระดับคะแนน 3 ระดับคือค่านิยมระดับสูง ค่านิยมระดับปานกลาง และค่านิยมระดับต่ำ

3. การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะละเว้นการกระทำบางชนิดหรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผล ด้วยความ มอดทนเพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการหรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี ที่อาจเกิดขึ้นและสามารถยับยั้งหรือควบคุมอารมณ์เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรค หรืออยู่ในภาวะความขัดแย้งในจิตใจ รวมทั้งรู้จักแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อเป้าหมายในอนาคต อาศัยนิยามตามโครงสร้างที่ โรเซนบัม (Rosenbaum. 1980: 109 -121) ได้สังเคราะห์ขึ้นจากทฤษฎีการควบคุมตนเองของบุคคลจากนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งโครงสร้างองค์ประกอบของคุณลักษณะการควบคุมตนเองมี ลักษณะดังนี้

3.1 การชี้แจงตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้คำพูดบอกตนเองในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และควบคุมการกระทำของตน สามารถอธิบายให้บุคคลอื่นเข้าใจในการกระทำของตนได้อย่างชัดเจน

3.2 การวางแผนแก้ปัญหา หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการประยุกต์วิธีการมาใช้แก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้น นตอน มีการวางแผน การประเมินตัวเลือกในการแก้ปัญหา และการคาดหมายถึงสิ่งที่จะเกิดตามมา

3.3 ความยับยั้งชั่งใจ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการควบคุมการกระทำตามใจตนเอง มีสมาธิและสติ ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ไม่ทำตามใจตัวเอง

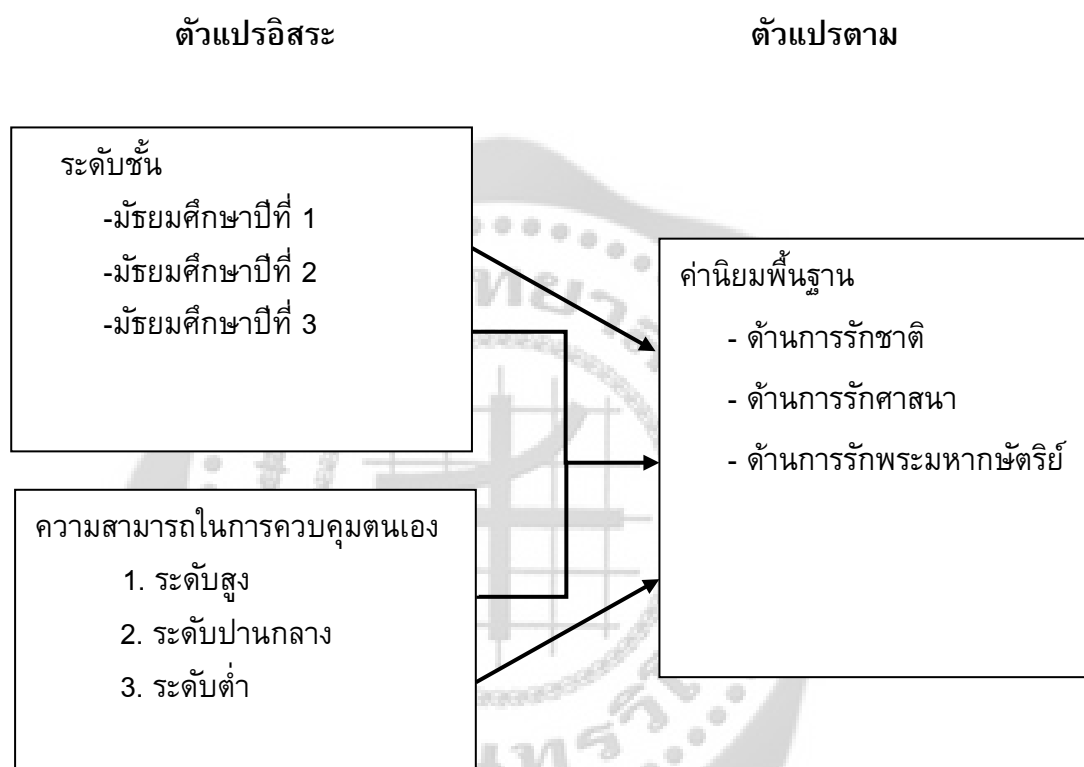
3.4 การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการรับรู้ถึงประสิทธิภาพในผลการกระทำของตนเอง

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 หมายถึง นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษา หลักสูตร แกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาตรฐาน 2.1 คือ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาป ระเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 16-17) และแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . 2551: 10) รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ได้ค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญ และควรส่งเสริมให้เกิดแก่ผู้เรียน 3 ด้านได้แก่ ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ขณะที่ตัวแปรการควบคุมตนเองที่ศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของอัลเบิร์ตแบนดูรา (Albert Bandura) และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524: 28-31; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1969) ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างที่สนใจศึกษาเป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ส่วนใหญ่จะมีอายุเฉลี่ย 13 - 15 ปี ซึ่งสอดคล้องกับระดับจริยธรรมของโคลเบอร์กในระดับที่ 2 คือ ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16) โดยบุคคลในกลุ่มนี้จะมีการกระทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมหรือกระทำตามความต้องการของสังคม จึงเป็นกลุ่มที่เหมาะสมต่อการศึกษาค่านิยมพื้นฐานทั้ง 3 ด้าน สำหรับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมตนเองที่มีต่อค่านิยม ผู้วิจัยได้แนวคิดมาจากทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2538: 2-3) ที่กล่าวว่า การควบคุมตนเองเป็นสาเหตุ หนึ่งในทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งถ้าบุคคลนั้นมี การแสดง พฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ก็จะมีแนวโน้มที่จะเกิดค่านิยมในด้านนั้น ๆ ตามมา

ดังนั้นกรอบแนวคิดในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกันจะมีค่านิยมพื้นฐานทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันหรือไม่และนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีค่านิยมพื้นฐานทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันหรือไม่ รวมทั้งศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างระดับชั้น และการควบคุมตนเองที่ส่งผลร่วมกันต่อระดับการมีค่านิยมพื้นฐานทั้ง 3 ด้าน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของงานวิจัย

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนที่มีระดับชั้น และการควบคุมตนเองต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์แตกต่างกัน
2. มีผลปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างระดับชั้น และการควบคุมตนเอง ที่ส่งผลร่วมกันต่อระดับการมีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา
 - 1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
 - 1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
 - 1.3 มาตรฐานการศึกษา
 - 1.4 การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม
 - 2.1 ความหมายของค่านิยม
 - 2.2 ความสำคัญของค่านิยม
 - 2.3 แนวคิดและทฤษฎีค่านิยม
 - 2.4 ประเภทของค่านิยม
 - 2.5 ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ
 - 2.6 แหล่งที่มาของระบบค่านิยม
 - 2.7 การวัดค่านิยม
3. เอกสารเกี่ยวข้องกับค่านิยมด้าน การรักชาติ ด้าน การรักศาสนา และด้าน การรักพระมหากษัตริย์
 - 3.1 ค่านิยมด้านการรักชาติ
 - 3.1.1 ความหมายของชาติ
 - 3.1.2 ความสำคัญของชาติ
 - 3.1.3 ลักษณะที่แสดงถึงการรักชาติ
 - 3.2 ค่านิยมด้านการรักศาสนา
 - 3.2.1 ความหมายของศาสนา
 - 3.2.2 ความสำคัญของศาสนา
 - 3.2.3 ลักษณะที่แสดงถึงการรักศาสนา
 - 3.3 ค่านิยมด้านการรักพระมหากษัตริย์
 - 3.3.1 ความหมายของพระมหากษัตริย์
 - 3.3.2 ความสำคัญของพระมหากษัตริย์
 - 3.3.3 การปลูกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง
 - 4.1 ความหมายของความสามารถในการควบคุมตนเอง
 - 4.2 ความสำคัญของการควบคุมตนเอง
 - 4.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเอง
 - 4.4 แบบวัดที่ใช้วัดการควบคุมตนเอง
- 5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นับเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศที่มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 37) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดที่4 แนวการจัดการศึกษา มีหลายมาตราที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้าน การรักศาสนา และด้าน การรักพระมหากษัตริย์ดังนี้

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ข้อ 1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลกรวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และข้อ3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

มาตรา 27 เป็นมาตราที่กำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่วนกลางเป็นผู้กำหนดสาระที่สร้างเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ พดลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ ฉะนั้น จึงถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจให้ สถานศึกษา โดยที่สามารถพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของตนเองได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 11-13)

1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: คำนำ) ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนทั่วไปตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบ ได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง พบว่ายังมีประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการ ดังนั้นคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) มาใช้ในการพัฒนาสูตร ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และจุดหมาย ของหลักสูตร ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2552: 4-5, 21)

วิสัยทัศน์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังหลักของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดมุ่งหมาย หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐาน ด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์ และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ มีทักษะในการชีวิตวิทยาการ และเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

1.3 สารและมาตรฐานการศึกษา

ในงานวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาดี ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 16-17) ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปมาตรฐานการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาดี ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สังคม มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรฐาน ส 1.1 คือ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระ พุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มาตรฐาน ส 1.2 คือ เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธรูปหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องคือ มาตรฐาน ส 2.1 คือ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข มาตรฐาน ส 2.2 คือ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องได้แก่ มาตรฐาน ส 4.3 คือ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

กล่าวโดยสรุป จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีหลายมาตราที่ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับ ระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ กีฬา วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย จึงมีการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ มุ่งเน้นให้นักเรียนปฏิบัติตามหลัก ธรรมของศาสนา เข้าใจประวัติศาสตร์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข นอกจากนี้ยังได้ กำหนดมาตรฐานการศึกษา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองและกลุ่มสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนสามารถปฏิบัติตนได้ตาม ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 2-6, 51) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพล เมือง โลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักษาชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

การนำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการดังกล่าว ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึง ประสงค์อย่าง ชัดเจน โดยพิจารณาจาก นิยาม ตัวชี้วัดพฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องการรักษาชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งมีรายละเอียดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้

ข้อที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคี ประองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

1.1 เป็นพลเมืองดีของชาติ

1.1.1 ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติ

ได้ถูกต้อง

1.1.2 ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ

1.1.3 มีความสามัคคี ประองดอง

1.2 ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย

1.2.1 เข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีประองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม

1.2.2 หวงแหน ปกป้อง ยกย่องความเป็นชาติไทย

1.3 ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตนตามหลักศาสนา

1.3.1 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ

1.3.2 ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ

1.3.3 เป็นแบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน

1.4 เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

1.4.1 เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

1.4.2 แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์

1.4.3 แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

จากตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยได้นำไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

2.1 ความหมายของค่านิยม

คำว่า ค่านิยมหรือคุณค่า (Values) นั้นได้มีผู้ที่สนใจศึกษาอย่างมากมายทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา สังคม วิทยาศาสตร์ และด้านการศึกษา ดังนั้นค่านิยมจึงมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายแตกต่างกันไปตามยุคสมัย และสาขาวิชาดังนี้

วูดร็อฟ (ลัวัน สายยศ; และ อังคณา สายยศ . 2543: 126; อ้างอิงจาก Woodruff. 1952) ให้ความหมายของค่านิยมว่า เป็นสิ่งที่บุคคลหรือสมาชิกในสังคมยึดถือและยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีความสำคัญสำหรับตน ยอมรับเอามาเป็นเป้าหมายมาตรฐานและอุดมคติในชีวิต

กูต (สมถวิล ปิตียัง . 2537: 16; อ้างอิงจาก Good. 1956: 593) ให้ความหมายของค่านิยมว่าเป็นความนิยมชมชอบ เป็นการประเมินค่า และเป็นการตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของสิ่งนั้นในเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา จริยศาสตร์ ความรู้ ศาสนา และสุนทรียภาพ เพื่อบุคคลพิจารณา ประเมินค่าและตัดสินใจในสิ่งนั้นๆ แล้วก็จะยึดคุณลักษณะนั้นต่อไป

แกร์เรทท์ (Garrett. 1961: 573) ให้ความหมายว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่มาก่อนความต้องการ เมื่อบุคคลต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็แสดงว่าสิ่งนั้นเป็นค่านิยมของเขา ค่านิยมเป็นเรื่องของจิตใจเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น

แมคโดนัลด์ (Mc.Donald. 1963: 280-281) ให้ความหมายว่า ค่านิยมเป็นความนิยมชมชอบของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติและทำหน้าที่เป็นเกณฑ์ในใจที่บุคคลใช้ตัดสินว่าสิ่งใดเป็นที่พึงปรารถนาใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกกำหนดการกระทำสิ่งที่เขาเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม

มิลเลอร์ (Miller. 1965: 100) ให้ความหมายว่า ค่านิยมเป็นทัศนคติและความเชื่อที่ฝังลึกในชีวิตของบุคคล และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทุก ๆ ด้านจากพฤติกรรมง่าย ๆ และธรรมดาที่สุด เช่น การแต่งกาย จนถึงพฤติกรรมที่ยากและซับซ้อน เช่น การแสดงความคิดเห็นการเลือกคู่ครอง เป็นต้น

โรคิช (สุนทรี โคมิน; และ สนิ สัมครการ. 2522: 13; อ้างอิงจาก Rokeach. 1968) ได้ให้ความหมายของค่านิยมหมายถึง รูปแบบของความเชื่อที่แต่ละคนยึดถืออยู่แต่ละคนปฏิบัติตนอย่างไรหรือสิ่งใดให้มีคุณค่าค่านิยมแตกต่างจากเจตคติและความเชื่อเพราะค่านิยมมิได้เกี่ยวข้องกับสิ่งของบุคคลหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเฉพาะอย่าง แต่ค่านิยมสัมพันธ์กับทุกสิ่งโดยทั่วไปและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล นอกจากนั้นค่านิยมยังมีความหมายเป็นมาตรฐานในการตัดสินว่าสิ่งใดเลวหรือดี และใช้ในการตัดสินพฤติกรรมของแต่ละบุคคลด้วย

ฟิทเทอร์ (บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ. 2526: 122; อ้างอิงจาก Feather. 1975: 4-5) กล่าวว่าไว้ว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่นิยมเชื่อถือไว้เป็นแนวทางในการประพฤติยึดถือปฏิบัติ (Mode of conduct) หรือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ตนเอง และสังคมเห็นสมควรยึดถือปฏิบัติ (End state of Existence) มากกว่าวิถีปฏิบัติหรือเป้าหมายอย่างอื่น

คิลแพทริค (ลัวัน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 126; อ้างอิงจาก Kilpatrick. 1954) มองค่านิยมเป็นความต้องการที่ได้รับการประเมินอย่างรอบคอบ มีค่าควรแก่การเลือกไว้เป็นสมบัติของตน

สำหรับในทฤษฎีของนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิของไทย ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ดังนี้

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524: 411-412) ให้ความหมาย ค่านิยมว่า คือ วิสัยสามารถของสิ่งใดก็ตามที่เชื่อว่าสนองความปรารถนาของมนุษย์ได้หรือคุณสมบัติของสิ่งใดก็ตามซึ่งทำในสิ่งนั้นเป็นประโยชน์น่าสนใจแก่บุคคลหรือกลุ่มค่านิยมขึ้นอยู่กับความเชื่อของมนุษย์ ของอย่างหนึ่งซึ่งโดยเนื้อแท้ไม่มีสรรพประโยชน์อย่างใดเลย อาจเป็นที่ ยอมรับว่ามีค่าสูงส่งได้เพราะมนุษย์เชื่อว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์กับตน นอกจากนี้ของอย่างเดียวกันอาจมีค่าสำหรับแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถวัดออกมาได้แน่นอนว่าของนั้นมีค่าอย่างไร ในทางสังคมวิทยานิยมใช้คำ “คุณค่า” หรือ “ค่านิยม” ให้หมายถึง สิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง

สาโรช บัวศรี (2527: 8) ให้นิยามค่านิยมว่า เป็นสภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยามว่า ควรยึดถือหรือยึดมั่น หรือว่าควรกระทำหรือปฏิบัติเพื่อจะได้บรรลุถึงความมุ่งหมายของสังคมหรือตัวเอง

เพ็ญแข ประจวบจันทน์ และอ้อมเดือน สดมณี (2529: 14) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึงความรู้สึกร่วมที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การที่บุคคลมีค่านิยมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นแสดงถึงความรู้สึก ความพอใจ ทศนคติ และความต้องการ ที่บุคคลมีต่อเรื่องนั้นและพร้อมที่จะแสดงออกเพื่อสนองต่อค่านิยมนั้น บุคคลจะขัดขวางและต่อต้านการกระทำที่ขัดต่อค่านิยมที่เขามีอยู่ ค่านิยมจัดได้ว่าเป็นแหล่งที่มาของพฤติกรรมของบุคคลทั้งด้านลบและด้านบวก

บันลือ พฤษะวัน (2534: 157) ได้กล่าวว่า ค่านิยมคือ สิ่งที่บุคคลในสังคมต่างเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่า ควรยึดถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการยกย่องเชิดชูว่าดี ก้าวหน้า มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต

วุฒิพงษ์ ทองก้อน (2537: 11) ได้กล่าวถึงค่านิยมโดยสรุปว่า ความเชื่อของบุคคลที่ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ปรารถนา มีคุณค่ามีความสำคัญ น่าสนใจ ก็จะยึดถือเป็นเครื่องช่วย ในการตัดสินใจ และกำหนดการกระทำโดยพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าหรือสิ่งที่ยึดถือเป็นหลัก

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 127) ให้ความหมายว่า ค่านิยม หมายถึงความรู้สึกต่อความเชื่อที่สังคมเห็นว่าดี- เลว มีความสำคัญ- ไม่สำคัญ พึงปรารถนา- ไม่พึงปรารถนา ซึ่งเป็นอุดมการณ์หรือวิถีชีวิตของมนุษย์

ศักดิ์ ระพี (2543: 28) ที่ให้ความหมายของคำว่า ค่านิยม เป็นการตัดสินใจที่เรากระทำในชีวิตซึ่งขึ้นอยู่กับรากฐานของค่านิยมที่เรายึดถือเป็นมาตรฐาน เป็นบรรทัดฐาน หรือเป็นเกณฑ์ที่กำหนดว่าควรปฏิบัติอย่างไร โดยค่านิยมพัฒนาจากประสบการณ์ที่เรามีจากอิทธิพลของมนุษย์จากสภาพแวดล้อม

ลักขณา สิริวัฒน์ (2544: 66) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยมคือความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นผลให้บุคคลใช้เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานที่นำมาประเมินหรือตัดสินใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคล

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คุณแต่ละคนยึดมั่น เป็นแนวคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ความต้องการ เป็นแรงจูงใจหรือสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้คุณสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน ให้มีคุณค่าแก่ตนเองหรือสังคม ค่านิยมจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ มีทั้งด้านลบและด้านบวก ดังนั้นค่านิยมจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคุณทั้งภายในจิตใจและการกระทำ

2.2 ความสำคัญของค่านิยม

สุนทรী โคมินและสไนท สมิครการ (2522: 68) ได้กล่าวถึงความสำคัญของค่านิยมไว้ดังนี้

1. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นเกณฑ์ (Criteria) หรือมาตรฐาน (Standard) ที่ชี้นำพฤติกรรมการปฏิบัติในหลายทาง เช่น

1.1 เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ตัดสิน ชื่นชม ยกย่อง หรือติเตียนตนเองหรือการกระทำของคนอื่น

1.2 เป็นตัวกำหนด ให้เราเลือกนิยามอุดมการณ์ทางการเมือง บางอุดมการณ์มากกว่าอุดมการณ์อื่น ๆ

1.3 จูงใจให้เราแสดงจุดยืนของเราในเรื่องต่าง ๆ

1.4 เป็นบรรทัดฐานที่ช่วยในการชักชวน ทำนาย คัดค้าน และถกเถียง หรือพยายามจะเปลี่ยน

1.5 เป็นบรรทัดฐานสำหรับกระบวนการให้เหตุผลต่อความนึกคิดและการกระทำของตน

2. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นตัวอย่างบ่งชี้ถึงความต้องการและแรงจูงใจของมนุษย์

3. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจหรือผลักดันของคุณคน เช่น บุคคลที่มีค่านิยมในการมีอายุยาวนาน หรือสุขภาพดีก็จะมีแรงผลักดันให้อยากออกกำลังกาย เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2528: 8-9) ได้ระบุถึงความสำคัญของค่านิยมไว้ว่า

1. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐาน หรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลายของเรา กล่าวคือ ค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของเราว่า เราควรจะทำในสิ่งใด ค่านิยมจะช่วยกำหนดจุดยืนในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ และค่านิยมจะช่วยทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติต่าง ๆ ทั้งของตัวเองและของผู้อื่น

2. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแบบแผนสำหรับการตัดสินใจ และการแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในบางกรณีบุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์บางอย่างที่ขัดแย้งกัน ทำให้เราต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง เช่น การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด กับความเป็นตัวของตัวเอง หรือการรักษาความเป็นอิสระ เสรีของตน การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแต่ยากจนกับการปฏิบัติงานบนหนทางที่ไม่สุจริตแต่ทำให้ร่ำรวย บุคคลจะเลือกเดินทางไหน นั่นค่านิยมหรือระบบค่านิยมที่บุคคลมีอยู่จะช่วยกำหนดทางเลือกให้เขา

3. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจหรือผลักดันของบุคคล เช่น บุคคลที่มีค่านิยมชมชอบในการมีอายุยาวนานหรือสุขภาพดี ก็จะมีแรงผลักดันให้อยากออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอตลอดจนมีความรอบคอบในการบริโภคอาหาร บุคคลที่มีค่านิยมเกี่ยวกับวัตถุนิยมสูง ก็มักจะมี ความขยันขันแข็งและเพียรพยายามในการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทองและสิ่งของที่ตนพึงปรารถนาเหล่านี้ เป็นต้น

ด้วยเหตุที่ค่านิยมเป็นตัวกำหนดความประพฤติและการปฏิบัติของตน และกาประพฤติ การปฏิบัติของคนเป็นตัวการทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง เราจึงอาจจะกล่าวได้ว่า ค่านิยมมีส่วนทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยีก็มีส่วนทำให้ค่านิยมใหม่ ๆ เกิดขึ้นได้เหมือนกัน พุทธอภินัยหนึ่งก็คือ ค่านิยมเป็นได้ทั้ง เหตุและผลของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นค่านิยมจึงมีความสำคัญมาก เพราะส่งผลกระทบต่อทั้ง ความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมและความมั่นคงของชาติ กล่าวคือ สังคมที่มีค่านิยมที่เหมาะสม ถูกต้อง เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี เป็นต้น สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าอย่างแน่นอน สังคมใดที่มีค่านิยมไม่เหมาะสม เช่น ขาดระเบียบวินัย ไร้ความสามัคคี เกียจคร้าน ฯลฯ สังคมนั้นจะเสื่อมลงและขาดความมั่นคงภายในชาติ จึงจำเป็น อย่างยิ่งที่สังคมจะต้องสร้างค่านิยมที่เหมาะสม และเป็นค่านิยมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ลงที่พึง ปรารถนามากที่สุด

ธีระพร อูวรรณโณ (2535: 402) กล่าวว่าค่านิยมเป็นตัวก่อหรือจัดความขัดแย้งใน ตนเองและผู้อื่น ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับค่านิยมมีดังนี้

1. ค่านิยมเป็นตัวนำทางในการดำเนินชีวิต การที่คนจะมีโอกาสใช้ค่านิยมเป็น ตัวนำ ทางในการดำเนินชีวิตนี้ นขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคลที่มีความต้องการไม่ เหมือนกัน บางคนมีค่านิยมที่ต้องการมีชื่อเสียงในสังคมก็พยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้ตนเองมี ชื่อเสียง หรือบางคนมีค่านิยมที่ต้องการความสุขสบาย ก็จะทำทุกอย่างแม้กระทั่งการขายบริการทาง เพศเพื่อให้ตนเองมีชีวิตที่สบาย พึ่งพ้อ

2. ค่านิยมเป็นมาตรฐานในการตัดสินตนเองและผู้อื่น สรุปไว้ 7 ประเด็นคือ

2.1 ค่านิยมนำบุคคลให้มีจุดยืนในเรื่องที่โต้แย้งกันทางสังคม

2.2 ค่านิยมกำหนดล่วงหน้าให้บุคคลชอบอุดมการณ์ทางการเมืองหรือศาสนา

บางแนวมากกว่าบางแนว

2.3 ค่านิยมชี้แนะการแสดงต่อผู้อื่น

2.4 ค่านิยมในการยกย่องและตำหนิตนเองและผู้อื่น

2.5 ค่านิยมช่วยให้บุคคลเปรียบเทียบความสามารถและจริยธรรมของตนกับ

ผู้อื่น

2.6 ค่านิยมเป็นมาตรฐานให้บุคคลมีอิทธิพลต่อคนอื่น

2.7 ค่านิยมช่วยให้บุคคลหาเหตุผลเข้าข้างตนเองได้

3. ค่านิยมเป็นตัวก่อหรือขจัดความขัดแย้งทั้งในตนเองและกับผู้อื่น

3.1 ความขัดแย้งในตนเองมีลักษณะพื้นฐาน 3 ลักษณะคือ

3.1.1 ความขัดแย้งแบบรักพี่เสียดายน้อง หมายถึง การถูกบังคับให้เลือกทางหนึ่งทางใดในสองทางที่ชอบมากพอ ๆ กัน

3.1.2 ความขัดแย้งแบบหนีเสือปะจระเข้ หมายถึง การถูกบังคับให้เลือกทำในสิ่งที่ไม่ชอบทั้งสองอย่าง

3.1.3 ความขัดแย้งแบบเกลียดตัวกินไข่ เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง หมายถึง การถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ตนชอบแต่มีคุณสมบัติที่ตนไม่ชอบ

3.2 ค่านิยมเป็นตัวก่อหรือขจัดความขัดแย้งกับผู้อื่น บุคคลต่างมีค่านิยมของตนแล้วนำค่านิยมของตนไปตัดสินพฤติกรรมของผู้อื่นจนทำให้เกิดการขัดแย้งกัน

ทัศนีย์ ทองสว่าง (2537: 63-64) ได้กล่าวถึงความสำคัญของค่านิยมไว้ ดังนี้

1. ค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม สังคมจะเจริญก้าวหน้าหรือเสื่อมถอยขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนในสังคมนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้การสร้างค่านิยมที่ถูกต้องและเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในสังคม การปลูกฝังให้บุคคลรู้จักคุณค่าของความเป็นมนุษย์ เช่น การปลูกฝังให้มีความรัก ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน รู้จักรับผิด ชอบต่อหน้าที่ของตน เป็นต้น ผู้นำในการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องในสังคมไทยได้แก่ ครอบครัว ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำทางศาสนาต่าง ๆ ผู้บริหารประเทศ ข้าราชการ นายทุนและปัญญาชน ฯลฯ

2. ค่านิยมมีความสำคัญมากและมีผลกระทบต่อความเจริญและความเสื่อมของสังคมตลอดความมั่นคงของชาติ กล่าวคือ สังคมที่มีค่านิยมที่เหมาะสมถูกต้อง เช่น ซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ฯลฯ สังคมนั้นย่อมจะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่วนสังคมใดที่มีค่านิยมไม่เหมาะสม เช่น ขาดความสามัคคีกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เล่นการพนัน ขาดระเบียบวินัย เกียจคร้านการงาน ฯลฯ สังคมนั้นจะเสื่อมลงและเป็นอันตรายต่อความความมั่นคงของประเทศชาติได้

3. ค่านิยมมีความเกี่ยวพันกับวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะค่านิยมบางอย่างได้สร้างแกนของวัฒนธรรม เช่น ค่านิยมความรักอิสระภาพของคนไทยซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ทำให้ชาติไทยรักษาความเป็นเอกราชมาได้จนถึงปัจจุบันความอิสระจึงเป็นแกนของวัฒนธรรมไทย

4. ค่านิยมบางอย่างจะขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมเมื่อสภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น ในสมัยก่อนคนไทยสร้างวัดเพราะวัดเป็นศูนย์รวมพลังทางด้านจิตใจของสังคมเป็นสโมสรชาวบ้าน เป็นศูนย์กลางการเมืองการปกครอง เป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมของชาติ เป็นต้น ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงจากเดิมเนื่องจากอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกได้เผยแพร่เข้ามาหลายอย่างโดยเฉพาะวัฒนธรรมทางวัตถุ มีการสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล สโมสร ข้าราชการ ศาลาประชาคม พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ ค่านิยมในการสร้างวัดจึงเปลี่ยนไปกล่าวคือ คนไทยสมัยปัจจุบันนิยมสร้างโรงเรียนและโรงพยาบาลแทนวัด เป็นต้น

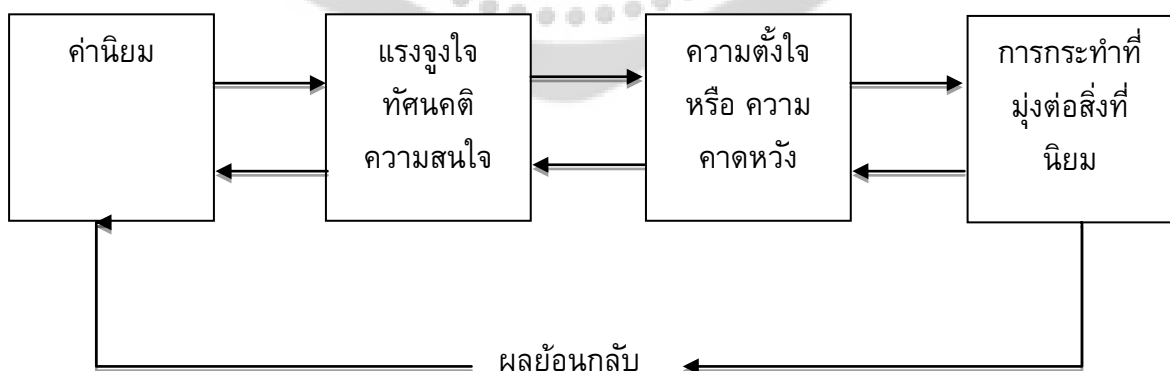
ฤกษ์ชัย คุญูปการ (2539: 82-83) ได้กล่าวไว้ว่า ค่านิยมมีบทบาทเป็นมาตรฐานในการดำเนินชีวิตของบุคคล 2 ประการ คือ

1. ค่านิยมเป็นมาตรฐานความเชื่อ บุคคลใช้ค่านิยมเป็นพื้นฐานในการสร้างความเชื่อต่อสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีเรื่องความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และเจตคติ เป็นองค์ประกอบในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ค่านิยมเกี่ยวข้องกับความคิด หมายถึง บุคคลมีค่านิยมสิ่งหนึ่งไปในทิศทางใดก็แสดงว่าเขามีความคิดที่ควรประพฤติปฏิบัติในทิศทางนั้น ทำนองเดียวกัน ค่านิยมเกี่ยวข้องกับจิตใจ หมายถึง บุคคลมีค่านิยมต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็แสดงว่าเขามีอารมณ์ความรู้สึก และเจตคติไปในทิศทางนั้นด้วย ดังนั้นเมื่อบุคคลทราบค่านิยมของผู้อื่น ชัดเจนมากเพียงใดแสดงว่าเขาสามารถเรียนรู้ผู้อื่นได้ชัดเจนมากเพียงนั้น

2. ค่านิยมเป็นมาตรฐานความประพฤติ บุคคลมักใช้ค่านิยมเป็นเป้าหมายในการตัดสินใจว่าควรประพฤติปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไรจึงจะเหมาะสมหรือมีคุณค่า

เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2540: 9) ได้กล่าวถึงค่านิยมเป็นองค์ประกอบสำคัญสิ่งหนึ่งในด้านจิตวิทยาของบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออก ค่านิยมเป็นกระบวนการทางความคิดของบุคคลที่เป็นตัวกำหนด ตัวตัดสิน ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ได้ บทบาทของค่านิยมมี 2 ประการ คือ

1. เป็นมาตรฐานที่จะนำทางเพื่อเป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติ ประเมินผลว่าสิ่งใดดีไม่ดี
2. จะทำหน้าที่กระตุ้นเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติ ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติ ความสนใจและความตั้งใจ ซึ่งจะไปสู่การแสวงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมนั้นในที่สุด ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 อิทธิพลของค่านิยมต่อพฤติกรรมมนุษย์

ลักขณา สิริวัฒน์ (2544: 67) ได้กล่าวไว้ว่าค่านิยมมีความสำคัญในฐานะเป็นตัวนำทางในการดำเนินชีวิต เป็นมาตรฐานในการตัดสินใจของตนเองและผู้อื่น และเป็นตัวก่อกำหรือขจัดความขัดแย้งทั้งในตนเองและกับผู้อื่น

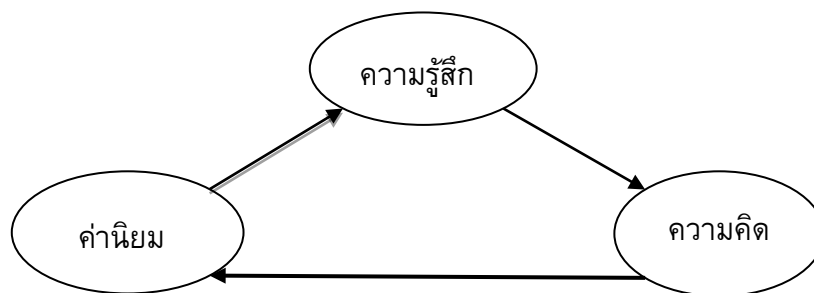
จากความสำคัญของค่านิยมที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า ค่านิยม เป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละคนยึดมั่นเป็นแนวคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ความต้องการ เป็นแรงจูงใจหรือสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน ให้มีคุณค่าแก่ตนเองหรือสังคม ค่านิยมจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลทั้งภายในจิตใจและการกระทำ ซึ่งแสดงถึงจุดมุ่งหมายของชีวิตของบุคคลนั้น และค่านิยมสามารถเปลี่ยนแปลงได้

2.3 แนวคิดและทฤษฎีค่านิยม

โรคิช (สุนทรী โคมินู และสนธิ สมักรการ. 2522: 11-19) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมไว้ว่าค่านิยมเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะยั่งยืนถาวร ซึ่งเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ หรือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งที่ตนเองและสังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือ ปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติหรือเป้าหมายอย่างอื่น และโรคิชได้สร้างกรอบทฤษฎีจากฐานคติค่านิยมโดยเสนอแนวคิดที่ว่า ค่านิยมของมนุษย์ตั้งอยู่บนฐานคติเกี่ยวกับธรรมชาติ แห่งค่านิยมของมนุษย์ 5 ประการ ดังนี้

1. จำนวนของ “ค่านิยม” ที่แต่ละคนนั้นอยู่ในข่ายที่นับและศึกษาได้
2. ความแตกต่างของค่านิยมแสดงออกเป็นระดับ (Degree)
3. ค่านิยมต่างๆ สามารถนำมาจัดรวมกันเข้าเป็นระบบค่านิยมได้(Value System)
4. ค่านิยมของมนุษย์สามารถจะสืบสาวไปถึงวัฒนธรรม สังคม และสถาบันสังคมต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิกภาพได้ สิ่งเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดของค่านิยม
5. ผลที่ตามมาถือว่าค่านิยมของมนุษย์แสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ในเกือบทุกรูปแบบ ที่นักสังคมสงเคราะห์สนใจ

จากแนวคิดของโรคิช (Rokeach) แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมของบุคคลเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ และสามารถวัดค่านิยมออกมาให้เห็นระดับและความแตกต่างของค่านิยมของแต่ละบุคคลหรือแต่ละสังคมในรูปของระบบค่านิยม และยังสามารถทำนายถึงวัฒนธรรม ประเพณีของกลุ่มสังคมบุคลิกภาพหรือทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลได้ ซึ่งเบลลันคา (Bellanca. 1975: 16, 64-67) มีความเห็นสอดคล้องกับแนวทฤษฎีของโรคิช (Rokeach) โดยมองค่านิยมที่ส่วนบุคคล เบลลันคา (Bellanca) ได้กล่าวไว้ว่า ค่านิยมก่อให้เกิดความรู้สึกที่มั่นคง และลำดับการคิดในการตัดสินใจแก้ปัญหาอยู่ในทิศทางที่เหมาะสมตามความต้องการของบุคคล ค่านิยมเป็นขบวนการที่แยกไม่ออกจากความคิดและความรู้สึกโดยที่ความคิด (Thinking) เป็นขบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving) ค่านิยม (Value) เป็นขบวนการตัดสินใจที่สำคัญ (Deciding Important) ความรู้สึก (Feeling) เป็นขบวนการยอมรับอย่างสมัครใจ (Accepting Inclination) ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึก ความคิด ค่านิยม

โรบินสัน (โจนสมร เหลือโกศล. 2531: 17-19; อ้างอิงจาก Robinson.1978) กล่าวว่า ค่านิยมได้มีขึ้นทุกแห่งในชีวิตของคน ค่านิยมมีบทบาทที่สำคัญต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ ค่านิยม เป็นสิ่งที่ยากจะอธิบาย และมักจะ ปรากฏอยู่ในรูปของความรู้สึกที่ ซ่อนเร้น และโรบินสัน ได้เสนอ รูปแบบการได้มาซึ่งค่านิยม (The Value Acquisition Model) โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า บุคคลเป็น สิ่งมีชีวิตและมีอารมณ์และความสัมพันธ์ด้วยรูปแบบของ โรบินสัน ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

1. องค์ประกอบในตัวบุคคล (Personal Component) ได้แก่ ความสามารถทั้งหมด ของบุคคลในการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้หรือรายละเอียดให้เป็นไปตามลำดับ ข้อมูลขององค์ประกอบนี้ คือ ประสบการณ์จริง

2. ระบบโครงสร้างในตัวบุคคล (Personal Consolal System) เป็นระบบที่เกิดขึ้น หลังจากได้มีการจัดระเบียบของข้อมูลให้เป็นระบบ โดยอยู่ในรูปของโครงสร้างของรูปจำลองและ แผนผัง

3. องค์ประกอบที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน (Interaction Component)

4. ระบบค่านิยมในตัวบุคคล (Personal Value System)

แครทวอล และคนอื่นๆ (ลัวัน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2543: 12-18; อ้างอิงจาก Krathwohl; et al. 1964) ได้จำแนกพฤติกรรมด้านจิตพิสัยได้เป็น 5 ระดับคือ

1. การรับรู้ (Receiving) เป็นขั้นแรกของความรู้สึก แต่ขั้นนี้ถ้าพูดตามจริงแล้ว ก็เหมือนกับขั้นความรู้ความจำเป็นในการจัดจำแนกด้านสติปัญญา ถือเป็นความสัมพันธ์เบื้องต้นเพียงได้ เห็นเท่านั้นจะเรียกว่าเป็นขั้นการจดจำสิ่งที่ได้ ได้รับการสัมผัสจากประสาทสัมผัสของเราก็ได้ แบ่งได้ เป็น 3 ขั้นคือ

1.1 การรู้จักหรือการยอมรับ (Awareness) เป็นพฤติกรรมขั้นแรกที่คนรู้จักกับ สิ่งเร้าว่ามันเป็นอะไร เป็นการรู้จักเบื้องต้นผิวเผินเท่านั้น ยังมองไม่เห็นความสำคัญเป็นเพียงการ สังเกตเห็นปรากฏการณ์นั้นโดยปราศจากความสนใจ เช่น รู้จักสี รู้จักความงามในการแต่งกายด้วย เครื่องประดับ การจัดอันดับ สถาปัตยกรรมต่างๆ สิ่งเหล่านี้มีอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์

1.2 การตั้งใจที่รับรู้ (Willingness to Receive) ชั้นนี้เป็นขั้นเต็มใจหรือพอใจที่จะรับรู้มีความโอนอ่อนต่อสิ่งที่พบเห็นแต่เป็นเพียงการบังคับใจเท่านั้นเช่นการยอมรับอดทนรับวัฒนธรรมและปฏิบัติตามวัฒนธรรมนั้นๆ ฟังผู้อื่นพูดด้วยความเต็มใจ อดทนที่จะฟังอะไรให้จบ ฯลฯ

1.3 การควบคุมและคัดเลือกที่จะรับรู้ (Controlled or Selected Attention) ความรู้สึกต่อเนื่องจากขั้นที่แล้ว ที่แตกต่างออกไปก็คือความรู้สึกที่จะบอกได้ว่า อะไรควรเอาใจใส่ อะไรไม่ควรเอาใจใส่ เป็นการควบคุมความตั้งใจเพื่อค้นหาสิ่งเร้าที่ตนชอบ ซึ่งปะปนอยู่กับสิ่งอื่น เช่น การฟังดนตรีแล้วจำแนกเสียง ทำนอง ฯลฯ ไปตามอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการ

2. การตอบสนอง (Responding) เมื่อขั้นแรกรับรู้สิ่งใด เกิดความพอใจแล้ว และเลือกพอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งเรียบร้อยแล้วก็จะถึงความรู้สึกขั้นนี้ เป็นขั้นที่มีจิตใจจดจ่อ นั่นคือการเกิด ความสนใจ ซึ่งชอบกิจกรรมหนึ่งมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ความรู้สึกด้านนี้แบ่งได้ 3 ชั้นคือ

2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (Acquiescence in Response) เป็นความรู้สึกขั้นเชื่อฟังหรือยินยอมที่จะทำ แต่อาจจะยังไม่พอใจเท่าไรนัก เช่น การทำตามระเบียบของสถานที่ความตั้งใจที่จะบังคับตนเองให้ร่วมกิจกรรมกับคนอื่น การทำการบ้านให้เสร็จ ฯลฯ

2.2 ความเต็มใจที่จะตอบสนอง (Willingness to Response) เป็นระดับความรู้สึกขั้นร่วมกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ความร่วมมือทำตามความต้องการหรือด้วยความสมัครใจ เช่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ร่วมมือในกิจกรรมของกลุ่มซึ่งเป็นสมาชิก แสดงความสนใจในการเข้าร่วมโครงการ มีความสนใจในงานใดงานหนึ่งโดยอ่านรวบรวมทดลอง หรือค้นคว้าตอบข้อสงสัย ฯลฯ

2.3 ความพึงพอใจในการตอบสนอง (Sates Facton in Response) เป็นความรู้สึกพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม ขั้นตอบสนองตอนแรกๆ เป็นเพียงยินยอมและเต็มใจทำ แต่อาจจะไม่พึงพอใจก็ได้ ความรู้สึกในขั้นนี้จึงลึกลงไปอีก เป็นการยินยอมแบบเต็มใจ และพึงพอใจจนเกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลิน ตัวอย่างเช่น การตอบสนองทางอารมณ์ให้เกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานในทางด้านดนตรี ศิลปะและการสนทนาการต่างๆ ฯลฯ

3. การสร้างคุณค่าหรือค่านิยม (Valuing) ชั้นนี้เป็นความรู้สึกรู้คุณค่าของสิ่งของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมซึ่งตนเองได้รับและซึมซาบมาตั้งแต่ต้น ความรู้สึกอันนี้อาจยอมรับหรือไม่ยอมรับคุณค่าก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาคุณค่า พฤติกรรมระดับนี้ค่อนข้างจะคงเส้นคงวาในการแสดงความรู้สึกและรู้คุณค่าสิ่งต่างๆ เจตคติเป็นความรู้สึกระดับนี้ ระดับนี้แบ่งความรู้สึกออกเป็น 3 ชั้น

3.1 การยอมรับในคุณค่า (Acceptance of Value) ระดับนี้มุ่งหมายบรรยายคุณค่าของปรากฏการณ์ พฤติกรรม วัตถุสิ่งของ ฯลฯ ในระดับความเชื่อ ซึ่งอาจให้ความหมายว่าเป็นการยอมรับทางอารมณ์ต่อข้อเสนอหรือคำสอนที่เขามีพื้นฐานอย่างเพียงพอ ตัวอย่างเช่น การแสดงความปรารถนาอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาความสามารถในการพูดและการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพยอมรับว่าในชีวิตมนุษย์ควรมีการนับถืออะไรบางอย่าง รู้สึกว่าการมีเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต การแต่งงานที่ประสบความสำเร็จ การสูบบุหรี่ในอาคารเรียนเป็นการกระทำที่ไม่ดี

3.2 การนิยมชมชอบในคุณค่า (Preference for Value) ในระดับนี้ไม่เพียงแต่เป็นการยอมรับคุณค่าแต่เพิ่มความรู้สึกเอาใจใส่ในคุณค่าหรือค่านิยมนั้นเพิ่มขึ้นอีก เรียกว่าเป็นขั้นต้องการคุณค่าระดับนี้ ตัวอย่างเช่น แสดงความรับผิดชอบในการทำให้คนในกลุ่มที่พุดน้อยหันมาร่วมสนทนาด้วย แสดงความกล้าหาญในการตรวจสอบประเด็นต่างๆ ที่ยังเป็นปัญหา พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ แสดงบทบาทที่กระตือรือร้น ในกิจกรรมโดยหาความรู้แบบใหม่ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในงานศิลปะต่างๆ การรับผิดชอบต่อการหาแง่มุมมาพิจารณาอย่างกว้างขวางในเรื่องนั้นๆ เป็นต้น

3.3 การยอมรับหรือการสร้างคุณค่า (Commitment) หมายถึงความเชื่อศรัทธาด้วยอารมณ์แน่นอน ผู้ที่มีความรู้สึกระดับนี้จะแสดงพฤติกรรมยึดมั่นอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังพยายามทำให้ผู้อื่นคล้อยตามค่านิยมของตนเองด้วย ตัวอย่างเช่น ความซื่อสัตย์ต่อกลุ่มที่เป็นสมาชิก การยอมรับบทบาททางศาสนาในชีวิตส่วนตัวและครอบครัว มีความจงรักภักดีต่ออุดมการณ์ของสังคม อิศระ งดสูบบุหรี่ทันทีเมื่อเข้าบริเวณอาคารเรียนและตักเตือนเมื่อเห็นผู้อื่นสูบบุหรี่บนอาคารเรียน

4. การจัดระบบคุณค่า (Organization) หลังจากที่คุณค่าได้สร้างค่านิยมของตนเองขึ้นมาแล้วก็พยายามนำค่านิยมนั้นมาจัดระบบให้เกิดระบบระเบียบขึ้น ลักษณะการจัดระบบคุณค่ามี 2 ลักษณะได้แก่

4.1 การสร้างความคิดรวบยอดของคุณค่า หรือการสร้างมโนภาพของคุณค่า (Conceptualization of Value) เมื่อบุคคลได้สร้างคุณค่าหรือค่านิยมย่อยๆ ของตนเองหลายคุณค่า ก็จะเกิดการจัดระบบคุณค่าเหล่านั้นเป็นหมวดหมู่ให้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น การพยายามบ่งชี้ลักษณะของศิลปวัตถุที่เขาชื่นชอบ การอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ (รับผิดชอบต่อสังคม) การค้นหาและวิเคราะห์ถึงข้อตกลงเบื้องต้นที่เป็นเครื่องบอกคุณธรรม ฯลฯ

4.2 การจัดระบบคุณค่า (Organization of Value) เป็นการนำเอาหลายๆ คุณค่ามาจัดระบบเพื่อสร้างเป็นลักษณะภายในตนที่คงที่แน่นอน ตัวอย่างเช่น พัฒนาวิธีการควบคุมความก้าวร้าวในรูปแบบที่ยอมรับกันทางวัฒนธรรม การยอมรับความจริงในด้านการปรับอารมณ์กับข้อจำกัดของความถนัด ความสามารถ ความสนใจและเงื่อนไขทางด้านกายภาพของเขาเอง

5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value Complex) เป็นการจัดคุณค่าที่มีอยู่แล้วเข้าเป็นระบบซึ่งคงที่แน่นอนภายในตัวบุคคล คุณค่าที่ได้จากการจัดระบบนี้ จะเป็นตัวควบคุมการแสดงออกของแต่ละบุคคลไปเป็นระยะเวลา เป็นการปรับตนให้สอดคล้องกับวิถีทางตามระบบการบูรณาการของความเชื่อ ความคิด เจตคติทำให้เกิดเป็นลักษณะนิสัยแบ่งได้ 2 ชั้น

5.1 การสร้างลักษณะนิสัยชั่วคราว (Generalized Set) เป็นการที่บุคคลสามารถรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของเรื่องราวที่ตนจะแสดงออกอย่างแน่นอนและได้ผล การรวบรวมและจัดลำดับในเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อนี้สำคัญอย่างมากต่อการแก้ปัญหาต่างๆ คุณลักษณะนี้มีความสำคัญต่อบุคคลในการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา นำสติปัญญามาสัมพันธ์กับคุณลักษณะการรวมระบบคุณค่า ทำให้ได้ความพร้อมที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดตามมาในสถานการณ์นั้นๆ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อแก้ไขตัดสินใจให้สอดคล้องกับหลักการและเชื่อมั่นในความสามารถที่จะทำให้สำเร็จ เช่น การดำรงชีวิตด้วยคุณธรรม ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาคำตอบ มีความเชื่อมั่นตนเองที่จะเอาชนะได้ ฯลฯ

5.2 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นระดับความรู้สึกระดับสูงสุดยอดของกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายใน ซึ่งถือระดับเป็นการสร้างคุณลักษณะที่รวมเอาทุกสิ่งทุกอย่างที่มารวมเป็นลักษณะนิสัยที่สมบูรณ์แบบ เช่น การมีปรัชญาชีวิตที่แน่นอน การดำรงชีวิตด้วยคุณธรรมการยึดอุดมการณ์ประชาธิปไตย นิสัยรักความสะอาดเกิดจากการเห็นคุณค่าของความสะอาดแล้วพยายามจัดระบบระเบียบความเป็นอยู่ให้เรียบร้อยจนเกิดเป็นนิสัย ฯลฯ

ตามทฤษฎีพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของแคธวอลและคณะ ได้สรุปเป็นแนวคิดการจัดจำแนกระดับความรู้สึกดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงรูปแบบพฤติกรรมด้านจิตพิสัยตามทฤษฎีของแคธวอลและคณะ

1. การรับรู้	1.1 การรู้จัก	↑				
	1.2 ความเต็มใจในการรับ					
	1.3 ความคุมหรือคัดเลือกสิ่งที่เอาใจใส่					
2. การตอบสนอง	2.1 การยินยอมในการตอบสนอง	↓	↑	↑	↑	
	2.2 ความเต็มใจที่จะตอบสนอง					
	2.3 ความพึงพอใจในการตอบสนอง					
3. การรู้คุณค่า	3.1 การรับรู้คุณค่า					
	3.2 การชื่นชมคุณค่า					
	3.3 การยินยอมรับคุณค่า					
4. การจัดระบบ	4.1 การสร้างมโนภาพของคุณค่า					
	4.2 การจัดระบบคุณค่า					
5. ลักษณะนิสัย	5.1 การสรุปอ้างอิงนัยทั่วไปของคุณค่า					
	5.2 การสร้างลักษณะนิสัย					

จากทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยมตั้งได้กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าทุกทฤษฎีเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลในสังคม และจะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องเกิดจากการยอมรับของบุคคลในแต่ละสังคม จนถึงยึดติดเป็นลักษณะค่านิยมที่ทุกคนยอมรับ แต่การจะเกิดเป็นค่านิยมที่ทุกคนยอมรับได้นั้น เป็นเรื่องที่เกิดจากการถ่ายทอดและใช้เวลาในการถ่ายทอด จนเกิดเป็นค่านิยมสืบต่อกันมา

2.4 ประเภทของค่านิยม

การจำแนกค่านิยมออกเป็นประเภทต่าง ๆ ของนักวิชาการและผู้รู้แต่ละท่านนั้น อาจจะแตกต่างกันออกไป ดังนี้

พีนิทซ์ (Phinix. 1958: 549) ได้กล่าวถึงค่านิยมว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสุขและสามารถแยกความสุขอย่างหนึ่งออกจากความสุขอย่างอื่น ๆ วิธีแสดงออกของค่านิยมที่เห็นได้ชัดคือ ความสนใจและความปรารถนาของบุคคลอื่น ๆ และได้แบ่งค่านิยมออกเป็น ๕ ชนิดคือ

1. ค่านิยมทางวัตถุ (Material values) เป็นค่านิยมว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสี่ของมนุษย์อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นต้น

2. ค่านิยมทางสังคม (Social values) เป็นค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลเกิดความรัก และความสัมพันธ์ในสังคม

3. ค่านิยมทางด้านความจริง (Truth values) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความจริง ซึ่งเป็นค่านิยมที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องการความรู้ เช่น นักปราชญ์ และนักวิทยาศาสตร์ที่ค้นคว้าหากฎแห่งธรรมชาติ

4. ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral values) เป็นค่านิยมที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบ เช่น ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์

5. ค่านิยมทางสุนทรียภาพ (Aesthetic values) เป็นความซับซ้อนในความดี และความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ

6. ค่านิยมทางศาสนา (Religionsvalues) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความปรารถนา ความสมบูรณ์ของชีวิต รวมทั้งความรัก และการบูชาในทางศาสนาด้วยความรู้สึก ค่านิยม ความคิด

ส่วนโรคีส (Rokeach. 1968) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ต่างจากที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นคือ ค่านิยมปลายทาง และค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ

1. ค่านิยมปลายทาง (Terminal values) เรียงความสำคัญจากผลการศึกษานักศึกษาชาวอเมริกา ค่านิยมที่สำคัญมีอยู่ 18 อย่าง ดังนี้

- 1.1 ความสุขสบายในชีวิต (A comfortable life)
- 1.2 การใช้ชีวิตที่ตื่นเต้น (An exciting life)
- 1.3 ความรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จ (A sense of accomplishment)
- 1.4 ความสงบสันติสุขของโลก (A world of peace)
- 1.5 ความเป็นผู้มีสุนทรียภาพ (A world of beauty)
- 1.6 ความเสมอภาค (Equality)
- 1.7 ความมั่นคงในครอบครัว (Family security)
- 1.8 ความมีเสรีภาพ (Freedom)
- 1.9 ความสุข (Happiness)
- 1.10 ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในกลุ่ม (Inner harmony)
- 1.11 ความพร้อมด้านความรัก (Mature love)
- 1.12 ความมั่นคงของประเทศชาติ (National security)
- 1.13 การใช้ชีวิตตามสบาย (Pleasure)
- 1.14 ความอยู่รอด (Salvation)

- 1.15 การเคารพตนเอง (Self-respect)
- 1.16 การได้รับการยอมรับในสังคม (Social recognition)
- 1.17 การมีมิตรแท้ (True friendship)
- 1.18 ความรอบรู้ (Wisdom)

2. ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติหรือค่านิยมที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติ นำไปสู่ความสำเร็จ ในจุดหมายปลายทางซึ่งเรียงลำดับความสำคัญ 18 อย่างดังนี้

- 2.1 ความทะเยอทะยาน (Ambitions)
- 2.2 การยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น (Broadminded)
- 2.3 ความสามารถ (Capable)
- 2.4 ความสนุกสนาน (Cheerful)
- 2.5 ความสะอาด (Clean)
- 2.6 ความกล้าหาญ (Courageous)
- 2.7 การรู้จักให้อภัย (Forgiving)
- 2.8 การช่วยเหลือเกื้อกูล (Helpful)
- 2.9 ความซื่อสัตย์ (Honest)
- 2.10 ความคิดจินตนาการ (Imaginative)
- 2.11 การพึ่งพาตนเอง (Independent)
- 2.12 ความเฉลียวฉลาด (Intellectual)
- 2.13 ความมีเหตุผล (Logical)
- 2.14 ความรัก (Love)
- 2.15 ความเชื่อฟัง (Obedient)
- 2.16 ความสุภาพ (Polite)
- 2.17 ความรับผิดชอบ (Responsibility)
- 2.18 การรู้จักควบคุมตนเอง (Self-controlled)

สแปรงเจอร์ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา . 2523: 48; อ้างอิงจาก Spranger. 1989) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 6 ประเภท โดยมีความเชื่อว่าการดำรงชีวิตของบุคคลโดยทั่วไป ต้องเป็นไปตามค่านิยมประเภทใดประเภทหนึ่งคือ

1. ค่านิยมทางวิชาการ หมายถึง ค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลต้องการศึกษาหาความรู้ซึ่งอาจกระทำโดยการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การค้นคว้าวิจัยหรือการใช้เหตุผลทางตรรกศาสตร์ เพื่อรวบรวมความรู้ต่าง ๆ เข้ากลุ่มเป็นระบบ พวกนี้มักเป็นนักปราชญ์ หรือนักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
2. ค่านิยมทางเศรษฐกิจ หมายถึง ค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลมีความพึงพอใจที่แสวงหาสิ่งให้อำนวยความสะดวกสบายความมั่นคง มุ่งสนใจให้อำนวยประโยชน์ พวกนี้มักเป็นนักธุรกิจ นักอุตสาหกรรม นักการตลาดนักการค้า เป็นต้น

3. ค่านิยมทางสุนทรียภาพ หมายถึง ค่านิยมที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจชื่นชมในความงาม และความสัมพันธ์กลมกลืนต่าง ๆ เช่น ธรรมชาติ ศิลปะ ดนตรี เป็นต้น

4. ค่านิยมทางสังคม หมายถึง ค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม บุคคลพวกนี้จึงมุ่งหมายอยู่ที่บุคคลอื่น จึงมักเป็นบุคคลที่มีความรักในเพื่อนมนุษย์ มีความเอาใจใส่กับความสุขสวัสดิภาพของเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวม บุคคลพวกนี้มักได้แก่ ผู้ที่ทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ หรือทำงานเกี่ยวกับกิจการด้านบริการสังคม เป็นต้น

5. ค่านิยมทางการเมือง หมายถึง ค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสวงหาอำนาจ อิทธิพลชื่อเสียง ขอบแข่งขัน หรือดีนทรต่อสู้อื่นๆ ขอบที่จะเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ บุคคลพวกนี้จึงได้แก่นักการเมือง นักการปกครอง เป็นต้น

6. ค่านิยมทางศาสนา หมายถึง ค่านิยมที่ทำให้บุคคลสนใจในเรื่องปรัชญาของชีวิต สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความดีงามและแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อที่จะพบกับความสุข หรือจุดหมายอันสูงสุดตามหลักศาสนา บุคคลพวกนี้จึงมักได้แก่ พวกนักบวชในศาสนาต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ นักการศึกษาหลายท่านและหน่วยงานด้านวัฒนธรรมของไทยได้จัดกลุ่มของประเภทค่านิยมไว้ ดังนี้

พินส์ หันนาคินท์ (2526: 29) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีคุณค่าในด้านการใช้สอยหรือเป็นเครื่องมือ (Instrumental values) หมายถึงคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการที่เราใช้เพื่อให้เกิดผลอย่างอื่นสืบตามมา

2. คุณค่าภายใน (Intrinsic values) หมายถึง คุณค่าที่มีอยู่ในตัวเองของสิ่งต่าง ๆ ค่านิยมนั้น ๆ มีอยู่ในตัวของมันเอง ไม่ได้พึ่งสิ่งอื่น และมีลักษณะโดยเฉพาะของมัน

เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม และอ้อมเดือน สดมณี (2529: 14) ได้สรุปประเภทของค่านิยมไว้ 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมทางวัตถุ หมายถึง ค่านิยมที่จัดได้ว่าเป็นค่านิยมของบุคคลในสังคมพัฒนา เช่น นิยมความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง การมีเหตุผล การแข่งขันต่อสู้ ความสามารถส่วนตัวของบุคคล เป็นต้น บุคคลในสังคมพัฒนา ถือว่ามีค่านิยมเหล่านี้ มีอยู่ในระดับสูง สำหรับบุคคลในสังคมด้อยพัฒนามีค่านิยมเหล่านี้อยู่ในระดับต่ำ และบุคคลในสังคมกำลังพัฒนามี การยอมรับค่านิยมเหล่านี้มากขึ้น

2. ค่านิยมทางระเบียบประเพณี หมายถึง ค่านิยมที่เป็นค่านิยมดั้งเดิมของสังคมใดสังคมหนึ่ง เป็นค่านิยมที่เป็นหลัก ในการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมนั้น และใช้ป็นสิ่งควบคุมศาสนาหรือจารีตสังคมสร้างขึ้นได้ ค่านิยมทางการเมือง ประเพณี มีความสำคัญต่อทั้งบุคคลและสังคมมีการปลูกฝังให้ยอมรับและบังคับให้มีการปฏิบัติตามด้วย

สมยศ แม่นแย้ม (2540: 10) กล่าวว่า การศึกษาเพื่อค่านิยมของมนุษย์ ได้กำหนดค่านิยมเบื้องต้น (Basic values) ไว้ 5 ประการ คือ

1. สัจจะ คือ ความจริง (Truth)
2. ความประพฤติที่ถูกต้อง (Right action or Right conduct)
3. สันติ (Peace)
4. ความรัก (Love)
5. ความไม่รุนแรง (non - Violence)

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ค่านิยมแบ่งออกเป็นหลายประเภท แต่ผู้วิจัย ได้สรุปเป็น 2 ประเภทคือ. ค่านิยมที่ยึดถือ เป็นค่านิยมที่เกิดจากความเชื่อของบุคคลว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดี และค่านิยมที่ปฏิบัติ เป็นค่านิยมที่บุคคลปฏิบัติเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จ

2.5 ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ความเป็นมาของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(2526: 14-21) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมคนไทย ในปัจจุบันที่มีแนวโน้มที่จะแปรเปลี่ยนและทวีความรุนแรงไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านค่านิยม วิธีการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็คือ การแสวงหาและกำหนดค่านิยมที่เหมาะสมกับสภาพของสังคม เพื่อสร้างสำนึกทางค่านิยมที่พึงประสงค์และใช้ค่านิยมเป็นแนวทางกำหนดและควบคุมพฤติกรรมรวมทั้งสกัดกั้นและแก้ไขค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดน้อยลง จึงได้ เริ่มโครงการค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทยขึ้นในปี พ .ศ. 2522 การศึกษาเรื่องนี้ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนต่างๆ จนในที่สุดได้ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

เริ่มจากการประชุมศึกษาค้นคว้า อภิปราย เพื่อกำหนดค่านิยมที่ดีของเยาวชนและประชาชน จากนั้นได้กำหนดประเภทของค่านิยมที่สำคัญซึ่งนำมาเป็นหลักในการกำหนดค่าได้ 6 ประเภท คือ ค่านิยมเกี่ยวกับ ตนเอง หมู่อคณะ สังคม สิ่งแวดล้อม และมนุษยชาติ ได้กำหนดค่านิยมที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะปลูกฝัง ส่งเสริม และเผยแพร่แก่เยาวชนและประชาชน โดยเรียกว่า "ค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทย มี 20 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การประหยัดและประมาณตนเพื่อการดำรงชีวิตเรียบง่าย
 2. การรักษาความจริงและกล้ากระทำเพื่อความเป็นจริง
 3. ความมุ่งมั่นทำงานเพื่องาน โดยตระหนักว่างานคือชีวิต
 4. การเคารพตนเอง พึ่งตนเอง และไม่ย่อท้อต่อปัญหาชีวิต
 5. การใฝ่หาความรู้และใช้สติปัญญา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
 6. การตระหนักในคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำรงชีวิต
- ที่สงบสุข
7. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เคารพสิทธิ และความเห็นของผู้อื่น

8. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม โดยกระทำให้เป็นประโยชน์กับหมู่คณะและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

9. การตระหนักในความสำคัญของการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย

10. การเห็นความสำคัญของครอบครัวในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเยาวชนและสังคม

11. ความมุ่งมั่นที่จะช่วยกันรักษาและเสริมสร้างความเป็นธรรม เสรีภาพและภารดรภาพในสังคม

12. การตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาชีวิตและสังคมที่เกี่ยวกับจิตใจ คุณธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

13. การรักษาความเป็นเอกราชของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย รักไทย นิยมไทย ยินดีเสียสละเพื่อชาติแม่ด้วยชีวิต

14. การยึดมั่นในศาสนา ธรรมะ เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิต

15. การยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย

16. การเทิดทูนองค์พระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข เป็นมิ่งขวัญและเป็นศูนย์รวมน้ำใจของคนในชาติ

17. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ และระเบียบแบบแผนโดยเคร่งครัดเพื่อความสงบสุขของสังคม

18. การช่วยรักษา ห่วงแหนสาธารณสมบัติ และมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

19. การปลูกฝังสุขนิสัย และรักษาส่งเสริมสุขภาพพลานามัยของตนของครอบครัว และของชุมชน

20. การยกย่องสรรเสริญผู้กระทำความดี ต่อดำเนินการกระทำชั่ว

ต่อมาคณะอนุกรรมการสร้างแบบสอบถามวัดค่านิยม 20 ประการ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ๓0 จังหวัด จากกลุ่ม 9 อาชีพ นำมาพิจารณาให้เหลือเพียงค่านิยมที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนในการปลูกฝัง 9 ประการคือ

1. การประหยัดและประมาณตน เพื่อการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย

2. ความมุ่งมั่นทำงานเพื่องานโดยตระหนักว่างานคือชีวิต

3. การเฝ้าหาความรู้ และการใช้สติปัญญาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

4. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น

5. ความสามัคคีและความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม โดยกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

6. การรักษาเอกราชของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นคนไทย รักไทย นิยมไทย ยินดีเสียสละเพื่อชาติแม่ด้วยชีวิต

7. การยึดมั่นในศาสนะธรรม เป็นแนวทางประพฤติ ปฏิบัติในการดำรงชีวิต

8. การเคารพและปฏิบัติตาม กฎหมาย ข้อบังคับ กฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนโดยเคร่งครัดเพื่อความสงบสุขของสังคม

9. การเคารพตนเอง พึ่งตนเองและไม่ย่อท้อต่อปัญหาชีวิต

เพื่อนำค่านิยมที่พึงประสงค์ทั้ง 9 ข้อ ไปสู่การปฏิบัติ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ดำเนินการจัดประชุมสัมมนา เพื่อนำค่านิยมที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติโดยร่วมกับสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดขึ้นในวันที่ 7-18 เมษายน พ.ศ. 2524 มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อเสนอผลการวิจัยค่านิยมที่พึงประสงค์ 9 ประการ
2. ผู้เข้าร่วมสัมมนาจะได้เสนอแนะแนวทาง และวิธีการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ในกลุ่มอาชีพและสังคมต่างๆ
3. เพื่อเสนอแนะวิธีการปลูกฝัง ส่งเสริมและ เผยแพร่ค่านิยมที่พึงประสงค์ 9 ประการไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อนำผลการสัมมนาไปเป็นข้อมูลในการจัดทำคู่มือวิธีปฏิบัติในการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์

ผลการประชุมได้รับความร่วมมือ และสนับสนุนแนวทางการดำเนินการต่อไป แต่ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่นั้นได้ถูกท้วงติง ว่าค่านิยมที่พึงประสงค์ควรจะสั้นง่าย และมีจำนวนไม่มาก ซึ่งยากแก่การจดจำ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจึงได้รวมค่านิยมที่พึงประสงค์ 9 ประการ ลดเหลือ 5 ประการ เรียกว่าค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ และได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศเชิญชวนให้ประชาชนร่วมกันเสริมสร้างปลูกฝังและปฏิบัติตาม เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2525 ดังนี้

1. การพึ่งพาตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและออม
3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
5. การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ความหมายของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530: 25-103) ได้ให้ความหมายของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการไว้ดังนี้

ประการที่ 1 การพึ่งพาตนเองขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ มีความหมายดังนี้ การพึ่งพาตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะกระทำการใดๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง สามารถดำรงชีพอยู่ได้โดยปราศจากพึ่งพาผู้อื่นที่จำเป็นในการดำรงชีพมาได้ด้วยความสามารถของตนเองไม่เป็นภาระให้ผู้อื่นต้องคอยอุปถัมภ์สงเคราะห์ ขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมีมานะพยายามในการประกอบงานที่สุจริตด้วยความขยันขันแข็ง อดทน เอาใจใส่อยู่

เป็นนิจ และเสมอต้นเสมอปลาย โดยใช้สติปัญญาเพื่อให้งานที่ทำบรรลุผลสำเร็จภายในเวลาอันสั้น และได้รับผลดีสูงสุด นอกจากนั้นยังรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วยความรับผิดชอบ หมายถึง การมีความสำนึกและปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งที่เป็นภา รกิจส่วนตัว ภารกิจที่ได้รับ มอบหมายและ ภารกิจทางสังคม โดยจะต้องกระทำจนบรรลุ ผลสำเร็จไม่หลีกเลี่ยงภาระดังกล่าวและยอมดับผลใน การกระทำของตน

ประการที่ 2 การประหยัดและออม มีความหมายดังนี้ การประหยัด และอดออม หมายถึง การรู้จักใช้รู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิด ประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและ สังคม

ประการที่ 3 การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย มีความหมายดังนี้ การมี ระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย หมายถึง การควบคุมตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อตกลง ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

ประการที่ 4 การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา มีความหมายดังนี้การปฏิบัติ ตามคุณธรรมของศาสนา หมายถึง การให้ประชาชนมี ศรัทธาและยึดถือปฏิบัติในแบบแ ผนความ ประพฤติที่ตั้งอยู่ในความดีงามและหลักธรรมของศาสนา

ประการที่ 5 การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความหมายดังนี้ ความรักชาติ หมายถึง การมีความรักไทย นิยมไทย สำนึก และภูมิใจในความเป็นคนไทย มีความผูกพันห่วงแหน มาตุภูมิ มุ่งมั่นส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งการรักเกียรติภูมิ ของชาติ ความรักสถาบันศาสนา หมายถึง การมีความรัก ความภูมิใจ ความศรัทธา ในศาสนาที่ตน นับถือ รู้แก่นแท้ของศาสนา และยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติตนเพื่อ พร้อมทั้งจะดำรงไว้ซึ่ง สถาบันศาสนา ความรักสถาบันพระมหากษัตริย์ หมายถึง การมีความจงรักภักดี และศรัทธาใน พระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งชาติ

แนวปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530: 9-10) ได้วางแนวทางปฏิบัติ ค่านิยมพื้นฐานไว้ดังนี้

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ที่เอาค่านิยมสามประการ มาอยู่ในประเภทเดียวกัน เพราะมีพฤติกรรมการแสดงออกและความรู้สึกเชื่อศรัทธาแนวเดียวกัน แบ่งเป็นลักษณะย่อยได้ดังนี้

1.1 ศึกษาหาความรู้รู้เป็นเบื้องต้น

1.2 ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ

1.3 ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนขอความช่วยเหลือจากคนอื่น

- 1.4 มีความเข้มแข็งอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาที่บัง
- 1.5 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 1.6 คิดชอบ ทำชอบ และแก้ปัญหาได้
- 1.7 ขวนขวายประกอบอาชีพสุจริตไม่เลื่องงาน
- 1.8 รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ต่อหน้าที่และการกระทำ
- 1.9 ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อย

2. การประหยัดและออม เป็นการรู้จักใช้ทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากรทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุณค่า รู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพ ฐานะความเป็นอยู่ของตนและสังคม แบ่งลักษณะย่อยได้ดังนี้

- 2.1 ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
- 2.2 มีความพอดีในการบริโภค
- 2.3 ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
- 2.4 คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ คิดก่อนที่จะจ่าย ใช้เท่าที่จำเป็น
- 2.5 ไม่ใช่จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย หรือตระหนี่ถี่เหนียวเกินไป
- 2.6 จัดงานและพิธีต่าง ๆ โดยใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
- 2.7 เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและนำไปทำให้เกิดประโยชน์
- 2.8 รู้จักใช้ ดูแลรักษาและบูรณะทรัพย์ทั้งของตนและส่วนรวมวางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบ มีสัดส่วนการออมไว้พอสมควร

จ่ายให้รอบคอบ มีสัดส่วนการออมไว้พอสมควร

3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ค่านิยมข้อนี้ชัดเจนอยู่แล้วว่าเป็นการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขแก่ตนเองและส่วนรวม แบ่งลักษณะย่อยได้ดังนี้

- 3.1 รักษาความสะอาดของบ้านเมือง ที่อยู่อาศัยและสาธารณะสถาน
- 3.2 ช่วยกันรักษาและไม่ทำลายสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อม
- 3.3 รู้จักสิทธิหน้าที่และละเว้นการใช้สิทธิ
- 3.4 รับผิดชอบต่อสังคมและให้บริการตามลำดับก่อนหลัง
- 3.5 สนับสนุนและส่งเสริมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย
- 3.6 ไม่แก้ปัญหาโดยวิธีรุนแรงหรือไม่ชอบด้วยกฎระเบียบวินัยและกฎหมาย
- 3.7 มีมารยาทในการขับขี่ยานพาหนะ ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร และช่วยดูแลรักษา

ทางสัญจรไปมา

- 3.8 ทำหน้าที่พลเมืองดี โดยแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อรู้เห็นการกระทำผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย

วินัยและกฎหมาย

- 3.9 รับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมายในฐานะเจ้าหน้าที่

4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา หมายถึง ความมีศรัทธาและยึดถือปฏิบัติ ตามแบบแผนการประพฤติ ซึ่งตั้งอยู่ในความดีงามตามหลักธรรมของศาสนา แบ่งลักษณะย่อยได้ดังนี้

- 4.1 ไม่เบียดเบียนประทุษร้ายต่อคนและสัตว์
- 4.2 มีความเมตตากรุณา
- 4.3 ไม่เห็นแก่ได้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่า

ประโยชน์ส่วนตัว

- 4.4 ไม่พูดปด ไม่พูดยุยงให้แตกร้าง ไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดเหลวไหล
- 4.5 มีความประพฤติดีในความสัมพันธ์ทางครอบครัวและทางเพศ
- 4.6 เว้นสิ่งเสพติด มีสติสัมปชัญญะ
- 4.7 มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
- 4.8 มีความอดทน อดกลั้น
- 4.9 มีความกตัญญูทวดเวทีย
- 4.10 ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่นอราชฎ์บังหลวง
- 4.11 ละชั่ว ประพฤติดีทำจิตใจให้ผ่องใส
- 4.12 เชื้อกฏแห่งกรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ประกอบด้วยลักษณะย่อยดังนี้

5.1 สถาบันชาติ

- 5.1.1 ศึกษาให้เข้าใจประวัติและการดำรงอยู่ของชาติ
- 5.1.2 สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหาย ที่กระทบกระเทือน
- 5.1.3 ป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติ
- 5.1.4 ส่งเสริมและรักษาเกียรติของชาติภาคภูมิใจในความเป็นไทยและ

ความมั่นคงของชาติ

นิยมไทย

5.1.5 สร้างเสริมความสามัคคีแห่งชาติ

5.1.6 เสียสละประโยชน์สุขแห่งตนและแม่ชีวิตเพื่อประเทศชาติ

5.1.7 ปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองดี โดยการรับราชการทหาร ประกอบอาชีพสุจริต และเสียภาษีอากรเพื่อพัฒนาประเทศ

5.1.8 ยกย่องให้เกียรติผู้ทำหน้าที่ป้องกันและเสียสละเพื่อประเทศชาติ

5.2 สถาบันศาสนา ประกอบด้วยลักษณะย่อยดังนี้

5.2.1 ศีกษาศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจถูกต้อง

5.2.2 ปลุกฝังความเชื่อความเลื่อมใสในศาสนาด้วยปัญญา

5.2.3 ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาในชีวิตประจำวัน

5.2.4 สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหาย ที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของสถาบันศาสนา

5.2.5 ช่วยส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา

5.2.6 ไม่ทำลายปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุและศิลปกรรมทางศาสนา

5.2.7 เผยแพร่ความรู้และการบัญญัติตามหลักศาสนา

5.2.8 เคารพเทิดทูนศาสนาและไม่กระทำการใด ๆ ในทางดูหมิ่น

5.2.9 สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ

5.3 สถาบันพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วยลักษณะย่อยดังนี้

5.3.1 ศึกษาความรู้ ความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

5.3.2 รักษาและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น

ประมุข

5.3.3 สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหาย ที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์

5.3.4 แสดงความจงรักภักดี เคารพเทิดทูนพระเกียรติ และเผยแพร่พระราช

กรณียกิจ

5.3.5 ร่วมกันประกอบความดี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลโดยเฉพาะในวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

จากค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาค่านิยมพื้นฐานด้าน การรักชาติ การรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ในสถานการณ์ปัจจุบันว่า เด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่านิยมด้านดังกล่าว แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.6 แหล่งที่มาของระบบค่านิยม

พนัส หันนาคินทร์ (2520) ได้กล่าวว่า ค่านิยมของแต่ละคนนั้นเกิดจาก 2 ประการด้วยกันคือ ประการแรกประสบการณ์ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วของเขา และเนื่องจากประสบการณ์ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล จึงทำให้ค่านิยมของแต่ละบุคคลผิดแผกแตกต่างกันออกไป ถึงแม้ว่าเขาจะอยู่ในวัฒนธรรมหรือสังคมเดียวกันก็ตาม เมื่อประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมีเพิ่มมากขึ้น ก็จะมีผลกระทบกระเทือนทำให้เขาเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงค่านิยมเดิมของเขาขึ้น ประการที่สองการคิดรอบคอบ การวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน ถึงผลที่จะตามมาในชีวิต

สมเด็จพระญาณสังวร(ม่วงพรพรณ เกิดพิทักษ์. 2536; อ้างอิงจาก สมเด็จพระญาณสังวร. 2531) ค่านิยมเกิดขึ้นเพราะบุคคลมีศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดการกระทำหรือปฏิบัติตามมา ศรัทธาคือความเชื่อ ความเลื่อมใสที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เห็นว่าดีมีประโยชน์สามารถช่วยชีวิตเราได้ คนจะลงมือทำ อะไรก็เพราะมีความเชื่อว่สิ่งที่ทำไปนั้นมีประโยชน์ มีผลดีต่อตนเอง ความเชื่อจึงเป็นแรงจูงใจให้คนทำสิ่งต่างๆความเชื่อนี้อาจเป็นความเชื่อภายนอก หรือเป็นความเชื่อในตนเอง ความเชื่อต่อสิ่งภายนอก อาจเป็นสิ่งที่ตนเองนับถือว่เป็นสิ่งที่มีความจอันอาจลดบั่นดลบันดาลให้

ชีวิตมีความสุขความเจริญ เช่น พระ รัตนตรัย เทพเจ้า เทวดาอนุรักษ์ เป็นต้น ส่วนความเชื่อในการกระทำของตนเอง เช่น เชื่อว่าเมื่อตนทำดีย่อมได้รับผลกรรมดี ทำสิ่งชั่วได้รับ ผลกรรมชั่ว ความเชื่อในตนเองจะทำให้เกิดกำลังใจที่จะทำงานได้สำเร็จ

สาโรช บัวศรี (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 128; อ้างอิงจาก สาโรช บัวศรี. 2524) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การเรียนรู้นั้นควรเริ่มที่ความจำเป็น (Need) หรือความต้องการ (Desire) เมื่อเกิดความต้องการแล้ว ขั้นต่อไปก็ทำให้เกิดความชื่นชอบหรือความสนใจตามมา ความชื่นชอบนี้จะกระตุ้นให้มีความนิยมชมชอบหรือเข้าใจในคุณค่า สิ่งนี้ก็จะกลายเป็นค่านิยม (Value) ขึ้นมา และยังได้อ้างคำสอนในพระพุทธานุญาตจาก “ปฎิจจสมุปบาท” ว่าความรู้สึกรู้สึกของคนที่สำคัญเริ่มจากการได้สัมผัสกระตุ้นให้เกิดความรู้สึก ความรู้สึกกระตุ้นให้เกิดความอยากได้ ความอยากได้กระตุ้นให้เกิดความยึดมั่นถือมั่น อันนี้ก็คือค่านิยมนั่นเองการที่คนยึดมั่นถือมั่นในสิ่งใด ก็เพราะเขามองเห็นความสำคัญ มองเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ความดี - ความไม่ดี ความถูก - ความผิด ความปรารถนา - ความไม่ปรารถนา ฯลฯ จึงเป็นการมองเห็นคุณค่าเป็นสำคัญ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 128-130) ค่านิยมเกิดจากความเชื่อของบุคคลเกิดจากความศรัทธาต่อสิ่งที่มีประโยชน์แก่ตน ค่านิยมของแต่ละคนจึงแตกต่างกันไป แหล่งที่มาของค่านิยมส่วนใหญ่จึงเป็นครอบครัว โรงเรียน เพื่อนสนิทและสื่อต่างๆ จะเห็นว่าค่านิยมนั้นสร้างสมมาตั้งแต่เด็กเล็กๆในสถาบันครอบครัว มีพ่อแม่ ปู่ย่า ตายายพี่น้อง เป็นคนสำคัญในการให้ความรู้และปลูกฝังอยู่ประจำ จะสอนว่าอะไรที่วาดี อะไรที่วาไม่ดีอะไรที่วาถูก อะไรที่วาผิด และอะไรที่ควร อะไรที่ไม่ควร สิ่งเหล่านี้ปลูกฝังมาตั้งแต่เล็ก สะสมตกผลึกมาเป็นของตนเอง เมื่อเข้าโรงเรียนมี ครู มีเพื่อน ได้พบเห็นสื่อลักษณะต่างๆ ก็เกิดการเรียนรู้เพิ่มอีก แต่ก็จะนำเอาค่านิยมพื้นฐานที่รับจากครอบครัว มาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง และจะเกิดการเพิ่มพูนค่านิยมขึ้นเรื่อยๆ เป็นของตนเอง โดยหลักการแล้วค่านิยมแต่ละคนจะเปลี่ยนแปลงยากมีความคงทน

จากสิ่งที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าค่านิยมเกิดจากความเชื่อของบุคคลมีทั้งความเชื่อภายนอกคือการได้รับการปลูกฝังค่านิยม จากครอบครัว โรงเรียน เพื่อนสนิท และสื่อต่างๆ และความเชื่อในตนเอง เช่น เชื่อว่าเมื่อตนทำดีย่อมได้รับผลกรรมดี ทำสิ่งชั่วย่อมได้รับผลกรรมชั่ว ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยทำการศึกษาคือการควบคุมตนเอง บุคคลที่มีการควบคุมตนเองดีจะส่งผลต่อค่านิยมที่ดี

2.7 การวัดค่านิยม

นันทนัลลี (Nunnally. 1978) กล่าวว่าการศึกษาหรือการวัดค่านิยมก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับการวัดความสนใจ หรือแม้แต่เจตคติ ทั้งนี้เพราะค่านิยม ความสนใจ และเจตคติมีลักษณะใกล้เคียงกันถึงแม้จะไม่ใช่ออย่างเดียวกันก็ตาม แม้เครื่องมือ (Instrument) ที่ใช้วัดความสนใจหรือเจตคติ ก็สามารถนำมาใช้กับการวัดค่านิยม โดยเฉพาะเครื่องมือประเภทมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กับเรื่องดังกล่าวได้ดี เนื่องจากค่านิยมเป็นความเชื่อที่สังคมเห็นว่าดี - เลว มีความสำคัญ-ไม่สำคัญ พึงปรารถนา-ไม่พึงปรารถนา เห็นคุณค่า-ไม่เห็นคุณค่า เป้าหมายที่จะวัดควรพิจารณาให้วิธีดำเนินการวัดจึงควรเริ่มดังนี้(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2543: 141-142)

1. กำหนดค่านิยมที่จะวัด ขั้นนี้ผู้จะวัดค่านิยมจะต้องกำหนดค่านิยมที่จะวัดให้ชัดเจนก่อนว่าจะวัดค่านิยมอะไร

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ก็คือการศึกษานิยามที่กำหนดไว้แล้ว ว่ามีความหมายอย่างไรมีทฤษฎี มีการศึกษาวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับค่านิยมที่กำหนดแล้วอย่างไรบ้าง

3. นิยามค่านิยมที่กำหนด การนิยามก็คือการล้อมกรอบความหมายของค่านิยมที่จะศึกษาว่ามีความหมายอย่างไร มีลักษณะอย่างไร ในขั้นนี้จะต้องนิยามให้กระจ่างชัด ไม่เช่นนั้นแล้วจะไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมนั้นได้อย่างเที่ยงตรงตามต้องการ

4. เลือกแบบการสร้างเครื่องมือ ในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น

4.1 การสัมภาษณ์ หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมี จุดหมาย ถ้าเป็นการวัดค่านิยมใดค่านิยมหนึ่งจะต้องพยายามสร้างคำถามพอที่จะวัดค่านิยมนั้นได้ซึ่งต้องทดลองก่อน และผู้ใช้แบบสอบถามก็ต้องฝึกไว้อย่างดี จุดอ่อนของแบบวัดลักษณะนี้อยู่ที่ผู้ตอบชอบแสดงความต้องการตอบอย่างตรงไปตรงมาหรือไม่ ถ้าผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ชอบพูดจะได้ข้อมูลลำบาก

4.2 การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดหมาย วิธีนี้จะได้รับความจริงค่อนข้างสูง แต่ต้องมีข้อตกลงว่า ผู้ถูกสังเกตต้องแสดงพฤติกรรมความเป็นจริงออกมาการสังเกตที่ดีจะต้องใช้เวลาจำกัด ใช้แบบตรวจสอบรายการที่ทำไว้สำหรับสังเกตค่านิยมนั้นโดยเฉพาะ พฤติกรรม แบบตรวจสอบรายการควรเป็นตัวอย่างของพฤติกรรมค่านิยมนั้น ๆ ใ้ได้อย่างดี ไม่ควรมีจำนวนข้อไว้สังเกตมากนักและการสังเกตที่ดีไม่ควรให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เพื่อป้องกันความบกพร่องมักจะทำการสังเกต 2 คน ต่อผู้ถูกสังเกต 1 คน แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกัน ถ้าผลการสังเกตของผู้ทำการสังเกต 2 คนสอดคล้องกัน แสดงว่า ผลการสังเกตใช้ได้ แต่ต้องแน่ใจว่าผู้สังเกตทั้งสองมีการรับรู้เป็นปกติดีทั้งคู่

4.3 แบบรายงานตนเองหรือแบบสอบถาม เครื่องมือแบบนี้มีการออกแบบหลายอย่างอาจเป็นภาษาหรือภาพ มีตัวเร้าเป็นคำถาม หรือเป็นสถานการณ์ แล้วพยายามให้ผู้สอบแสดงความรู้สึกตนเองออกมาโดยการเขียนตอบ จากตัวเร้าหรือคำถามเหล่านั้น ซึ่งจะมีรูปแบบต่าง ๆ แล้วแต่ผู้ต้องการวัดคิดแบบของการวัดนั้น ๆ

5. เขียนข้อสอบวัดค่านิยมตามแบบ ผู้สร้างข้อสอบจะต้องเลือกแบบของการเขียนคำถามและคำตอบให้ ดีก่อน เมื่อเลือกได้แบบใดก็เอาไปเขียนเป็นลักษณะข้อคำถามและคำตอบในค่านิยมนั้น และในการเขียนข้อสอบจะต้องสร้างกฎเกณฑ์การให้คะแนนไว้ด้วยว่าจะให้คะแนนการตอบแต่ละอย่างเท่าไร

6. ตรวจสอบข้อความ ขั้นนี้เป็นขั้นตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเบื้องต้น โดยพิจารณาดูว่าข้อคำถาม สถานการณ์ ตลอดจนคำตอบกระจ่างชัดจนสามารถวัดค่านิยมนั้นได้หรือไม่ ถ้ามีผู้ชำนาญด้านค่านิยมนั้นช่วยตรวจสอบก็จะเป็นการช่วยตรวจสอบว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ หรือไม่ วัดไม่ได้ และควรเพิ่มเติมคำว่าควรแก้ไขอย่างไรไว้ด้วย เพื่อผู้ตรวจสอบจะได้เสนอความคิดเห็นเพื่อจะทำให้ข้อสอบข้อนั้นมีคุณภาพเบื้องต้นดีขึ้น การพิจารณาเอาความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ นั่นคือถ้าข้อคำถามนั้นมีผลการตรวจสอบเบื้องต้นเห็นด้วยว่าสามารถวัดค่านิยมนั้นได้เกิน 50 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ควรนำมาทดลองได้

7. ศึกษาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ชั้นนี้เพื่อจะดูว่าข้อคำถามแต่ละข้อจำแนกผู้ที่มีค่านิยมกับผู้ที่ไม่มีค่านิยมได้หรือไม่ ถ้าค่าอำนาจจำแนกสูงแสดงว่าจำแนกได้จึงควรเลือกข้อนั้นไว้ใช้ ถ้าค่าอำนาจจำแนกต่ำควรปรับปรุงหรือตัดทิ้งไป การออกข้อสอบวัดค่านิยมควรออกจำนวนเพื่อไว้ก็คือออกเกินกว่าที่ต้องการอย่างน้อย 25 เปอร์เซนต์ขึ้นไป

8. เครื่องมือวัดค่านิยม มี 2 ลักษณะ คือ

8.1 แบบวัดค่านิยมเดี่ยว คือ วัดค่านิยมด้านเดียว มี 3 แบบ คือ

8.1.1 แบบมีคำถามหรือสถานการณ์แล้วให้เติมคำลงไปแบบนี้ไม่มีตัวเลือกให้

8.1.2 แบบมีคำถามหรือสถานการณ์ แล้วให้ตัวเลือกไว้ให้ตอบ แบบนี้อาจมีคำถามหรือสถานการณ์เกี่ยวกับค่านิยมที่ต้องการวัด แล้วเขียนตัวเลือกที่เกี่ยวกับค่านิยมนั้น โดยอาศัยหลักการให้คะแนน 0, 1 หรือ 0, 1, 2 ถือว่า 0 ไม่มีค่านิยมนั้นเลย 1 มีค่านิยมนั้นบ้าง 2 มีค่านิยมนั้นมาก

8.1.3 ใช้มาตราแบบนัยจำแนก (Semantic Differential Scale) เป็นเทคนิคของออสกู๊ด (osgood) และคณะสร้างขึ้นเพื่อวัดเจตคติของมโนภาพใด มโนภาพหนึ่ง เช่น พ่อหรือแม่ เป็นต้น หลักการในการวัดค่านิยม โดยเอาค่านิยมที่ต่อ งการวัดเป็นเป้าหมายของความรู้สึก ดังนั้นค่านิยมจึงเป็นมโนภาพ จากนั้นศึกษาคำที่มีความหมายเกี่ยวกับค่านิยมนั้น แล้วหาคำที่เป็นคำตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ อย่างน้อย 5 คู่ขึ้นไป ซึ่งคำตรงข้ามนั้นจะต้องมีความหมาย หรือลักษณะเป็นคำวัดค่านิยมนั้น ๆ ซึ่งแต่ละค่านิยมอาจจะใช้คำตรงข้ามแตกต่างกัน นำคำแต่ละคู่มาเขียนเป็นมาตราให้คะแนนโดยจัดอันดับจากที่มองในด้านบวกไปสู่ด้านลบ ทางด้านบวกจะให้ค่ามาก ส่วนด้านลบจะให้ค่าน้อยมาตราเป็นได้ตั้งแต่ 3 ถึง 7 ช่องแล้วแต่ผู้สร้างต้องการ มาตราดั้งเดิมของออสกู๊ด 7 ช่อง เมื่อนำไปทดสอบจะให้ผู้ถูกทดสอบกากบาทลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึก

8.2 แบบวัดค่านิยมเป็นกลุ่ม คือ ค่านิยมนั้นได้ มีนักศึกษาวิจัยบางคนจัดกลุ่มค่านิยมไว้แล้ว เช่น ของ สแปรงเจอร์ที่จัดกลุ่มค่านิยมเป็น 6 ด้าน คือ ด้านหัวความคิด ด้านหัวเศรษฐกิจ ด้านหัวสุนทรียะ ด้านหัวสังคม ด้านหัวการเมือง และด้านหัวศาสนา ส่วนการศึกษาของไทย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดกลุ่มค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ คือการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ การประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การวัดค่านิยมเป็นกลุ่มนี้ ถ้าต้องการวัดครั้งเดียวให้หมดเลยต้องออกแบบเครื่องมือวัดหัววัดครั้งเดียวได้ครบทุกค่านิยม

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ในการสร้างเครื่องมือสอบวัดค่านิยมจะต้องคำนึงถึงการกำหนดนิยามที่ชัดเจน รูปแบบเครื่องมือที่ใช้วัดค่านิยมมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต และแบบรายงานตนเองหรือแบบสอบถาม การจะเลือกใช้ แบบใดขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้วัด คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ควรมีค่าอำนาจจำแนกสูงและเนื้อหาที่ใช้ในการสอบวัดจะต้องบ่งชี้ถึงค่านิยมได้ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องมือวัดค่านิยมแบบมีคำถามหรือสถานการณ์ ชนิด 3 ตัวเลือกใช้สำหรับวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

3. เอกสารเกี่ยวข้องกับค่านิยมด้าน การรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการ รักพระมหากษัตริย์

3.1 ค่านิยมด้านการรักชาติ

3.1.1 ความหมายของชาติและความรักชาติ

ชาติ (Nation) มีรากเหง้ามาจากภาษาละติน Nasci แปลว่า การเกิดหรือกำเนิด และ Natio ซึ่งแปลว่าเป็นของหรือมาจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งโดยกำเนิด ดังนั้นการเรียกบุคคลใดว่าเป็นคนชาติใดจึงต้องดูว่าเขาเกิดจากคนชนิดใด และในสถานที่แบบไหน หลังการปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ.1789 คำว่าชาติ มีความหมายถึงองค์รวมของประชาชาติ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากองค์รวมอื่นๆ องค์รวมนี้ถูกมองว่าเป็นจุดบุคคลขนาดใหญ่คนหนึ่ง ซึ่งมีเจตน์จำนงเดียว มีเป้าประสงค์ร่วมเพียงหนึ่งเดียว และที่สำคัญคือเป็นที่มาของอำนาจอธิปไตยผสมเกียรติ วันทะนะ 2544: 70-71)

นอกจากนี้หลวงวิจิตรวาทการ (2522: 33) ได้ให้คำอธิบายเพิ่มเติมว่า ชาตินิยมเป็น ลัทธิที่ถือชาติเป็นจุดหมายปลายทาง และถือประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญยิ่งกว่าประโยชน์ใด ๆ หรือพูดให้เข้าใจง่ายขึ้นอีกก็คือลัทธิชาตินิยมเป็นลัทธิความรักชาติ แต่ความรักชาติตามความเข้าใจของฝรั่งมีอยู่สองชนิด ชนิดหนึ่งเรียกว่า Patriotism หมายถึงความรักบ้านเกิดเมืองบิตร อีกชนิดหนึ่งเรียกว่า Nationalism เป็นความรักคน Patriotism มาจากคำละตินว่า Pater แปลว่าเกิด แต่ใช้ว่าชาติ เป็นคำที่ถูกต้องที่สุด เพราะชาติแปลว่าเกิดนั่นเอง จึงหมายความว่ารักสิ่งที่เกิดคือคนดังนั้นจึงต้องแปล Patriotism ว่าเป็นความรักประเทศชาติ และ Nationalism ว่าความรักประชาชาติ นั่นคือลัทธิชาตินิยม จึงหนักไปทางรักคน คือรักคนที่สืบสายโลหิตและมีประวัติศาสตร์ร่วมกันมา โดยไม่จำกัดเขตว่าคน เช่นนั้นจะอยู่ในประเทศใด

กรมยุทธศึกษาทหารบก (2523: 6) กล่าวว่าชาติ คือ ประชาชนที่รวมกันอยู่ใน อาณาเขต เดียวกันและอยู่ในรัฐบาลเดียวกัน ซึ่งรัฐบาลนั้นจะเป็นเอกราชไม่ขึ้นกับประเทศใด และมี อำนาจปกครองบังคับคนในอาณาเขตนั้นได้

ฉวี นาคสินธุ์ (2525: 11,124) อธิบายว่าความรักชาติ หมายถึง ความผูกพันและ ห่วงใยในผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติโดย อุทิศตนเพื่อปกป้องเอกราชและความมั่นคงของชาติช่วย ทำนุบำรุงส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม อันดีงามให้มีความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เผยแพร่และเกิดทุนเกียรติคุณของชาติ

เสาวภา ไพทยวัฒน์(2538: 208) ได้ให้ความหมายของชาติ คือ อาณาเขตแวนแค่นี้ ของคนไทยและความเป็นไทยทั้งหมด ดังนั้นความรักชาติ จึงหมายถึง การมีความรักไทย นิยมไทย สำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความผูกพันห่วงหาผูกพันหรือแผ่นดินถิ่นที่อยู่กันมาตั้งแต่ อดีตและจะเป็นที่อยู่ของอนุชนไทยรุ่นต่อไปในอนาคต

สุพัตรา สุภาพ (2541: 27) ได้ให้ความหมายว่าชาติ คือกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและมีความเป็นมาในประวัติศาสตร์อย่างเดียวกัน ชาติจึงเป็นสมบัติของส่วนรวม เราจึงต้อง รักและยกย่องเทิดทูน

พวงเพชร สุรัตน์ภวิกุล และสุพัตรา เพชรมณี (2521: 9) ได้กล่าวว่า ความรักชาติ หมายถึง ความชอบพอ ชื่นชมยินดีและต้องการที่จะมีความผูกพัน และมีความหวังดีต่อประเทศหรือชนชาติของตน โดยต้องการให้ประเทศหรือชนชาติของตนมีความเจริญก้าวหน้าทุกวิถีทาง ความรู้สึก รักชาติมักเกิดขึ้นกับบุคคลทุกคนโดยธรรมชาติ แต่ความรู้สึกจะมีมากหรือน้อยก็แล้วแต่บุคคล รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของความรักชาติไว้ดังนี้

กรมยุทธศึกษาทหารบก(2523: 18-19) ได้กล่าวถึงความรักชาติไว้สรุปดังนี้

1. ชาตินไทย หมายถึง

- 1.1 คนไทยที่รวมกันอยู่บนผืนแผ่นดินไทย
- 1.2 สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษไทยด้วยกษ
- 1.3 พูดภาษาไทย
- 1.4 มีรูปร่างลักษณะ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน

2. การพิจารณาความเป็นคนชาติไทย ยังมีข้อพิจารณาพิเศษอีก ๒ ประการ คือ

ชนชาติไทยอยู่

- 2.1 คนไทยที่อพยพถิ่นฐานไปทำมาหากินในต่างประเทศ ยังถือว่าเป็น
- 2.2 บุคคลที่บิดาหรือมารดาเป็นคนต่างชาติแต่เกิดในราชอาณาจักรไทย

ให้ถือว่าเป็นชนชาติไทยเหมือนกัน

3. กลุ่มคนที่จะมีฐานะเป็น“ชาติ” ได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง 8 ประการ

ดังนี้คือ

- 3.1 จะต้อง มีประชาชนจำนวนมาก
- 3.2 จะต้อง มีเชื้อชาติเดียวกัน หรือมีสัญชาติเดียวกันตามกฎหมาย
- 3.3 จะต้อง พูดภาษาเดียวกัน
- 3.4 จะต้อง มีศาสนาประจำชาติ
- 3.5 จะต้อง มีขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันเดียวกันหรือ
- 3.6 จะต้อง รวมตัวอยู่ในดินแดนอาณาเขตเดียวกัน
- 3.7 ต้อง มีรัฐบาลเดียวกันเป็นผู้ปกครอง
- 3.8 รัฐบาลจะต้อง ความเป็นเอกราชไม่ขึ้นกับประเทศใด

คล้ายคลึงกัน

กรมสามัญศึกษา (2529: 2) ได้ให้ความหมายของความรักชาติว่า หมายถึง การมีความรักไทย นิยมไทย สำนึกและภูมิใจในความเป็นคนไทย มีความผูกพันห่วงแหนมาตุภูมิ มุ่งมั่นส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งการรักษาเกียรติของชาติ

บรรเทา รอดวัฒนกุล (2530: 10) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรักชาติ ดังนี้ รักชาติ หมายถึง ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยยอมเสียสละส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ มีวินัย ซื่อตรงต่อหน้าที่ ช่วยทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ให้ความร่วมมือ เผยแพร่และเทิดทูนเกียรติคุณของชาติ รวมทั้งความรู้สึกรักชาติบ้านเมือง ความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ และหมู่ชนที่มีชาติพันธ์เดียวกับตน ตลอดจนมีความปรารถนาที่จะรักษาไว้ซึ่งความเป็นอิสระทางการเมือง ความมั่นคงปลอดภัยและเกียรติภูมิของชาติ

มัย สุขเอี่ยม (2537: 102) เห็นว่า ความรักชาติ คือ ความรู้สึกภาคภูมิใจในชาติกำเนิดของตน และความรู้สึกผูกพันห่วงแหนในมาตุภูมิของตน อันก่อให้เกิดความคิดที่จะยอมเสียสละประโยชน์และความสุขของตนเพื่อทำนุบำรุงและปกป้องคุ้มครองและรักษาประเทศชาติของตน ให้ความมั่นคง ให้ความเจริญรุ่งเรือง

ราตี ทองสวัสดิ์ (2542: 7-8) ได้ให้ความหมายของ ความรักชาติ ในด้านการสอนเด็กว่า หากรักชาติก็ต้องเป็นคนดี รู้จักวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ให้ภาคภูมิใจในความเป็นชาติเอกราช ควรมีทั้งคุณธรรม จริยธรรม และเทิดทูนพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ชูคอมลินสกี (สงบ ประเสริฐพันธ์. 2543: 68-69; อ้างอิงจาก Zucuminsky. n.d.) ได้กล่าวว่า การที่จะทำให้เกิดรักภุมิใจ และห่วงแหนบ้านเกิดเมืองนอนของตน ต้องให้การศึกษาก็ถูกต้อง ให้เด็กได้เรียนรู้ ด้เข้าใจ ได้สัมผัสและได้เห็นคุณค่า

สรุปได้ว่า ค่านิยม ด้านความรักชาติ คือ ลักษณะของค่านิยมที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ และธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย โดยยอมสละส่วนตนเพื่อส่วนรวมของชาติ และทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ให้ความร่วมมือ เผยแพร่และเทิดทูนเกียรติของชาติ

3.1.2 ความสำคัญของชาติ

กรมยุทธศึกษาทหารบก (2523: 20-21) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชาติ ต่อคนในชาติไว้ดังนี้

1. ชาติเป็นต้นกำเนิดของคนทุกคน คนเราทุกคนจะต้องเกิดขึ้น ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง เมื่อเราเกิดอยู่ในชนชาติใด ก็ ต้องถือว่าชาตินั้นเป็นต้นกำเนิดแห่งเรา ถ้าชาตินั้นมีความเป็นอิสระภาพมาก่อน เราก็ย่อมมีความเป็นไทแก่ตัวมาตั้งแต่เกิด ไม่เป็นทาสของชนชาติใด เช่นพวกเราทุกคนนี้ ได้มีชีวิตเกิดมาแต่บรรพบุรุษของชนชาติไทย ซึ่งมีเอกราชและเสรีภาพมาโดยตลอด เราจึงดำรงอยู่ได้อย่างมีอิสระภาพเช่นทุกวันนี้

2. ชาติเป็นสิ่งเกื้อกูลให้คนทุกคน และวงศ์ตระกูลอยู่ได้อย่างมีความสุขความเป็น ปึกแผ่นของคนในชาติที่ได้สร้างสมมาไว้แต่ในอดีตย่อมเป็นสิ่งยึดมั่นให้คนรุ่นต่อ ๆ มารวมตัวดำรง อยู่ต่อไปได้ด้วยมีความสุข และเมื่อถ้าชาตินั้นเป็นชาติที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของชนชาติอื่น ๆ ในโลก มาช้านาน เช่น ชนชาติไทยของเรานี้เป็นต้น ก็ย่อมจะทำให้คนในชาติทุก ๆ คนได้รับความยกย่อง นับถือจากชนชาติอื่นด้วย

3. ชาติเป็นจุดรวมที่ก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่น การที่คนมีสายโลหิตถ่ายทอด มาจากบรรพบุรุษเดียวกัน หรือเผ่าเดียวกันย่อม จะมีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันและมีส่วนได้เสีย เกี่ยวกับความอยู่รอดแห่งชาติตระกูลของคนร่วมกัน จึงเป็นจุดรวมจุดหนึ่งของคนในชาติที่จะชักนำ ไปสู่ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จนสร้างความเป็นปึกแผ่นขึ้นได้ เมื่อชาติมีความเป็นปึกแผ่นก็จะ สามารถต่อสู้ข้าศึกศัตรูได้ ถ้ามีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันก็จะสามารถปกครองกันอยู่ได้อย่างมี อิศรภาพ

4. ชาติมีความสัมพันธ์ต่อคนในชาติทั้งทางทุกข์และสุขในเมื่อชาติมีฐานะเป็น จุดรวมของคนในชาติ ก็เปรียบเสมือนหนึ่งว่าชาติเป็นหน่วยงานหน่วยหนึ่ง ที่มีสมาชิกหรือคนในชาติ มีความผูกพันกันทางใจอย่างใกล้ชิดสนิทสนม เมื่อหน่วยใหญ่ คือ ชาติมีความเจริญรุ่งเรือง คนในชาติ ที่เป็นสมาชิกก็ย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข ถ้าชาติมีข้าศึกมารุกราน ต้องเกิดศึกสงครามขึ้น คนในชาติต่าง ก็ได้รับความเดือดร้อนไปตาม ๆ กัน จึงกล่าวได้ว่า ถ้าชาติมีสุขเราสุขด้วย ถ้าชาติทุกข์เราจะ เป็นสุข อย่างไร จึงเป็นหน้าที่ของคนในชาติที่จะต้องช่วยกันทะนุบำรุงชาติของตนให้เจริญรุ่งเรืองเพื่อความ สงบสุขของตนและเพื่อนร่วมชาติ

กรมยุทธศึกษาทหารบกได้อธิบายถึงสาเหตุที่ต้องรักชาติไว้ดังนี้

1. เพื่อความดำรงอยู่ของชาติ ชาติย่อมประกอบขึ้นจากคนเป็นจำนวน มาก ซึ่งถือว่าคนแต่ละคนเป็นหน่วยหนึ่งของชาติ ถ้าคนภายในชาติไม่มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน เช่น แยกความสามัคคีกัน มีการแบ่งแยกแตกเป็นก๊กเป็นเหล่า เป็นต้น ชาติจะดำรงอยู่ไม่ได้

2. เพื่อความดำรงอยู่ของชนในชาติ การที่คนในชาติต้องรักใคร่กลมเกลียวกัน ก็เพื่อ ความดำรงอยู่ของชาตินั้น ถ้าไม่มีชาติ คนในชาติก็อยู่ไม่ได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน ชาติเปรียบเสมือนหนึ่งเป็นที่อยู่อาศัยให้พวกเรา และวงศ์ตระกูลของเราดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งถือว่า ได้ประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับพวกเราอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นเราจึงต้องรักและหวงแหนชาติของเราเพื่อ ความอยู่รอดของตนเองด้วย

3. เพื่อสถาปนาให้ชาติมีความเจริญรุ่งเรือง จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าชนในชาติ ย่อมมีส่วนได้ส่วนเสียกันกับชาติกล่าวคือ ชาติทุกข์เราทุกข์ด้วย ชาติสุขเราสุขด้วย ทุกชีวิตของชนใน ชาติต่างปรารถนาสุขด้วยกันทั้งนั้น คงไม่มีผู้ใดพูดออกมาได้ว่า ข้าพเจ้าต้องการความทุกข์เป็นแน่แท้ ชาติใดก็ตามที่ชนในชาติมีความสำนึกถึงประโยชน์สุขส่วนรวมแล้ว ชาตินั้นย่อมมีความเจริญรุ่งเรือง เมื่อชาติเจริญรุ่งเรืองก็ย่อมหมายถึงว่า คนในชาติต่างมีความสุขอย่างทั่วหน้ากันด้วย เพราะฉะนั้น ชนในชาติต้องมีความรั กใคร่กัน ซึ่งเรียกว่ารักชาตินั่นเอง จึงจะเป็นสิ่งผลักดันให้ชาติของตน เจริญรุ่งเรืองได้

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถในการปลุกฝังความรักชาติให้แก่พลเมืองได้เป็นผลสำเร็จโดยง่าย ทั้งนี้พระองค์ได้ทรงชี้ให้ประชาชนเห็นความสำคัญและความจำเป็นของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นที่ยึดเหนี่ยวและเป็นที่ยึดเหนี่ยวใจของประชาชน ตามที่ ธงชัย หวานแก้ว (2522: 71) ได้กล่าวว่า บทละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ มัก ปรากฏแนวความคิดที่ว่า ชาวไทยทุกคนพึงปฏิบัติต่อสถาบันดังนี้

1. ทุกคนต้องมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยต้องสำนึกในความเป็นชาติ และเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย
2. ทุกคนต้องเป็นผู้รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์อันแท้จริงให้ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. ทุกคนต้องเป็นผู้กล้าหาญ เพื่อป้องกันรักษาชาติของตน
4. ทุกคนต้องมีความสามัคคี รักพวกพ้อง และร่วมแรงร่วมใจกัน
5. ทุกคนต้องมีวินัย
6. ทุกคนจะต้องซื่อตรงต่อหน้าที่ และตั้งใจทำหน้าที่ของตนอย่างที่สุด
7. ทุกคนต้องบำเพ็ญตนให้อยู่ในศีลธรรม และช่วยบำเพ็ญเพียรรักษาธรรม แห่งชาติให้มั่นคงอยู่ต่อไป

นอกจากนี้ บรรเทา รอดวัฒนกุล (2530: 12) กล่าวว่า พระองค์ยังได้ทรงดำเนินวิธีการปลุกใจพลเมืองให้เกิดความรักชาติทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม คือทางตรง ได้แก่ การสถาปนาเสือป่า และลูกเสือโดยเฉพาะที่มีพระราชดำรัสตั้งกองลูกเสือเพื่อใช้ฝึกหัดเด็กให้มีพลานามัยดี มีจิตใจกล้าหาญ ซื่อสัตย์ สุจริต จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ฝึกหัดให้มีระเบียบ และรู้จักหน้าที่ช่วยเหลือชาติตามกำลังความสามารถของตัว ก เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีในอนาคตต่อไป ส่วนทางอ้อมคือ พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์ต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งที่เป็นร้อยแก้ว และร้อยกรอง บทความ สารคดี และที่เป็นบทเพลงก็มี พระองค์จะทรงสอดแทรกข้อคิดเห็นอันเป็นคติเตือนใจเพื่อปลุกฝังความรักชาติให้แก่คนไทยเสมอ ถ้าพระองค์ทรงเห็นว่า มีช่องทางที่จะสอดแทรกลงไปได้แล้วเป็นต้องกระทำทันที

3.1.3 ลักษณะที่แสดงถึงการรักชาติ

กนก จันทร์ขจร (2523: 72-74) ได้กล่าวว่า การแสดงความเคารพต่อสถาบันสูงสุดของชาติ คือการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลังความสามารถ และการปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองที่ดี แสดงออกได้ดังนี้ ด้านกำลังกาย ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือชุมชนและสังคมตามโอกาสทุกครั้งที่มิงานเพื่อส่วนรวม ด้านกำลังใจ ด้วยการประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นคนดีมีคุณธรรม และมีวัฒนธรรมอันดีงาม การประพฤติดี ปฏิบัติชอบ คือ เป็นคนดีมีศีลธรรม กระทำแต่สิ่งที่เป็นความเจริญงอกงามของหมู่คณะ

คือ เป็นคนมีวัฒนธรรม การทำแต่คุณงามความดี มีความเสียสละ คือ เป็นคนมีคุณธรรมด้านความคิด ด้วยการทุ่มเท สติปัญญา ความคิด ความรู้ความสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพ คือ ทำงานเต็มความสามารถและได้ผลเป็นที่พอใจ ทำงานให้ได้ประสิทธิผล คือ ได้ผลงานตามเป้าหมายที่กำหนด ช่วยคิดและทำงานเพื่อพัฒนาโรงเรียน ชุมชนและสังคมให้เจริญก้าวหน้า ด้านทรัพย์สิน วัตถุ ช่วยเหลือประเทศชาติ ด้วยการเสียภาษี ปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผนและกฎหมาย มีความเสียสละตามโอกาสอันควร การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สมบัติส่วนรวม

กรมยุทธศึกษาทหารบก (2523: 21) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตนเพื่อความรักชาติ พลเมืองที่ดีจะได้ชื่อว่ามีความรักชาติ จะต้องปฏิบัติตนดังต่อไปนี้คือ

1. จะต้องมีความรักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอย่างดีในระหว่างชนชาติไทยด้วยกัน โดยมีความปรารถนาดีต่อกันฉันท์พี่น้อง
2. จงเว้นเสียซึ่งการเบียดเบียนประทุษร้ายหรือทำลายประโยชน์ของกันและกัน
3. ต้องรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้มีความสุขความเจริญพ้นจากความทุกข์และความเสื่อมทั้งปวง
4. ต้องช่วยกันบำรุงรักษาสมบัติของชาติ เช่น ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ทรัพยากร ฯลฯ เป็นต้น ให้มีความเจริญรุ่งเรืองสืบไป
5. จะต้องขวนขวายกระทำและอดทนทนส่งเสริมกิจการต่างๆ ที่จะทำให้คนในชาติมีความเจริญรุ่งเรืองและไม่กระทำการใด ๆ อันจะเป็นการบั่นทำลายคนในชาติเดียวกันโดยเด็ดขาด
6. จงพยายามฝึกฝนอบรมตนให้เป็นคนดีมีศีลธรรมและมีความรู้ ความสามารถ ในกิจการต่าง ๆ เพื่อเป็นกำลังอันมั่นคงของชาติสืบไป
7. จะต้องยอมสละประโยชน์ส่วนตนตลอดจนชีวิต เพื่อบำรุงรักษาและป้องกันประเทศชาติให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง และดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกราช
8. ผู้รักชาติจะต้องรักเครื่องอุปถัมภ์บำรุงชาติ ซึ่งได้แก่ ประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญด้วย

กรมวิชาการ (2528: 101ก, 114ข) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตนให้ได้ชื่อว่าเป็นคนรักชาติและพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีความรักชาติไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. แสดงความเคารพต่อธงชาติและเพลงชาติ
2. ร้องเพลงชาติได้ถูกต้อง
3. ไม่ทำลายธงชาติ
4. ประดับธงชาติที่อาคารบ้านเรือนในวันสำคัญ ๆ เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

5. ไม่นำธงชาติไปเหยียบย่ำหรือใช้ถูกพื้นอาคารบ้านเรือน
 6. ไม่ประพฤติผิดกฎหมายบ้านเมือง เชื้อฟุ้งและปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงาน
 เจ้าหน้าที่

7. รักษาสาธารณสมบัติของชาติ เช่น ถนน สะพาน ปุชนิยสถาน
8. ประพฤติตนเป็นคนดีมีคุณค่า ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด
9. เสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล (เมื่อมีรายได้)
10. รับใช้ชาติโดยเป็นทหาร (เมื่อถึงเวลา)
11. บริจาคทรัพย์หรือสิ่งของช่วยทหารตำรวจตระเวนชายแดน
12. ซื้อและใช้สินค้าไทยที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย
13. ช่วยสอดส่องดูแลคนแปลกหน้าที่จะมาบ่อนทำลายชาติ
14. ไม่ยุยงส่งเสริมให้คนในชาติแตกความสามัคคี
15. ไม่สนับสนุนและหลงเชื่อคำปลุกระดมของพวกบ่อนทำลายชาติ
16. เมื่อพบผู้กระทำผิดกฎหมาย แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบ
17. ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎร (เมื่อมีสิทธิ)

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530: 272-273) เรื่องแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ลงวันที่ 22 มีนาคม พุทธศักราช 2525 ที่ได้วางแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรักชาติไว้ดังนี้

1. ศึกษาให้เข้าใจถึงประวัติและการดำรงอยู่ของชาติ
2. สอดส่อง ป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือนต่อความ
 มั่นคงของชาติ
3. ป้องกัน และรักษาผลประโยชน์ของชาติ
4. ส่งเสริมและรักษาเกียรติของชาติ ภาคภูมิใจในความเป็นไทยและนิยมไทย
5. สร้างเสริมความสามัคคีของคนในชาติ
6. เสียสละประโยชน์ส่วนตัว แม้ชีวิตเพื่อประเทศชาติ
7. ปฏิบัติหน้าที่เป็นพลเมืองดี โดยเข้ารับราชการทหาร ประกอบอาชีพสุจริต
 และเสียภาษีอากรเพื่อพัฒนาประเทศ

8. ยกย่องให้เกียรติผู้ทำหน้าที่ป้องกัน และเสียสละเพื่อประเทศชาติ
9. ปฏิบัติตามคติพจน์ที่ว่า “การรักษาวัฒนธรรม คือการรักษาชาติ”

ยนต์ ชุ่มจิต (2531: 113) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่ครูอาจารย์และนักศึกษาควรประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับความรักชาติไว้ 11 ประการคือ

1. ศึกษาความเป็นมา ความเป็นอยู่และความเป็นไปของชาติเสมอ
2. ยืนตรงเมื่อมีการบรรเลงเพลงชาติหรือเชิญธงชาติทุกครั้ง

3. ให้อาหารเครื่องนุ่งห่มบริจาคโลหิตหรือสิ่งของอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือร้วของชาติ
4. นิยมไทย เช่น ไร่ของที่ผลิตในประเทศไทย พังเพลงไทย และใช้เลขไทย
5. ปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย เช่น การเคารพแบบไทย จัดพิธีสมรสแบบไทย ฯลฯ

6. ช่วยเหลือเพื่อนร่วมชาติที่ตกทุกข์ได้ยากหรือประสบเคราะห์กรรม
7. ไร่ใช้ชาติด้วยการเป็นทหาร
8. เคารพยกย่องผู้กระทำประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง
9. ไม่ปลุกกระดมหรือยุยงให้เกิดความแตกแยกระหว่างคนในชาติ
10. สอดส่องภัยพิบัติอันอาจเกิดมีแก่ชาติบ้านเมือง
11. เสียภาษีอากรให้แก่ชาติตามความเป็นจริง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นนี้ การแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ และ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย โดยมีการแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น การปฏิบัติตนตามสิทธิ และหน้าที่พลเมืองดีของชาติ การเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี เป็นต้น จากนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสังเคราะห์ เป็นนิยามเชิงปฏิบัติการของค่านิยมทางด้านรักชาติเพื่อใช้ในการ สร้างแบบวัดค่านิยมด้านการรักชาติต่อไป

3.2 ค่านิยมด้านการรักศาสนา

3.2.1 ความหมายของศาสนา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า ศาสนา ไว้ว่า คือลัทธิความเชื่อถือของมนุษย์อันมีหลัก คือ แสดงกำเนิดและสิ้นสุดของโลก อันเป็นไปในฝ่าย ปรมัตถ์ประการหนึ่ง แสดงหลักธรรมเกี่ยวกับบาปบุญอันเป็นในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้ง ลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็นหรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อถือนั้นๆ

รพีพรรณ สุวรรณรัฐโชติ (2531: 141) ได้กล่าวว่า สถาบันศาสนา หมายถึงแบบ ในการคิด การกระทำที่เกี่ยวกับตัวมนุษย์ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบบของ พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกจะเป็นไปตามลัทธิความเชื่อของศาสนานั้นๆ

อมรา พงศาพิชญ์ (2533: 27) เราอาจพิจารณาศาสนาได้ใน 2 ระดับ คือ ศาสนาใน ระดับความเชื่อ ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ และอาจรวมความเชื่อรูปแบบต่างๆ ไว้ด้วยกัน และ อีกระดับหนึ่ง คือ สถาบันศาสนาซึ่งมีทั้งความเชื่อ การจัดองค์กร และผู้ประกอบพิธีกรรม ศาสนาใน ระดับความเชื่ออาจแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ ศาสนาตามหลักพระคัมภีร์ ตามคำสั่งสอนของศาสดา และ ศาสนาแบบชาวบ้าน คือ แบบที่ผสมผสานกับความเชื่ออย่างอื่นจนชาวบ้านแยกไม่ได้

แสง จันทร์งาม (2534: 2-13) ศาสนา หมายถึงหลักการอันถูกต้องและสอดคล้องกับกฎจักรวาลที่พระศาสดาค้นพบและสั่งสอนไว้ให้คนปฏิบัติตาม เพื่ อจะได้ดำรงชีพอยู่อย่างมีความสุขในโลกนี้ และเมื่อตายไปแล้วก็จะได้บรรลุดังฝั่งโลกุตตระอันเป็นนิรันดร ซึ่งความหมายนี้ใช้กับศาสนาทางตะวันออก เช่น ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และพุทธ เป็นต้น อีกความหมายหนึ่ง ศาสนา หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับเทพเจ้าเสมอ การปฏิบัติของศาสนิกชนก็เป็นการเอาอกเอาใจและรับใช้เทพเจ้าโดยวิธีต่าง ๆ ซึ่งเป็นความหมายที่ใช้กับศาสนาทางตะวันตก เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม เป็นต้น

สุจิตรา รัตน (2538: 2) ให้ความหมายของศาสนาว่า คือ คำสอนที่ศาสดานำมาเผยแพร่สั่งสอนแจ่มแจ้ง แสดงให้มนุษย์ละเว้นจากคว ามชั่ว กระทำแต่ความดี เพื่อประสบสันติสุขในชีวิต ทั้งในระดับธรรมดาสามัญ และความสงบนิรันดร ซึ่งมนุษย์ยึดถือปฏิบัติตามคำสอนนั้นด้วยความเคารพเลื่อมใสและศรัทธา คำสอนดังกล่าวนี้จะมีลักษณะเป็นสัจธรรมที่มีอยู่ในธรรมชาติ แล้วศาสดาเป็นผู้ค้นพบหรือจะเป็นโครงการที่ศาสตรรับมาจากพระเจาก็ได้

พิทยา สายหู (2540: 63) ได้กล่าวว่า สถาบันศาสนา หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มองค์กรที่มีระเบียบ วิธีการตามจุดประสงค์เฉพาะเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ซึ่งเป็นสถาบันที่ควบคุมจิตใจของมนุษย์ให้แสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรมของแต่ละศาสนานั้นๆ

พรชัย พชรินทร์ตะกุล (2554: ออนไลน์) คำว่า “ศาสนา” มีความหมายแตกต่างกันตามสังคมและชุมชนต่างๆ ในปัจจุบันคำว่า “ศาสนา” มีสองความหมายหลัก ขึ้นอยู่กับว่าศาสนานั้นๆ เชื่อว่ามีพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกและจักรวาล หรือไม่ ในศาสนาที่มีพระเจ้า คำว่า “ศาสนา” มักจะหมายถึงคำสั่งของพระเจ้าให้ทำตามที่ทำนองการ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นการกระทำที่ดีและการพูดที่ดี ที่แสดงต่อมนุษย์ร่วมโลก และบางทีก็อาจแสดงต่อสัตว์ร่วมโลกด้วย ผู้ที่ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาประเภทนี้อย่างเคร่งครัด หรือบางทีก็ไม่เคร่งครัดมาก แต่ส่วนใหญ่ปฏิบัติตาม หรือบางทีอาจปฏิบัติตามได้น้อย หรือไม่ปฏิบัติตามเลย แต่สวดอ้อนวอนขอให้พระเจ้าช่วย เมื่อตายแล้วก็จะได้อยู่กับพระเจ้าในสวรรค์อย่างมีความสุขตลอดไป แต่ถ้าปฏิบัติตามคำสั่งของพระเจ้าไม่ได้ หรือ ไม่สวดอ้อนวอนขอต่อพระเจ้า เมื่อตายแล้วก็จะได้ไปอยู่ในนรกอย่างมีความสุขตลอดไปเช่น นรกน มนุษย์ในโลกส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะนับถือศาสนาประเภทนี้ เช่น ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาคริสต์ ศาสนายูดา ศาสนาอิสลาม เป็นต้น

สำหรับในศาสนาที่ไม่มีพระเจ้า คำว่า “ศาสนา” หมายถึงคำสอนของศาสดา ซึ่งส่วนใหญ่มักจะสอนให้คิดดี พูดดี และทำดี ทั้งต่อมนุษย์และต่อสัตว์ร่วม โลก ผู้ที่ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาประเภทนี้ได้ ก็จะได้ความดีเกิดขึ้นในตัวเองมากกว่าความชั่ว ซึ่งจะส่งผลดีต่อตนในชาตินี้ และชาติต่อไป แต่ผู้ที่ปฏิบัติไม่ได้หรือปฏิบัติได้น้อย ก็จะสะสมความชั่วในตัวมากกว่าความดี ซึ่งจะส่งผลเสียต่อตนในชาตินี้และชาติต่อไป เช่นกัน มนุษย์ในโลกส่วนน้อยในปัจจุบันจะนับถือศาสนาประเภทนี้ เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาเซน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ศาสนาเป็นคำสอนที่ได้มาจากศาสดาผู้ค้นพบ คำสอนนั้น โดยศาสดาได้รับมาจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุด หรือโดยกรค้นพบด้วยตนเอง และได้นำ คำสอน นั้นมาเผยแพร่แก่ผู้คนในสังคม จนแพร่หลายกลายเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตแก่ผู้คนหลายยุค หลายสมัย และหลักคำ สอนนั้นจะเกี่ยวข้องกับหลักในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขในโลกนี้และ โลกหน้าหรือโลกหลังความตาย ผู้ปฏิบัติตามคำ สอนหรือสาวกจะปฏิบัติตามคำ สอนด้วยความศรัทธา และความเชื่อมั่นในหลักการที่ศาสดาได้บัญญัติขึ้น

3.2.2 ความสำคัญของศาสนา

บรรพต วีระสัย (2527: 191 – 192) กล่าวว่า ศาสนามีความสำคัญในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับตัวบุคคล ครอบครัว ไปจนถึงสังคมระดับชาติ และระดับโลกในที่สุดดังนี้

1. ความสำคัญระดับบุคคล ศาสนามีความสำคัญในระดับปัจเจกบุคคลเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้เกิดความอบอุ่น ผ่อนคลายความกลัว ความวิตกกังวล ลดทอนความทุกข์โศก และเป็นเครื่องนำทางชีวิต หากศาสนาไม่สามารถชี้แนะในระดับบุคคลได้ ก็จะไม่ มีผลที่แท้จริงต่อสังคมหรือชาติบ้านเมือง เพราะแท้จริงแล้วชาติบ้านเมืองก็คือที่รวมของปัจเจกบุคคล นั้นเอง ศาสนาบางศาสนาจะเน้นในการปฏิบัติธรรมเฉพาะบุคคลมากกว่าศาสนาอื่น แต่ศาสนาทุก ศาสนาจะเห็นพ้องต้องกันว่า ศาสนามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทางจิตใจของบุคคล

2. ความสำคัญระดับสังคม ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลในสังคม ให้เข้ามาร่วมกันเป็นสังคม พิธีอัญญาของศาสนาอิสลามนั้น นอกจากจะรวมศาสนิกแล้วยังสร้างความ เสมอภาคและเอกภาพแห่งภราดรภาพให้เกิดขึ้นในสังคมมุสลิมด้วย พิธีกรรมต่างๆ ในศาสนาล้วนมี จุดประสงค์ที่จะกระชับความกลมเกลียว และการทำงานของสมาชิกในสังคม เพื่อประโยชน์สุขแก่สังคม ส่วนรวม

3. ความสำคัญในระดับประเทศ ศาสนาเป็นมิ่งขวัญและเอกลักษณ์ของประเทศ เป็นพื้นฐานของขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศไทยมีศาสนาพุทธเป็น พื้นฐานความเชื่ออันนำไปสู่ประเพณี ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมไทยจะไม่สามารถเข้าใจคนไทย หรือวัฒนธรรมไทยได้เลยหากไม่ทำความเข้าใจกับพุทธศาสนาเสียก่อน

4. ความสำคัญในระดับสากล ศาสนาเป็นมรดกอันล้ำค่าของมนุษยชาติ ศาสนา ทำให้ศาสนิกเคารพซึ่งกันและกัน มนุษย์ทุกคนควรมีสิทธิในการนับถือศาสนา และศาสนาแต่ละศาสนา พึงให้ความเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานนี้

รัชนีกร เศรษฐ์ (2528: 240) ได้สรุปความสำคัญของศาสนาไว้ดังนี้คือ เป็นสื่อของการอบรมให้รู้ระเบียบของสังคม ช่วยให้บุคคลมีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐาน และค่านิยมในสังคม และช่วยให้บุคคลในสังคมมีอุดมการณ์ในการดำรงชีวิต เป็นสื่อของการกำหนด สถานภาพ จะช่วยให้กำหนดสถานภาพของสมาชิก และจำแนกความแตกต่างของชั้นชนทางสังคม ช่วยให้เกิดความรู้สึกว่ามีตนอยู่ในสังคมเดียวกัน กล่าวคือ บุคคลที่นับถือศาสนาเดียวกันมีความรู้สึก

สนิทสนมและใกล้ชิดกันทางอารมณ์ มีการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งก่อให้เกิดความอบอุ่นระหว่างสมาชิก ช่วยให้สังคมเป็นปึกแผ่น เป็นแหล่งรวมที่สมาชิกในสังคมได้มาประกอบกิจกรรมร่วมกัน ศาสนาช่วยให้เกิดการตกลงและความเห็นร่วมกันเกี่ยวกับข้อบังคับทางสังคม โดยที่หล่อหลอมค่านิยมและทัศนคติของคนในศาสนาเดียวกัน ให้รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้

กรมหลวงวชิรญาณวงศ์, สมเด็จพระสังฆราชเจ้า (2531) ศาสนามีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์ คือ

1. ศาสนาเป็นสถาบันหลักในการส่งเสริมความมั่นคงของประเทศคู่กับสถาบันชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น พระมหากษัตริย์ไทยทรงยึดมั่นและดำเนินนโยบายในการปกครองประเทศด้วยหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ

2. ศาสนาทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะทุกศาสนาล้วนมุ่งหวังให้ศาสนิกชนของตนเป็นคนดี และเมื่อศาสนิกชนเป็นคนดีแล้ว สังคมก็ย่อมจะปราศจากความเดือดร้อน

3. ศาสนาเป็นบ่อเกิดแห่งธรรมจรรยาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม และหากบุคคลในสังคมประพฤติ ปฏิบัติ ตามหลักทางศีลธรรมที่ศาสนานั้นๆ วางไว้ย่อมทำให้สังคมมีความสุข

4. ศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพราะศาสนิกชนสามารถดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของพระศาสดา หรือปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนา

5. ศาสนาจะช่วยให้มนุษย์ทราบว่สิ่งใดดีชั่ว ถูกผิด ตามมาตรฐานของศาสนานั้นๆ และทราบถึงผลแห่งการกระทำนั้นๆ เช่น คำสอนเรื่องหลักกรรมในพระพุทธศาสนาว่าทำดีได้ดี หรือทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น

6. ศาสนาเป็นแหล่งรวมศิลปวิทยาการ และถ่ายทอดวิทยาการ เนื่องจากจะเป็นแหล่งความรู้ของศาสตร์แขนงต่างๆ และถ่ายทอดศาสตร์ เหล่านั้นไปสู่มนุษย์ในสังคม ความรู้ทางการแพทย์ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม การช่าง การดนตรี เป็นต้น

7. ศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจ เมื่อปวงชนเกิดความทุกข์ร้อนใจ กล่าวคือ เมื่อคนเราเกิดความทุกข์กายและใจก็ย่อมจะหาทางออกให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น และรูปแบบหนึ่งของการแก้ไขปัญหาคือการนำหลักธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาศาสนาเป็นบ่อเกิดแห่งธรรมจรรยา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม และเป็นเครื่องส่งเสริมความมั่นคงในการปกครองประเทศ หากบุคคลในสังคมประพฤติปฏิบัติตามหลักทางศีลธรรมที่ศาสนานั้นๆ วางไว้ย่อมทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะทุกศาสนาล้วนมุ่งหวังให้ศาสนิกชนของตนเป็นคนดี มีคุณธรรม และเมื่อศาสนิกชนเป็นคนดีแล้วสังคมก็ย่อมจะปราศจากความขัดแย้ง มีแต่ความสมานฉันท์เป็นหนึ่งเดียว รวมทั้งมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้มีกิจกรรมระหว่างศาสนาและ ศาสนิกชนที่นับถือศาสนาอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และเพื่อประสานความช่วยเหลือกันในอนาคต

ภัทรพร สิริกาญจน (2537: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสถาบันศาสนาที่มีต่อสังคมดังนี้

1. ระดับบุคคล สถาบันศาสนามีความสำคัญต่อระดับบุคคลเป็นอย่างมากเพราะเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นเครื่องดับทุกข์ เป็นเครื่องนำทางชีวิต และสั่งสอนให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่ดี ทำให้สังคมสงบสุข

2. ระดับสังคม สถาบันศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลในสังคมให้เข้ามาร่วมกันเป็นสังคม โดยมีจุดประสงค์ที่จะกระชับความกลมเกลียว และการทำงานของสมาชิกในสังคม เพื่อประโยชน์สุขแก่สังคมส่วนรวม

3. ระดับประเทศ สถาบันศาสนาเป็นมิ่งขวัญ และเอกลักษณ์ของประเทศเป็นพื้นฐานของขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ

ศาสนาในประเทศไทยและองค์ประกอบของศาสนา

ศาสนาในประเทศไทยที่รัฐบาลให้ความอุปถัมภ์ มีทั้งหมด 5 ศาสนา ได้แก่ ศาสนาพุทธศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์ โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลและให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาโดยมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญๆ 5 ประการ คือ ศาสดา ศาสนธรรม ศาสนิกชน ศาสนสถาน และศาสนพิธี

1. ศาสดา หมายถึงองค์ศาสดาที่มีตัวตนอยู่จริง สามารถตรวจสอบยืนยันได้ทางประวัติศาสตร์ฐานะของศาสดาจะเป็นที่เคารพสักการะของศาสนิกชน

2. ศาสนธรรม เป็นผลสืบเนื่องมาจากศรัทธา หรือ สืบเนื่องมาจากปัญญาของศาสดา ศาสนิกชนนับถือในฐานะสิ่งสูงสุด จะต้องให้ความเคารพสักการะเทอดทูน แม้แต่ตัวคัมภีร์ที่ใช้จารึกคำสอน

3. ศาสนิกชน คือ ปวงชนที่ให้การยอมรับนับถือในคำสอนศาสนานั้น ปกติมี 2 ประการหลัก คือ นักบวชและผู้ครองเรือน หรือบางศาสนาแม้จะไม่มีนักบวช แต่มีคนทำหน้าที่ฝึกอบรม สั่งสอนศาสนิก

4. ศาสนสถาน ใช้เป็นที่อยู่อาศัยของนักบวช การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จนถึงเป็นที่รวมองค์ประกอบหลักของศาสนาทั้งหมดในศาสนสถานฐานะของศาสนสถาน จึงเป็นสมบัติของศาสนา

5. ศาสนพิธี พิธีกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นจากศาสดาโดยตรง หรือศาสนิกชนคิดค้นขึ้น มีเนื้อหาโดยสรุปคือ มุ่งขจัดความไม่รู้ ความกลัว ความอึดอัด สนองตอบความต้องการในสิ่งที่ตนขาดแคลนจำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าปฏิบัติตามหลักของศาสนา

จะเห็นได้ว่า ศาสนามีความจำเป็นต่อสังคมมาก อย่างน้อยก็เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของจิตใจ หรือเป็นเครื่องช่วยพยุงให้กำลังใจแก่สังคมในการที่จะทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจขึ้น เพราะฉะนั้นศาสนาจึงทรงความสำคัญไว้ในฐานะเครื่องยึดเหนี่ยวทางใจ เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์ได้สำเร็จในความประสงค์(กรมการศาสนา 2548: 9)

3.2.3 ลักษณะที่แสดงถึงการรักศาสนา

ลักษณะของผู้รักศาสนา คือ ผู้นับถือศาสนาด้วยชีวิตจิตใจ ไม่ใช่ผู้นับถือด้วยปาก หรือ ไม่ใช่ผู้นับถือศาสนาตามประเพณีของวงศ์ตระกูล แต่เป็นผู้เคร่งครัดต่อศาสนา กล่าวคือ เป็นผู้ นำเอาพระศาสนธรรมคำสั่งสอนไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ดังนั้นคนผู้รักศาสนา นั้นย่อมมีศรัทธาเลื่อมใสยินดีพอใจในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่พระศาสนาทุกวิถีทางเท่าที่ตน จะสามารถทำได้ ยินดีพอใจยอมเสียสละประโยชน์สุขส่วนตัว เพื่อความมั่นคงดำรงอยู่ และเพื่อความ เจริญรุ่งเรืองของพระศาสนา และยินดีพอใจในการเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างโดยที่สุดแม้ชีวิตของตน เพื่อปกป้องคุ้มครองป้องกันรักษาพระศาสนาไว้ เมื่อถึงคราวจำเป็น และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง ผู้นับถือศาสนาต่างกัน(กรมการศาสนา 2546: 59-60)

ประโยชน์ของความรักศาสนา

1. มีความรู้เท่าทันสภาวะของโลก
2. ย่อมไม่หลงไปตามกระแสของโลก
3. ย่อมมีความประพฤติปฏิบัติเว้นสิ่งที่ควรเว้นบำเพ็ญสิ่งที่ควรบำเพ็ญ
4. ย่อมได้รับประโยชน์อันเป็นสาระแห่งชีวิตที่แท้จริง

ลักษณะที่แสดงถึงความรักศาสนา (ยิ่งยง เรื่องทอง. 2542: 164 -165; อ้างอิงจาก สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2525)

- 1 ศึกษาศาสนาให้มีความรู้ ความเข้าใจอันถูกต้อง
- 2 ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาในชีวิตประจำวัน
- 3 สอดส่องป้องกันและแก้ไขความเสียหายที่จะกระทบกระเทือนความมั่นคงของ

สถาบันศาสนา

- 5 ช่วยกันส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา
- 6 เผยแพร่ความรู้และปฏิบัติตามหลักศาสนา
- 7 เคารพเทิดทูนศาสนา และไม่กระทำการใด ๆ ในทางดูหมิ่นเหยียดหยาม
- 8 สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ

หน้าที่พลเมืองต่อศาสนา(คลังปัญญาไทย 2554: ออนไลน์)

1. ศึกษาหลักธรรมและปฏิบัติตามคำสอนของพระศาสดาตลอดจนนำหลักธรรม มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้ใดในสังคม
2. ศึกษาความสำคัญของศาสนาที่มีต่อสังคมไทยและประชาชนชาวไทย โดยให้ เห็นคุณค่า ของศาสนาที่ตน นับถือ ตลอดจนคุณค่าของศาสนาที่คนอื่น ๆ นับถือ เพื่อนำหลักจริยธรรม ในศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ และทำให้สังคมมีความสงบสุข

3. ศึกษาและเข้าร่วมประกอบศาสนพิธีตามโอกาส ซึ่งการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นั้น ไม่ควรขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยของกฎหมายบ้านเมือง ตลอดจนไม่ขัดกับจารีตประเพณีอันดีงาม ของสังคมไทยที่สืบทอดกันมา

4. เผยแผ่ศาสนาที่ตนนับถืออยู่ ไปยังศาสนิกชนผู้นับถือศาสนาเดียวกัน และศาสนิกชนต่างศาสนา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนา และเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านศาสนาระหว่างกัน

5. ปกป้องและรักษาศาสนาที่ตนเองนับถือ ตลอดจนสถาบันและองค์กรทางศาสนาต่าง ๆ มิให้ผู้ใดสร้างความ เสื่อมเสียให้ได้ และหากมีผู้ใดเกิดความเข้าใจผิดในศาสนาที่เรานับถือ ก็ควรให้ความกระจ่างและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

6. ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น ๆ กล่าวคือ ไม่ดูหมิ่นหลักคำสอน ศาสดา คัมภีร์ ศาสนิกชน และ พิธีกรรม ทางศาสนา ตลอดจนไม่ทำลายรูปเคารพ หรือโบราณสถานและโบราณวัตถุของศาสนาอื่น ๆ

7. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมระหว่างศาสนาและศาสนิกชนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิด ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และเพื่อประสานความช่วยเหลือกันในอนาคต

8. ช่วยพัฒนาศาสนสถาน เนื่องจากศาสนสถานเป็นที่ประกอบพิธีกรรม และเป็นที่พักของ นักบวช ตลอดจนเป็นศูนย์รวมของศิลปวัฒนธรรมของศาสนาต่าง ๆ ดังนั้น ศาสนิกชนที่ดีควรช่วยกันพัฒนา ศาสนสถานของตนให้สะอาดเรียบร้อย และทำนุบำรุงส่วนที่เสียหายให้มีความมั่นคงแข็งแรงต่อไป

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับศาสนาและความรักศาสนาดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าผู้ที่มีค่านิยมด้านการรักศาสนาจะมีพฤติกรรมการแสดงออกดังนี้คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา นำคำสั่งสอนของศาสนามาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา เคารพเทิดทูนศาสนา และไม่กระทำการใด ๆ ในทางดูหมิ่นเหยียดหยาม ยอมเสียประโยชน์สุขส่วนตัว เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของศาสนา รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนาต่างกัน

3.3 ค่านิยมด้านการรักพระมหากษัตริย์

3.3.1 ความหมายของพระมหากษัตริย์

ความหมายของพระมหากษัตริย์ตามรูปศัพท์ สถาบันพระมหากษัตริย์นั้น เราแปลมาจากศัพท์ Monarchy ในภาษาอังกฤษคำว่า “กษัตริย์” เป็นภาษาสันสกฤต ส่วนภาษาบาลีใช้คำว่า “ชัตติยะ” คำว่า “พระมหากษัตริย์” หากแปลตามรูปศัพท์หมายความว่า “นักรบผู้ยิ่งใหญ่” ทั้งนี้เพราะคำว่า “มหา” แปลว่ายิ่งใหญ่และ “กษัตริย์” แปลว่านักรบ แต่ถ้าจะถือตามความหมายที่ใช้กันอยู่ทั่วไป และตามความเข้าใจธรรมดาแล้ว พระมหากษัตริย์ก็คือ พระเจ้าแผ่นดิน คติที่เรียกพระเจ้าแผ่นดินว่า “พระมหากษัตริย์” นั้น เรารับมาจากภาษาสันสกฤต ซึ่งมีความหมาย สอง นัย สืบเนื่องมาจาก

ธรรมเนียมการใช้วรรณะในอินเดียซึ่งถือว่า “กษัตริย์” รวมถึงพวกนักรบด้วย และคติที่สอง หมายถึง ผู้ปกครองแผ่นดินซึ่งสืบเนื่องมาจากคติ “มหาสมบัติ” ซึ่งถือว่ามหาชนเป็นผู้เลือกกษัตริย์ (ส. ศิวรักษ์. 2539: 5) นอกจากนี้ พุทธคัมภีร์ วรรณพงษ์ (2538: 11-15) ได้ให้ความหมายตามรูปศัพท์ของคำว่า “พระมหากษัตริย์” หมายความว่า “นักรบผู้ยิ่งใหญ่” แต่พิจารณาตามความหมายโดยทั่วไปแล้วคนทั่วไปมักจะนึกถึง “พระเจ้าแผ่นดิน” (Lords of Earth) หรือ “เจ้าชีวิต” (Lords of Life) ดังนั้นคำว่า “กษัตริย์” ได้รับอิทธิพลมาจากธรรมเนียมการใช้วรรณะในประเทศอินเดีย ซึ่งถือว่ากษัตริย์รวมถึงพวกนักรบด้วยความหมายอย่างอื่นตามพจนานุกรมและสารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไปถึง ผู้ปกครองแผ่นดินซึ่งสืบเนื่องมาจากคตินิยมอันเป็น “มหาสมมุติ” ซึ่งถือว่ามหาชนเป็นผู้เลือก “กษัตริย์”

ชานินทร์ กรวิเชียร (2519: 1-2) กล่าวว่า ศัพท์สำหรับเรียกพระมหากษัตริย์มีหลายรูป หลายคตินิยม แตกต่างกันไป เช่น ราช ราชา หรือราชัน หมายถึงผู้ซบถน้อมจิตใจของผู้อื่นไว้ด้วยธรรมมทสมมติ หรืออเนกชนนิกรสโมสรสมซึ่งมีนัยดังกล่าวแล้วข้างต้น จักรพรรดิ มีความหมายใกล้เคียงกับธรรมราชา อันหมายถึง ผู้รักษาและปฏิบัติธรรม ทั้งเป็นต้นเหตุแห่งความยุติธรรมทั้งมวล นอกจากนี้ก็มีคำว่า พระเจ้าอยู่หัว หมายถึง พระผู้เป็นผู้นำ หรือประมุขของประเทศท้ายที่สุดก็คือคำว่า พระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งสืบเนื่องมาจากคตินิยมที่ว่าพระมหากษัตริย์เป็นเจ้าของแผ่นดิน ซึ่งอาจดูได้จากกฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จที่ประกาศในรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวเมื่อ พ.ศ. 1903 สำหรับประเทศไทยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแล้ว รูปแบบของคำที่ใช้ชานามพระมหากษัตริย์มีอยู่หลายคำ เช่น พระเจ้าอยู่หัว พระเจ้าแผ่นดินหรือในหลวง ซึ่งทุกคำล้วนมีความหมายเดียวกันทั้งสิ้น แม้จะมีผู้พยายามแสดงให้เห็นว่า ราชากษัตริย์ และ จักรพรรดิ ต่างกัน แท้จริงแล้วน่าจะแตกต่างกันในแง่รากศัพท์และคำแปลตามรากศัพท์เท่านั้น แต่ความหมายแท้จริงไม่น่าจะแตกต่างกัน คำแปลตามรากศัพท์ที่แตกต่างกันนี้ แสดงให้เห็นถึงหน้าที่ต่าง ๆ ที่พระมหากษัตริย์มีแต่เดิม ตามคตินิยมต่าง ๆ ซึ่งผสมผสานเข้าด้วยกันในปัจจุบัน ไม่ว่าคำแปลตามรากศัพท์ของคำเหล่านี้ จะเป็นอย่างไรก็ตาม สำหรับประชาชนทั่วไปแล้ว “ในหลวง” ก็คือ “ในหลวง” ที่เขาจงรักภักดีตลอดชั่วกาลนานนั่นเอง

แนวความคิดในทางการเมืองและการปกครองที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์แต่เดิมนั้น มี 2 ประการ ประการแรก ถือว่าพระมหากษัตริย์คือหัวหน้าครอบครัวใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กันทางสายเลือดกับหมู่คณะ ประการที่สอง ถือว่าพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของรัฐในทางการเมือง หรือเป็นผู้มีอำนาจปกครองสูงสุดในต่างประเทศโดยเฉพาะยุโรปนั้น ถือหลักเทวสิทธิ อย่างเคร่งครัด กล่าวคือถือว่าพระมหากษัตริย์เป็นพระเจ้าทรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยอย่างเด็ดขาด และมีอำนาจล้นพ้น แต่ในประเทศไทยนั้นคตินิยมสมัยสุโขทัย มีลักษณะหนักไปในแนวแรก คือถือว่า พระมหากษัตริย์เป็น “พ่อเมือง” มีคำขึ้นต้นพระนามว่า “พ่อขุน” ราษฎรมีความใกล้ชิดกับพระองค์ถึงขนาดสิ้นกระดิ่งถวายฎีกาได้ ครั้นถึงสมัยอยุธยาคตินิยมก็เปลี่ยนไป เพราะรับอิทธิพลจากขอมมากขึ้น พระมหากษัตริย์จึงเป็น “อเนกชนนิกรสโมสรสมมติ” คือประชาชนและเสนาอำมาตย์เลือกพระองค์ขึ้นปกครองประเทศ อย่างไรก็ตาม กิติ แม้คติที่สองนี้จะสืบเนื่องมาจากสมัยอยุธยาจนถึงสมัย กรุงรัตนโกสินทร์ ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า

แนวความคิดของไทยต่างกับของยุโรปตรงที่ว่าพระมหากษัตริย์ไทย มีลักษณะผสมทั้ง 2 แนวคิด กล่าวคือ พระองค์ไม่ใช่เทวดาอย่างเขมรหรือฝรั่ง และขณะเดียวกันก็ไม่ใช่คนธรรมดาสามัญ จึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยไม่เคยมี "เทวสิทธิ์ของพระมหากษัตริย์" ดังที่เป็นอยู่ในยุโรปเลย ทั้งนี้เพราะพระมหากษัตริย์ไทยมีนิติราชประเพณี ทศพิธราชธรรมและพระมโนธรรมกำกับอยู่ และทรงประทับอยู่กับราษฎรเสมอมา

ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า พระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตยก็คือ ประมุขของประเทศ ซึ่งเป็นองค์พระแทนของมวลชนในการใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภาคณะรัฐมนตรีและศาล ทรงมีพระราชอำนาจและพระราชภารกิจดังที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ยิ่งไปกว่านั้นยังทรงเป็นพระผู้เอื้ออำนวยความสงบร่มเย็นแก่พสกนิกรทั้งปวงร้อนผอนทุกข์เข็ญ เมื่อมีหัตถ์ภัยมากล้ากราย ทรงเป็นศูนย์รวมผองไทยทั้งชาติ ดังที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงแสดงธรรมว่าด้วยอานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์ไว้ดี อนึ่งหนึ่งว่า เราทั้งหลายรวบรวมกันตั้งอยู่ได้เป็นอาณาจักรอย่างนี้ เพราะมีพระราชูปถัมภ์ และต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนนอกจากพระมหากษัตริย์จะเป็นจุดรวมแห่งความสามัคคี ยังทรงเป็นสถาบันที่เกื้อหนุนชาติ และศาสนาอีกด้วยคือ ในด้านเกื้อหนุนชาตินั้นก็ได้พระราชทานพระราชดำรัสให้เห็นความสำคัญของชาติเสมอ ดังที่ว่าทรงเป็นเครื่องหมายเตือนใจเราว่าเรามีชาติ เครื่องหมายนี้แสดงให้เห็นว่าทุกคนมีความเป็นไทย แต่คนไทยทุกคนไม่ใช่อยู่ที่ตรงที่จะปลิวสะบัดอยู่ข้างหน้า อยู่ที่ใจเป็นไทย รู้ว่าประเทศนี้มีความสำคัญอย่างไร ได้อยู่เป็นเอกราชมาเป็นเวลานานร้อย ๆ ปี และได้อำนวยให้เรามีความสุข มีเกียรติ ฉะนั้น ขอให้ทุกคนระลึกถึงว่า ทุกคนมีหน้าที่ทั้งนั้นที่จะรักษาความเป็นไทยไว้ให้ดี ทั้งหมู่คณะ ทั้งชาติ

วิษณุ เครืองาม (2523: 151) ได้อธิบายไว้ว่า พระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional Monarchy) ซึ่งมีในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขในระบอบการปกครองนี้พระมหากษัตริย์จะทรงเป็นประมุขของประเทศนั้นไม่ทรงเป็นประมุขของฝ่ายบริหารด้วย เพราะฝ่ายบริหารมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าอยู่แล้ว ดังนั้นในการปกครองแบบนี้พระมหากษัตริย์ไม่ต้องรับผิดชอบในทางการเมืองแต่ประการใด การใช้พระราชอำนาจทั้งในฐานะประมุขของประเทศและในฐานะอื่น ๆ ย่อมกำหนดโดยรัฐธรรมนูญเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงเรียกรูปแบบประมุขของรัฐแบบนี้ว่า "Constitutional Monarchy"

3.3.2 ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์

ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศตลอดมา ทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรม ได้ทรงบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน ได้ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองให้มีความเจริญมั่นคงก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ บางพระองค์ได้ทรงกอบกู้เอกราชของชาติด้วยความกล้าหาญและเสียสละ อาทิ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช บางพระองค์ได้ทรงดำเนินวิเทโศบายที่ชาญฉลาดทำให้ประเทศไทยสามารถรักษาเอกราชอธิปไตยไว้ได้จนทุกวันนี้ เช่นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช ชาติไทยของเรามีการพัฒนาการมา

ตั้งแต่เริ่มรวมชาติรวมแผ่นดิน ก่อร่างสร้างเมืองตั้งแต่ อดีต จนมาเป็นประเทศไทยทุกวันนี้ก็เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันพระมหากษัตริย์ยังเป็นสถาบันที่อยู่ในหัวใจของประชาชน เป็นสถาบันที่เคารพ สักการะเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมของปวงชนชาวไทยทุกๆ คน ผู้ใดหรือใครจะมาล่วงเกินพระราชอำนาจไม่ได้ ในสมัยสุโขทัยสถาบันพระมหากษัตริย์เปรียบเสมือนพ่อของประชาชนฐานะของพระองค์ เป็นพ่อขุน มีความใกล้ชิดประชาชน พอเข้าสู่สมัยกรุงศรีอยุธยาฐานะของสถาบันพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นสมมุติเทพหรือเป็นเทวดาโดยสมมุติและทรงมีพระราชอำนาจในการปกครองทรง เป็นองค์อธิปัตย์สูงสุดในการปกครองบ้านเมือง ทรงปกครองบ้านเมืองด้วยหลักธรรมะ โดยมีทศพิธราชธรรม และธรรมะหลักสำคัญต่างๆ ในการปกครองจนทำให้ไพร่ฟ้าประชาราษฎร์อยู่เย็นเป็นสุข ทรงครองราชย์ป้องกันเมือง ทำนุบำรุงบ้านเมือง ศาสนา และสังคมมาจนถึงทุกวันนี้ (สำนักข่าวเจ้าพระยา. 2554: ออนไลน์) โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีทุกพระองค์ที่ทรงนำประเทศไทยสู่ความเจริญมั่นคงทั้งด้านการศึกษา การค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ทันสมัยทัดเทียมนานาชาติพร้อมๆ กับการปรับปรุงกฎหมายและการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ด้วยการทรงเลิกทาส การฝึก ประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปกครองจนมาสู่การพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ปวงชนชาวไทย สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทย เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนไทยทั้งชาติ พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ ทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรมให้อาณาประชาราษฎร์อยู่อย่างสงบร่มเย็นเป็นสุข สถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นที่เคารพเทิดทูน และเหล่าพสกนิกรได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเสมอมา (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. 2553: 20)

3.3.3 การปลูกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นส่วนหนึ่งในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ที่รัฐบาลได้ประกาศเชิญชวนให้ประชาชนร่วมกันสร้างเสริม ปลูกฝังและปฏิบัติตาม เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2525 เพื่อให้ประชาชนได้มีสิ่งยึดเหนี่ยว และมีแนวทางปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การปลูกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ แม้จะเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรมเป็นค่านิยม และการจะพัฒนาให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริงนั้นต้องอาศัยเวลา และวิธีการหลายอย่างประกอบกัน แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่จะละเลยมิได้ ต้องเร่งปลูกฝัง และพัฒนาให้เกิดมีในประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนของชาติ เนื่องจากเขาเหล่านั้นจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า และจะเป็นผู้รับภาระในการพัฒนาสังคม อนุรักษ์รักษาแผ่นดิน สืบทอดความเป็นเอกลักษณ์ และมรดกทางศิลปและวัฒนธรรมของประเทศ(ไชยยศ เหมะรัชตะ และ สมโภช จุลประภา 2530: 52)

ลักษณะที่แสดงถึงความรักสถาบันพระมหากษัตริย์ (ยิ่งยง เรื่องทอง . 2542: 165; อ้างอิงจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2525)

1. ศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์
2. รักษาและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. สอดส่องป้องกันและแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือนความมั่นคง ของสถาบันพระมหากษัตริย์
4. แสดงความจงรักภักดี เทิดทูนพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติ
5. ร่วมกันประกอบความดีเพื่อเป็นพระราชกุศล โดยเฉพาะในวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

นอกจากนี้ สมพร เทพสิทธิ (2554: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์และวิธีการส่งเสริมสถาบันพระมหากษัตริย์ดังนี้

1. ปัญหาการบ่อนทำลายความศรัทธาและความจงรักภักดี มีผู้ไม่ปรา รณชาติ ได้พยายามทำลายความศรัทธา และความจงรักภักดีของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนต่อ สถาบันพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ อาทิ มีการปล่อยข่าวลือต่างๆ จนบางคนได้ตกเป็นเครื่องมือของผู้ไม่ปรารถนาดีโดยไม่รู้ตัว
2. ปัญหาความไม่รู้ไม่เข้าใจประชาชนและเยาวชนไม่สนใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ขาดความรู้ความเข้าใจ และความซาบซึ้งในพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์
3. ปัญหาการหาประโยชน์ส่วนตัว มีการนำเอาสถาบันพระมหากษัตริย์ไปหาประโยชน์ส่วนตัว เช่น มีการทุจริตเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัวโดยอ้างความจงรักภักดีบังหน้า
4. ปัญหาความไม่เหมาะสม มีการชักชวนให้แสดงความจงรักภักดีในทางที่ไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เช่น มีการเรียไ้โรเซิงบังคับ
5. ปัญหาการไม่เจริญรอยตามพระยุคลบาท นับเป็นโชคคิของคนไทยและประเทศไทยที่มีพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงคุณธรรม มั่นประเสริฐ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่นักการเมือง ข้าราชการ นักธุรกิจ และประชาชนหลายคนไม่ได้ปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาท ไม่ได้ปฏิบัติตามพระบรมราโชวาท ไม่ได้เห็นแก่ประโยชน์และความสุขของประชาชน ยังมีการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการเบียดเบียนประชาชน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ จึงทำให้สังคมและประเทศชาติของเราต้องประสบปัญหาเพิ่มมากขึ้นและรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม และปัญหาการเมือง

การส่งเสริมสถาบันพระมหากษัตริย์

1. ทุกคนที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ ช่วยสอดส่องป้องกันภัย และความเสียหายที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ขจัดข่าวร้าย สลายข่าวลือที่ทำลายความศรัทธาและความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

2. แสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และแสดงความเคารพต่อพระบรมวงศ์วานวงศ์ทั้งกายกรรม วชิกรรม และมโนกรรม

3. ศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทยให้มีความซาบซึ้งในพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์

4. เผยแพร่ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะในวันสำคัญ ควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ และเผยแพร่ทางสื่อมวลชน อย่างกว้างขวาง

5. ร่วมกันปฏิบัติความดีตามรอยพระยุคลบาท และพระบรมราชาบาทกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.: 21- 23) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านการเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ดังนี้

1. การแสดงความเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกโอกาส
2. การร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดเพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสวันสำคัญต่างๆ

3. การไปรับเสด็จเมื่อพระมหากษัตริย์ หรือพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จไปในถิ่นที่อยู่ หรือบริเวณใกล้เคียง

4. การปฏิบัติต่อสัญลักษณ์ที่แสดงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ เพลงสรรเสริญพระบารมี ฯลฯ ด้วยความเคารพ เมื่อได้ยิน หรือเห็นบุคคลใดแสดงกิริยาวาจา หรือมีการกระทำอันไม่สมควรต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ต้องกล่าวตักเตือนและห้ามไม่ให้ปฏิบัติเช่นนั้นอีก

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และความรักพระมหากษัตริย์ดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าผู้ที่มีค่านิยมด้านการรักพระมหากษัตริย์จะมีพฤติกรรมการแสดงออกดังนี้ มีความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ รักษาและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข คอยสอดส่องป้องกันและแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ และแสดงความจงรักภักดี เทิดทูนพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติ ร่วมกันทำความดีเพื่อเป็นพระราชกุศล โดยเฉพาะในวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

4.1 ความหมายของความสามารถในการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเอง เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ โดยเริ่มจากบุคคลก่อน เพราะถ้าบุคคลสามารถควบคุมตนเองได้บุคคลสามารถที่จะประสบผลสำเร็จไม่ว่าจะเป็นด้านงานครอบครัว หรือแม้แต่การศึกษา และก่อนที่จะกล่าวถึงแนวทางในการควบคุมตนเองนั้น ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายการควบคุมตนเอง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สกินเนอร์ (Skinner. 1953: 230) ได้ให้ความหมาย ของการควบคุมตนเองไว้ว่า การควบคุมตนเองหมายถึง การที่บุคคลควบคุมพฤติกรรมของตนเองเมื่อทำพฤติกรรมแล้วให้ผลกรรมที่ขัดแย้งกันกล่าวคือพฤติกรรม นั้นกระทำแล้วนำไปสู่ทั้งผลกรรมทางบวกและผลกรรมทางลบ นั่นก็หมายความว่าบุคคลจะต้องเลือกกระทำพฤติกรรมสองอย่างซึ่งให้ผลกรรมที่ขัดแย้งกัน ผลกรรมหนึ่งเป็นผลกรรมที่ได้รับทันที แต่มีความน่าพอใจน้อย ส่วนอีกผลกรรมหนึ่งเป็นผลกรรมที่ต้องรอคอยแต่มีความน่าพอใจมาก

ไรท์ (Wright. 1975: 92) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลสามารถที่จะบังคับนิสัยหรือพฤติกรรมของตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับสิ่งยั่วยุและสถานการณ์กดดัน โดยปราศจากรางวัลหรือการสนับสนุนจากภายนอกและเน้นด้วยว่า การควบคุมตนเองเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของพฤติกรรมทางสังคมและจริยธรรม

มิสเชลและไอเซน (Mischel; & Eisen. 1976: 84) อธิบายความหมายของการควบคุมตนเองว่า เป็นความสามารถที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือเป็นความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนและการคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสม เพื่อให้ได้รับผลดีตามที่ตนต้องการ และหลีกเลี่ยงสิ่งไม่ดีอันอาจเกิดขึ้นกับตนเอง

คอร์เมียร์และคอร์เมียร์ (Cormier; & Cormier. 1979: 477) ได้ให้แนวคิดว่าการควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้ได้รับผลกรรมตามที่ตนต้องการ นอกจากนี้การควบคุมตนเองเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้ควบคุมตนเอง โดยที่บุคคลเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย กระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย และการควบคุมตัวแปรทั้งภายในและภายนอกของบุคคล ตลอดจนประเมินเป้าหมายด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ อันจะมีผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นด้วยตนเอง และมีผลระยะยาวต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้นมีความคงทนถาวร ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้เท่ากับเป็นการลดความสำคัญของอิทธิพลภายนอก และทำให้บุคคลมีอิสระที่จะกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้มากขึ้น

โรเซนบัม (Rosenbaum. 1980: 109-121) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการควบคุมตนเอง โดยอาศัยแนวความคิดพื้นฐานมาจากหลักการควบคุมพฤติกรรมด้วยความคิด (Cognitive Control) ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ตลอดจนแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง เพื่อสร้างแบบวัดการควบคุมตนเอง และได้สรุปความหมายการควบคุมตนเองว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผล และความอดทนเพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการหรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี ที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่บุคคลมุ่งหวังไว้ แม้เมื่อบุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิดความขัดแย้งในจิตใจ ความสามารถดังกล่าวประกอบด้วย

1. การใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และคำพูดบอกตนเองในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และการกระทำ

2. การประยุกต์วิธีการ มาใช้แก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้น เช่น การวางแผนการ ให้คำจำกัดความของปัญหา การประเมินตัวเลือก การคาดหมายถึงสิ่งที่จะเกิดตามมา

3. ความสามารถที่จะยับยั้งการกระทำตามอำเภอใจ

4. การรับรู้ถึงประสิทธิภาพในผลการกระทำของตนเอง (Self-Efficiency) เช่น สามารถสังเกตเห็นถึงคุณสมบัติ และความสามารถของตนในการควบคุมสิ่งแวดล้อม หรือควบคุมผลการกระทำด้วยตนเอง

แคชดิน (Kazdin. 1984: 96) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเองไว้ว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมที่ตนต้องการโดยสิ่งนั้น เป็นสิ่งที่ตนเองพิจารณาตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง

นงนุช โรจนเลิศ(2533: 18-19) กล่าวว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการ หรือหลีกเลี่ยงสิ่งไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นตลอดจนความสามารถในการ จัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่บุคคลมุ่งหวังไว้ แม้เมื่อบุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในจิตใจ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536: 111) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเองว่า เป็นวิธีการที่พึงประสงค์ที่สุดของการปรับพฤติกรรม เพราะหากว่าผู้รับการปรับพฤติกรรมที่มีพฤติกรรมที่ พึงประสงค์แล้วรู้จักควบคุมตนเอง สามารถเข้าใจกระบวนการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมก็จะช่วยให้เขา สามารถแสดงพฤติกรรมหรือมีการกระทำที่เหมาะสม ตลอดทั้งสามารถตระหนักถึงผลกรรมที่จะเกิดขึ้น ตามมาจากการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของเขา และเมื่อผู้รับการปรับพฤติกรรมที่พฤติกรรมของเขา ได้รับการปรับแล้วนั้นสามารถรู้จักการควบคุมตนเอง ความจำเป็นที่จะต้องอาศัยผู้ปรับพฤติกรรมต่อไป อีกนั้นก็ยุติลง

กรมวิชาการ (2539: 5) ให้ความหมายของการควบคุมตนเองว่า การควบคุมตนเองเป็น กระบวนการที่ให้นักเรียนใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ โดยนักเรียนจะกำหนดเป้าหมาย และเลือกวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นด้วยตนเอง

กาญจนา พูนสุข(2541: 54) ได้กล่าวแย้งว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง กรณีบุคคลหนึ่ง จะถูกควบคุมนี้มักจะเกี่ยวข้องกับผลที่ตามมา ทั้งในด้านที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา ส่วนพฤติกรรม ที่ไม่ต้องการควบคุมนั้นจะเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ในปัจจุบันที่มีความสุข ความพอใจในผลในระยะเวลาแล้ว จะเป็นผลลัพธ์ที่ไม่พึงปรารถนา

จากข้อความดังกล่าว ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การควบคุมตนเอง คือ ความสามารถ ของบุคคลที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผล ด้วย ความอดทนเพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการหรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี ที่อาจเกิดขึ้นและสามารถยับยั้ง หรือควบคุมอารมณ์เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะความขัดแย้งในจิตใจ รวมทั้ง รู้จักแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อเป้าหมายในอนาคต

4.2 ความสำคัญของการควบคุมตนเอง

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526: 145) กล่าวว่า การควบคุมตนเองถือได้ว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการปรับพฤติกรรม เพราะว่ามีปัญหาเกิดขึ้นมากมายอันเป็นผลเนื่องมาจากการที่มีบุคคลอื่นมาควบคุมพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่บุคคลอื่นนั้นไม่สามารถที่จะสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่ต้องการปรับพฤติกรรมหรือผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรมได้ตลอดเวลา การที่พฤติกรรมของคนเรานั้นถูกควบคุมโดยผู้อื่นย่อมจะต้องมีปัญหาอยู่บ้าง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถจำแนกออกได้ดังต่อไปนี้

1. นักปรับพฤติกรรม อาจจะไม่เห็นพฤติกรรมบางอย่างของบุคคลที่ตนเองต้องการจะปรับพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินการปรับพฤติกรรมบุคคลเป็นกลุ่มใหญ่ จึงเป็นเหตุทำให้ไม่สามารถที่จะให้การเสริมแรงหรือลงโทษได้ทันทั่วถึง ซึ่งอาจเป็นผลทำให้การปรับพฤติกรรมนั้นไม่ได้ผลเท่าที่ควร

2. ในโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทั่วไป นักปรับพฤติกรรมจะเปลี่ยนเป็นคุณลักษณะของตนเองไปเป็นสิ่งที่แยกแยะได้ (Discriminative Stimulus) ต่อการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการที่นักปรับพฤติกรรมนั้นเป็นผู้ให้การเสริมแรงหรือการลงโทษ เมื่อผู้ถูกปรับพฤติกรรมเห็นความสัมพันธ์ระหว่างนักปรับพฤติกรรมกับการเสริมแรงและการลงโทษ ก็จะทำให้ผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรมแสดงพฤติกรรมเป้าหมายนั้นเมื่อนักปรับพฤติกรรมอยู่ในสถานการณ์นั้นเท่านั้น แต่การแสดงพฤติกรรมเป้าหมายนั้น จะไม่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นในสถานการณ์เดิมนั้นเลยอย่างเช่นการที่ครูสมชายเสริมสร้างพฤติกรรมการยกมือถามตอบของนักเรียนชั้น ม.4 ครูสมชายอาจจะพบว่าพฤติกรรมการยกมือถามตอบของนักเรียนชั้น ม.4 นั้นจะเกิดขึ้นเฉพาะในช่วงที่ครูสมชายสอนเท่านั้น แต่จะไม่เกิดขึ้นในช่วงที่ครูอื่นสอนเลย

3. เมื่อผู้ถูกปรับพฤติกรรมสามารถแยกแยะได้ว่า พฤติกรรมใดที่ตนเองแสดงออกจะได้รับการเสริมแรง ผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรมจะเลือกแสดงเฉพาะพฤติกรรมนั้นเท่านั้น และจะไม่พยายามที่จะแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอื่น ๆ ที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการเสริมแรงเลย อย่างเช่น การที่ครูตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาพฤติกรรมตั้งใจเรียนของเด็กชายรักดี เด็กชายรักดีจะเลือกแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียน ที่คาดคิดว่าครูจะให้การเสริมแรงเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้น และจะไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอื่น ๆ อีกเลย เนื่องจากพบว่าเมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาเหล่านั้นแล้วจะไม่ได้รับการเสริมแรงใด ๆ

4. การที่ผู้ถูกปรับพฤติกรรมได้มีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและวางแผนในการพัฒนาพฤติกรรมเป้าหมายของตนเองนั้น จะทำให้ผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรมพัฒนาพฤติกรรมนั้นได้ดีกว่าที่มีบุคคลอื่นมาเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและดำเนินการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมนั้นให้

นอกจากนี้แล้วนักปรับพฤติกรรม อาจจะต้องเผชิญกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากลักษณะของพฤติกรรมเป้าหมายอีกด้วย เพราะว่าพฤติกรรมเป้าหมายบางพฤติกรรมนั้นไม่สามารถที่จะสังเกตได้ หรือทำการสังเกตเห็นได้โดยบุคคลภายนอก นอกจากตัวผู้แสดงพฤติกรรมนั่นเอง พฤติกรรมเช่นนี้อาจได้แก่ พฤติกรรมการรับประทานอาหารมากกว่าปกติ พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ความกลัว ความวิตกกังวล เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้ อาจ ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ หรือไม่เกิดขึ้นในขณะที่นักปรับพฤติกรรมยังอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น นอกจากพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว ยังมีพฤติกรรมอีกประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่าพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ซึ่งอาจได้แก่ ความคิด จินตนาการ ความฝัน หรือการเห็นภาพหลอนต่าง ๆ เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวนี้ นักปรับพฤติกรรม ไม่มีโอกาสที่จะรู้ว่ามันเกิดขึ้นเลย ซึ่งผู้ที่รู้ดีที่สุดนั้นเห็นจะได้แก่ผู้แสดงพฤติกรรมนั่นเอง

ในการกำหนดตัวเสริมแรงที่จะนำมาใช้เสริมแรงพฤติกรรมเป้าหมายของผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรมนั้น ผู้ที่จะกำหนดตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพในการเสริมแรงพฤติกรรมเป้าหมายได้ดีที่สุดคือ ผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรมนั่นเอง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า วิธีการควบคุมตนเองนั้นเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ประทีป จินฺง์ (2540: 124) กล่าวถึงข้อดีของการควบคุมตนเองไว้ดังนี้

1. การควบคุมตนเองนั้น บุคคลที่เป็นผู้แสดงพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและวางแผนในการพัฒนาพฤติกรรมเป้าหมายของตน ทำให้บุคคลได้พัฒนาพฤติกรรมนั้นได้ดีกว่าการที่บุคคลอื่นเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและดำเนินการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมนั้นให้
2. การควบคุมตนเองทำให้บุคคลสามารถรักษามาตรฐานในการแสดงพฤติกรรมของตนเองคงทนขึ้น ซึ่งทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ยาวนานกว่าการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมภายนอก
3. การควบคุมตนเองนั้น บุคคลสามารถติดตามและควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ตลอดเวลา เพราะบุคคลสามารถสังเกตพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเองได้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมใด จึงทำให้บุคคลสามารถให้การเสริมแรงตนเองหรือการลงโทษได้อย่างทันที่
4. การควบคุมตนเองนั้นทำให้บุคคลสามารถกำหนดตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพต่อพฤติกรรมเป้าหมายได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด
5. การปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตนเองและวิธีการควบคุมภายนอกให้ผลไม่แตกต่างกัน แต่วิธีการควบคุมตนเองนั้นประหยัดค่าใช้จ่ายและบุคลากรมากกว่าวิธีการควบคุมภายนอก

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการควบคุมตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมของบุคคล ทำให้บุคคลได้พัฒนาพฤติกรรมที่ดี ถ้าบุคคลมีการควบคุมตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีลักษณะด้านอื่น ๆ ของบุคลิกภาพสูงด้วย เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัวให้เข้ากับสังคมก็จะสามารถทำได้ง่าย นอกจากนี้การควบคุมตนเองจะนำตนเองไปสู่เป้าหมายที่ประสบความสำเร็จตามที่บุคคลคาดหวังไว้ นอกจากนี้การปรับพฤติกรรมด้วยการควบคุมตนเองทำให้บุคคลสามารถรักษามาตรฐานในการแสดงพฤติกรรมได้คงทนยาวนานกว่าการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมภายนอก

4.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเองตามทฤษฎีจิตวิทยาวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ซึ่ง ฟรอยด์ (จรรยา สุวรรณทัต, ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และ กมล สุดประเสริฐ, 2533: 15; อ้างอิงจาก Freud, 1937) เป็นผู้สร้างขึ้นนี้มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของบุคคลก็คือ ฟรอยด์ อธิบายว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมทั้งแรงกระตุ้นหรือแรงขับตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถทำลายบุคคลและสังคมได้ หากไม่มีการควบคุมที่ดีซึ่งก็จะนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนออกนอกกรอบปทัสถานของสังคม ฟรอยด์ ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ จิตไร้สำนึก (Ed หรือ Libido) ตัวเราที่อยู่ในจิตสำนึก (Ego) หรือ Self และมโนธรรม (Superego)

ในส่วนที่เป็นจิตไร้สำนึก ฟรอยด์อธิบายว่า คนเราเกิดมาพร้อมด้วยจิตไร้สำนึกที่เต็มไปด้วยกิเลสหรือความปรารถนา ซึ่งจัดว่าเป็นแรงผลักดันภายในตัวสำคัญ ที่ชี้แนะให้บุคคลกระทำสิ่งที่ตนปรารถนาซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อตนเองและสังคมได้ ถ้าสิ่งที่ปรารถนานั้นไม่ได้อยู่ในทำนองคลองธรรมสำหรับส่วนที่เป็นตัวเราที่ได้รับการขัดเกลาให้พ้นจากสภาพที่อยู่ในจิตไร้สำนึกนั้น จัดเป็นส่วนที่ได้ผ่านการอบรมขัดเกลาให้เรียนรู้ที่จะคิดและประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบปทัสถานทางสังคม ตัวเราที่อยู่ในจิตสำนึกจะต้องผ่านกระบวนการอบรมขัดเกลาเพื่อให้เป็นเหมือนคนอื่นๆ แม้ว่าบุคคลผู้ถูกขัดเกลาอาจต้องฝืนใจประพฤติให้อยู่ในกรอบของบุคคลนั้นไปได้ ส่วนที่เป็นมโนธรรมนั้นถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งก็จะเป็นตัวแทนของกฎข้อบังคับต่างๆ ทางศีลธรรมทั้งหมด การสร้างให้เกิดมโนธรรมในจิตใจจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากในกระบวนการฝึกอบรม เพราะทำให้เกิดความสำนึกในภาวะความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์คือเรียนรู้ศีลธรรม ค่านิยม ตลอดจนเรียนรู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำผู้ที่ได้รับการอบรมขัดเกลาอย่างจริงจังเข้าใจเป้าหมายของปทัสถานทางสังคมย่อมจะไม่กระทำผิดหรือออกนอกกรอบนอกทาง ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

การควบคุมตนเองตามทฤษฎีของ วอลเตอร์ ซี เร็คเลสส์ (Walter C.Reckless)

เร็คเลสส์ (จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และ กมล สุดประเสริฐ, 2533: 16; อ้างอิงจาก Reckless, 1943) เชื่อว่าคนเรามีพลังที่ ผลักดันจากภายในให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งอาจจะเกิดจากปัจจัยต่างๆ จากภายนอก เช่น ความยากจน หรือถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพความขัดแย้ง การเข้ากันไม่ได้ การถูกควบคุม การอยู่ในสถานภาพของชนกลุ่มน้อย การถูกกีดกันจากโอกาสที่ตนพึงมี นอกจากนี้คนเรายังถูกผลักดันให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน จากจิตใจภายใน เช่น แรงขับ แรงจูงใจ ความคับข้องใจ ความกระวนกระวายใจ ความผิดหวัง ความรู้สึกทำทนาย ความรู้สึก เป็นปรปักษ์ต่อกัน และความรู้สึกมีปมด้อย เป็นต้น

เมื่อคนเราต้องเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาต่างๆ อันเป็นปัจจัยผลักดันทั้งภายในและภายนอกดังกล่าว คนเราก็จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติสถานของสังคม อย่างไรก็ตามเมื่อเผชิญสถานการณ์อย่างเดียวกันบางคนก็มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป แต่บางคนสามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี จุดนี้เองที่ทำให้เร็คเลสซ์ตั้งเป็นสมมติฐาน แล้วทำการวิจัยเด็กนักเรียนที่ครูแยกประเภทไว้ระหว่างกลุ่ม “เด็กดี” และ “เด็กเกเร” เร็คเลสซ์ ได้ทำการวิจัยในถิ่นที่มีปัญหาเด็กวัยรุ่นมากที่สุดในเมืองโคลัมบัส มลรัฐโอไฮโอในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 4 ปีผลปรากฏว่าเด็กดีกระทำผิดเพียงร้อยละ 4 ในกลุ่มของตน แต่กลุ่มเด็กเกเรทำผิดถึงร้อยละ 39 เร็คเลสซ์ จึงเชื่อว่าเด็กมีความสามารถในการควบคุมจากภายในตนเองสูง เช่น ความเคารพตนเอง ความสำนึกในความรับผิดชอบของตน แต่เด็กเกเรส่วนมากจะมีความสามารถในการควบคุมจากภายในตนเองต่ำ เช่น ไม่มีความเคารพตนเองหรือมีน้อย และมีความรับผิดชอบตนเองน้อย

สภาพแวดล้อมภายนอกก็มีส่วนในการควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ การแนะนำสั่งสอนจากพ่อแม่ การทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ และมีเพื่อนฝูงที่ดี เป็นต้น ซึ่งมีส่วนทำให้เด็กเป็นคนดี ไม่กระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบนซึ่งตรงข้ามกับเด็กเกเร มักจะขาดสภาพแวดล้อมที่ดีดังกล่าว ดังนั้นในการควบคุมตนเอง เร็คเลสซ์ จึงได้วางหลักทฤษฎีดังนี้

การควบคุมจากภายใน เป็นพลังในจิตใจของแต่ละคน ซึ่งอาจจะมีความน้อยต่างกัน ได้แก่

1. ความสำนึกที่สามารถยับยั้งควบคุมได้
2. ความสำนึกที่ดีงาม
3. ความเคารพตนเอง
4. มโนธรรมที่ได้รับการพัฒนาอย่างดี
5. ความอดกลั้นต่อความคับข้องใจ
6. ความสามารถในการต่อสู้กับอารมณ์ฝ่ายต่ำ
7. ความสำนึกรับผิดชอบสูง
8. ความมุ่งมั่นต่อเป้าหมาย
9. การหาความพึงพอใจอย่างอื่นชดเชย
10. การให้เหตุผลในการถ่วงความเครียด

การควบคุมจากภายนอก เป็นพลังผลักดันให้เกิดการควบคุมตนเองมาจากภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยทางสังคมที่ควบคุมตัวบุคคลอย่างใกล้ชิด ได้แก่ ความยึดมั่นในจารีตประเพณี ความคาดหวังของสังคม ภาวะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามปกติสถานของสถาบัน และตามเป้าหมายความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย โอกาสที่จะได้รับการยอมรับ และความสำนึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่

การควบคุมตนเองตามทฤษฎีของ เอฟ อีแวน ไนย์ (F. Ivan Nye)

ในการควบคุมตนเองของบุคคล ไนย์ (จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และ กมล สูดประเสริฐ . 2533: 18; อ้างอิงจาก Nye. 1958) เห็นว่าสังคมเป็นองค์กรสำคัญในการควบคุมและสร้างความสำนึกความผูกพันให้เกิดแก่สมาชิกของสังคม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๓ อย่าง คือ

1. การควบคุมภายในสังคมโดยผ่านสถาบันต่างๆ ได้อบรมบ่มนิสัยสมาชิกของสถาบันโดยเฉพาะสถาบันครอบครัว พ่อแม่อบรมบ่มนิสัยลูกให้เกิดความสำนึกยึดมั่นในค่านิยมและปทัสถานของสังคม จนทำให้ค่านิยมและปทัสถานของสังคมฝังลึกเข้าไปอยู่ในจิตสำนึกของลูก และจิตสำนึกนี้เอง ที่เป็นพลังภายในที่ควบคุมบุคคลไม่ให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน
2. การควบคุมโดยตรง พ่อแม่เป็นตัวแทนสถาบันครอบครัว ตำรวจเป็นตัวแทนสถาบันปกครอง เพื่อนเป็นตัวแทนกลุ่มปฏิสัมพันธ์เป็นผู้ห้ามปราม ไม่ให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกนอกกรอบ ถือว่าเป็นการควบคุมโดยตรงจากบุคคลภายนอก
3. การควบคุมโดยทางอ้อม การที่คนเราอยู่ในสถาบันครอบครัวมานาน ทำให้เกิดความผูกพันความรักต่อบุคคลซึ่งกันและกันซึ่งเป็นตัวแทนสถาบัน ช่วยให้บุคคลไม่ทำอะไรนอกกลุ่ม ออกทางด้วยกลัวพ่อแม่จะเสียใจ นอกจากนั้นก็ยังมีความรักความผูกพันต่อบุคคลภายนอกเป็นพลังยับยั้งพฤติกรรมนอกรูปแบบของคนเราได้อีกด้วย
4. ความต้องการที่จะได้รับความพึงพอใจที่ชอบธรรมในสังคม คนเราต้องการดำเนินชีวิตที่ชอบธรรมเพื่อจะได้มาซึ่งสิ่งที่ตนปรารถนา เช่น ความรัก ความยอมรับนับถือ และความมั่นคงในชีวิตความต้องการดังกล่าวจะเป็นพลังควบคุมป้องกันไม่ให้คนเรามีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

การควบคุมตนเองตามหลักพุทธศาสนา

สมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระวชิรญาณวโรรส(จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และ กมล สูดประเสริฐ . 2533: 20 - 22; อ้างอิงจาก สมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระวชิรญาณวโรรส . 2520) ได้กล่าวว่า ธรรมสำคัญที่ควบคุมและคุ้มครองชาวโลกมีอยู่ 2 อย่าง คือ

1. หิริ คือ ความละอายต่อการกระทำผิดที่เกิดขึ้นภายในใจของตน เมื่อคนเราได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เข้าใจและรู้ซึ่งถึงสิ่งที่ควรทำไม่ ควรทำ สิ่งใดที่ทางศาสนาถือว่าเป็น บาป อุกุศล หรือนอกกรอบปทัสถานของสังคม เช่น การด่าว่าผู้อื่น ทำร้ายผู้อื่นหรือฆ่าผู้อื่น หากจะเกิดความรู้สึกหรือความอยากจะทำในสิ่งดังกล่าว คนเราก็จะเกิดความรู้สึกละอายแก่ใจที่จะกระทำ ถึงจะไม่มีคนรู้เห็นก็ควบคุมตนเองและไม่ทำ ในสิ่งที่เป็นบาปอกุศล หรือล่วงละเมิดปทัสถานของสังคมคนที่ขาดหิรินี้สามารถจะกระทำความผิด ความชั่วที่ร้ายแรงได้ทุกอย่าง หิริจึงเป็นความรู้สึกที่แยกแยะความเหมาะสมออกจากความไม่เหมาะสม ความชั่วออกจากความดี และความถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมจากความผิด (ละเมิดระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม) ดังนั้นในการฝึกฝนจิตใจให้ใฝ่คุณธรรม คนเราจะต้องสร้างพลังหิริให้เกิดให้มีขึ้นภายในจิตใจอย่างมาก มิฉะนั้นจะไม่สามารถต้านทานอารมณ์ฝ่ายต่ำที่ชักนำให้คนเรากระทำบาปและความผิดได้ ปกติจิตใจของมนุษย์มักจะถูกแรงกระตุ้นจากสิ่งไม่ดีไม่งามคอยจูงใจให้กระทำในสิ่งผิดเสมอ การดำรงชีวิตของคนเราก็

เปรียบเสมือนพายเรือทวนกระแสน้ำ ถ้าเราไม่ออกแรงพายคือการสร้างพลังให้เกิดหิริภายในจิตใจแล้วเราก็มองอะไรที่ควบคุมตนเองได้ตั้งนั้นหิริไม่เพียงแต่เป็นพลังที่สามารถควบคุมยับยั้ง ไม่ให้คนเรากระทำการละเมิด ศีลธรรมเท่านั้น แต่หิริยังสามารถจำแนกแยกแยะจำแนกประเภทของพฤติกรรมออกจากกันว่าจะอะไรเป็นสิ่งดีหรือไม่ดีด้วย

2. โอตตปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อผลแห่งการกระทำผิดชั่วร้าย ต่อการรู้เห็นของคนอื่น ซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันจากภายนอก เป็นการควบคุมตนเองที่มีลักษณะเป็นความ สะดุ้งกลัวต่อสิ่งที่ตนเองจะกระทำลงไป เมื่อได้ใคร่ครวญถึงผลแห่งการกระทำที่จะตามมาหรือเกรงคนอื่นจะเห็นว่าตนเป็นคนบาปหรือตัวมารร้ายของสังคมหิริและโอตตปปะมักจะถูกนำไปกล่าวควบคู่กัน คือหิริเป็นภาวะการควบคุมตนเองจากความสำนึกจากส่วนลึกของจิตใจ ส่วนโอตตปปะเป็นกา รควบคุมตนเองในช่วงต่อไป ถ้าคนเราขาดหิริแต่ไม่ขาดโอตตปปะก็ยังสามารถยับยั้งการกระทำของตนเองได้ถึงแม้จะได้พยายามกระทำไปบางส่วนแล้วทั้งในแง่ของความคิดวางแผนและการลงมือกระทำ แต่ถ้าคนที่มีหิริที่มั่นคงแล้วการกระทำความผิดละเมิดปทัสสถานของสังคมก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าหลักการควบคุมพฤติกรรมของพระสงฆ์ในทางพุทธศาสนานั้น ได้มีการปลูกฝังพระภิกษุให้มีหิริโอตตปปะ ที่จะเป็นตัวควบคุมโดยมีสติ ที่เปรียบเสมือนยามประจำตัวคอยตักเตือนจิตใจให้ระวังสังวรในจริยาวัตรของพระภิกษุและสามเณรอยู่เสมอ

จากหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการควบคุมตนเองเพื่อช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ขณะเดียวกันที่การควบคุมตนเองเริ่มจากการควบคุมภายนอก บุคคลก็ยังจำเป็นต้องสร้างพลังจิตใจให้เข้มแข็งเพื่อต่อต้านแรงกระตุ้นจากสิ่งไม่ดีไม่งามที่คอยจู่ ดริ้งให้กระทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกไม่ควร การควบคุมตนเองจึงเป็นลักษณะพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการเลือกและตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคล ทั้งที่เป็นพฤติกรรมต่อตนเองและพฤติกรรมทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมได้พัฒนามาจากแนวคิดของนักจิตวิทยาหลายคน โดยเฉพาะที่สำคัญคือ แบนดูรา (จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และกมล สุตประเสริฐ . 2533: 18; อ้างอิงจาก Bandura. 1969) ซึ่งพยายามอธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมทั้งหลายทั้งสิ้นของมนุษย์นอกจากปฏิริยาสะท้อน ล้วนเป็นผลที่ได้รับจากการเรียนรู้

2. สิ่งที่มนุษย์เรียนรู้ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ โดยเรียนรู้จากผลที่จะเกิดตามมา กล่าวคือ เรียนรู้ว่าเมื่อเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นจะมีเหตุการณ์ใดเกิดตามมาหรือเมื่อกระทำพฤติกรรมใดแล้วผลที่ได้รับตามมาจากกระทำนั้นจะเป็นเช่นไร อย่างแรกจัดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ อย่างที่สองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลที่เกิดจากพฤติกรรม ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะกลายเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมของบุคคล

3. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์และการเรียนรู้จากการสังเกต

4. การเรียนรู้จากการทำตามต้นแบบหรือแบบอย่าง โดยเฉพาะตัวแบบที่ใกล้ชิด คือ พ่อแม่และการเรียนรู้จากกระบวนการสังเกต

5. ผลจากการเรียนรู้ของมนุษย์จะกลายมาเป็นความเชื่อซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญ และควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้สอดคล้องกับความเชื่อดังกล่าว

6. การควบคุมพฤติกรรมด้วยการรู้คิด การรู้คิดของบุคคลในเชิงประเมินค่าที่วางอยู่บนข้อสมมติฐานความเชื่ออันเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นจะทำให้เขาตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งได้ และจะนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนได้ตั้งใจไว้

7. พลังจากการเรียนรู้ มนุษย์จักเลือกเรียนแบบเฉพาะพฤติกรรม ที่ตนเห็นคุณค่ามากกว่าพฤติกรรมที่ถูกกลโหมหรือไม่ได้รับรางวัลหรือแรงเสริม การเห็นผลจากการกระทำในเชิงบวกย่อมเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นอีก ตลอดจนเกิดความคาดหวังแต่แรงเสริมที่จะได้รับการคาดหวังนี้จะทำให้บุคคลตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม เพื่อให้ผลบังเกิดขึ้นตามความต้องการ คือ ต้องการมีการควบคุมตนเองและประเมินตนเอง

8. พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลถูกควบคุมโดยผลที่ตามมาจากการประเมินตนเอง ซึ่งจะมีทั้งทางดีและไม่ดี ทำให้เกิดการรับรู้ตนเองในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป การประเมินตนเองนี้จะทำให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

9. พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลทำต่อตนเองอันเนื่องมาจากการประเมินตนเอง ก็ดี และจาก ปฏิกริยาต่อตนเองทั้งทางบวกและลบ ล้วนเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและมีต้นแบบหรือแบบอย่าง การให้แรงเสริมต่อตนเอง เป็นเรื่องสำคัญเพราะจะมีผลต่อการพยายามของบุคคลที่จะกระทำให้ถึงมาตรฐานที่ตนตั้งไว้และทำให้สามารถพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเอง สามารถปรับปรุงและคงรักษาพฤติกรรมนั้นต่อไปได้

สาระสำคัญทั้งหมดในทฤษฎีของการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา สามารถนำไปอธิบายการเรียนรู้หรือที่มาของพฤติกรรมควบคุมตนเองและการควบคุมพฤติกรรมดังกล่าวได้เป็นอย่างดีและชัดเจน

การควบคุมตนเองในทฤษฎีการรับรู้ทางสังคมของแบนดูรา พัฒนามาจากการเรียนรู้กฎเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรม โดยที่มนุษย์มีความนึกคิดและสามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้ ดังนั้นมนุษย์จึงสามารถที่จะนำสัญลักษณ์ต่างๆ เหล่านี้มาคิดไตร่ตรองทำให้สามารถมองเห็นวิธีการที่จะทำให้เกิดผลกรรมต่าง ๆ ที่ตนปรารถนา และมองเห็นวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลกรรมที่เลวร้ายต่าง ๆ มนุษย์สามารถคิดในเชิงประเมินว่าพฤติกรรมหนึ่ง ๆ จะทำให้เกิดผลกรรม อะไรบ้าง และผลกรรมต่าง ๆ มีความปรารถนาอย่างไร ยิ่งใด การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้ นำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง และนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจไว้

จากที่ได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมตนเองซึ่งได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ทฤษฎีของวอลเตอร์ ซี ไรคเลสส์ (Walter C. Reckless) ทฤษฎีของเอฟ อีแวน ไนย์ (F. Ivan Nye) และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการควบคุมตนเองตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของอัลเบิร์ต แบนดูรา เนื่องจากมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของโรเซนบัม (Rosenbaum. 1980: 109-121) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมควบคุมตนเองโดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานมาจากหลักการควบคุมพฤติกรรมด้วยความคิด (Cognitive Control) ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา ตลอดจนแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง ซึ่งแบ่งองค์ประกอบคุณลักษณะของการควบคุมตนเองเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ ด้านการชี้แจงตนเอง ด้านการวางแผนแก้ปัญหา ด้านความยับยั้งชั่งใจ และด้านการรับรู้ความสามารถของตน

4.4 แบบวัดที่ใช้วัดการควบคุมตนเอง

ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม การควบคุมตนเอง เป็นความสามารถหรือลักษณะการกระทำของบุคคลในการกำหนดตนเองด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำ เพื่อให้เกิดผลที่ดีและเป็นไปในทิศทางที่บุคคลนั้นต้องการ แม้อยู่ในสถานการณ์ที่มีปัญหาขัดแย้งทางด้านจิตใจ จึงสามารถวัดการควบคุมตนเองได้จากลักษณะการกระทำและพฤติกรรมของบุคคลในการควบคุมตนเองดังกล่าว

โรเซนบัม (Rosenbaum. 1980: 109-121) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดการควบคุมตนเองเพื่อใช้กับวัยรุ่นและผู้ใหญ่เป็นแบบรายงานตนเองจำนวน 36 ข้อ ใช้ชื่อเครื่องมือว่า The Self-Control Schedule (SCS) ซึ่งประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง 4 ลักษณะ คือ

1. การใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และคำพูดบอกตนเองในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และการกระทำ
2. การประยุกต์วิธีการมาใช้แก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้น เช่น การวางแผน การให้คำจำกัดความของปัญหา การประเมินตัวเลือก การคาดหมายสิ่งที่จะเกิดตามมา
3. ความสามารถที่จะยับยั้งการกระทำตามอำเภอใจตนเอง
4. การรับรู้ถึงประสิทธิภาพในผลการกระทำของตน (Self-efficacy)

ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert format) 6 อันดับ ประกอบด้วยข้อความทางบวก 25 ข้อ และข้อความทางลบ 11 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป อายุประมาณ 15-62 ปี จำนวน 600 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 6 กลุ่ม ในแต่ละช่วงอายุ เมื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือนี้ โรเซนบัมได้หาความสัมพันธ์กับแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน-นอกตนของรอตเตอร์ (Rotter's I-E Scale) พบว่ามีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน และค่าสหสัมพันธ์ทางลบกับคะแนนความเชื่ออำนาจนอกตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหาค่า

สหสัมพันธ์กับแบบวัดความเชื่อที่ไร้เหตุผล (Irrational Beliefs Test) ของโจนส์ (Johnes. 1968) พบว่ามีค่าสหสัมพันธ์ทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือในสถานการณ์ทดลอง พบว่า ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบวัดการควบคุมตนเองสูง สามารถทนต่อสิ่งเร้าที่ให้โทษได้ดีกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แบบวัดที่สร้างวัดการควบคุมตนเอง โดยนงนุช โรจนเลิศ (2533: บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น ได้สร้างแบบวัดการควบคุมตนเองโดยแปล และปรับปรุงมาจากแบบวัดการควบคุมตนเอง ของโรเซนบัม (Rosenbaum. 1980: 109-121) เมื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วผลปรากฏว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.81-7.08 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .84 และค่าความเที่ยงตรงตามสภาพโดยวิธีการหาสหสัมพันธ์แบบจัดลำดับ โดยนำเอา ลำดับที่ได้จากการทดสอบการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง ไปหาความสัมพันธ์กับลำดับคะแนนที่ได้จากการจัดลำดับของอาจารย์ประจำชั้นได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของลำดับคะแนนที่ได้จากการทดสอบการควบคุมตนเองกับ ลำดับคะแนนที่ได้จากการจัดของอาจารย์ประจำชั้นแต่ละชั้น ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .87 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .88 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .80

แบบวัดการควบคุมตนเองที่สร้างโดยไชยยง ค์ วรนาม (2549: 53) ที่ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการควบคุมตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ที่มีมโนภาพแห่งตนต่างระดับกันในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 ได้สร้างแบบวัดชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 52 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .212 - .628 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 และมีค่าความแปรปรวน สหสัมพันธ์ของแบบวัดการควบคุมตนเอง มีค่าอยู่ระหว่าง 0.04 - 0.30 จากนั้นได้ทำการทดสอบความสอดคล้องของโครงสร้างทฤษฎีและผลการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยทดสอบไคสแควร์ ได้เท่ากับ 1.3316 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(GFI) เท่ากับ 0.92 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.90 ค่าดัชนีรากที่สองของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.90 แสดงว่าโมเดล CFA ในทุกองค์ประกอบสอดคล้องกลมกลืนกันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าตัวแปรที่ใช้ในการวัดแต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องเหมาะสมกับแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมตนเองอันแสดงถึงความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบวัดการควบคุมตนเองที่ใช้ในการวิจัย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการควบคุมตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสมของบุคคล ทำให้บุคคลได้พัฒนาพฤติกรรมได้ดี ถ้าบุคคลที่มีการควบคุมตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีลักษณะด้านอื่น ๆ ของบุคลิกภาพสูงด้วย เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัวให้เข้ากับสังคมก็จะสามารถทำได้ง่าย นอกจากนี้การควบคุมตนเองจะนำตนเองไปสู่เป้าหมายที่ ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

โคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุนาวิณ. 2524: 28-31; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1969) ได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของเพียร์เจต์และพบความจริงว่า ในพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นส่วนมากมีได้บรรลุจุดสมบูรณ์ในบุคคลอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอน จากอายุ 11 ปี จนถึง 25 ปี ซึ่งการบรรลุเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โคลเบอร์กได้แบ่งระดับจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งสามระดับนั้นจัดเป็นพัฒนาการเหตุผลเชิงจริยธรรมได้ 6 ขั้นตอนดังตารางสรุปและรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (2 - 7 ปี)	1.ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี)	
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี)	2.ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี)
ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่สังคม (13- 16 ปี)	
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)
ขั้นที่ 6 หลักการยึดหลักอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

ระดับที่ 1 คือ ระดับก่อนเกณฑ์ หมายถึงการตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้อื่น ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 คือการมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองโดนลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจทางกาชเหนือตนเอง

ขั้นที่ 2 คือการเลือกกระทำสิ่งใดที่จะนำความพึงพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ คือ เขาทำมาฉันต้องทำไป เขาให้ฉันมา ฉันต้องให้เขาไป

ระดับที่ 2 คือ ระดับตามกฎเกณฑ์ หมายถึง การกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่ 2 นี้ยังต้องการการควบคุมจากภายนอกแต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเราและความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ประกอบด้วย

ขั้นที่ 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเองชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน

ขั้นที่ 4 บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งในสังคม จึงถือว่าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับที่ 3 คือ ระดับเหนือกฎเกณฑ์ หมายถึงการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดตรองไตร่ตรองซึ่งใจโดยตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามแต่ ต่่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 5 คือการเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนเองให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้

ขั้นที่ 6 เป็นขั้นสูงสุด แสดงทั้งการมีความรู้สึกสากลเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับหลัก หิริ โอตตปปะ คือ ความละอายต่อการกระทำชั่ว และกลัวบาป

โคลเบอร์กเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะดำเนินเป็นลำดับตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 6 โดยไม่มีการข้ามขั้น โดยใช้สติปัญญาการเรียนรู้จากสังคม เป็นพื้นฐานในการคิดหาเหตุผลทางจริยธรรม และจากการวิจัยของโคลเบอร์กพบว่า มีบุคคลจำนวนน้อยมากที่จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมไปสู่ขั้นสูงสุด บุคคลส่วนใหญ่จะพัฒนาเพียงขั้นที่ต่ำกว่านั้น

สุโท เจริญสุข (2520: 45) ได้ให้แนวคิดว่า ผู้ที่ผ่านการเรียนขั้นสูงทำให้มีความรู้มากเห็นมาก คิดมากและทำมากกว่าเป็นธรรมดา ดังนั้น พัฒนาการและอุดมคติจึงเป็นไปได้ดีกว่าคนที่มีการศึกษาในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบุคคลนี้เป็นเรื่องประจำตัวของแต่ละบุคคล สำหรับผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษา เมื่อมีการศึกษาสูงขึ้นอายุก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน นั่นคือ ความเจริญทั้งทางร่างกายและความคิดเห็นของคนที่เจริญตามวัย จากไม่รู้ผิดถูกมาเป็นการเคารพและมีศีลธรรม ซึ่งตรงกับทองหล่อ สุวรรณภาพ (2531: 37) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีอายุมากจะมีสติปัญญาและความคิดที่เจริญก้าวหน้ากว้างขวางออกไป มีความสนใจในวิชาความรู้ใหม่ๆ เริ่มเข้าใจความสวยงามความไพเราะ ความดีงาม ความเจริญมากขึ้น

นอกจากนี้สนองศรี รุดติษฐ์ (2523: 86) ที่ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ ของนิสิตที่มีระดับชั้นปีต่างกัน พบว่าในทัศนคติต่อการรับรู้มาตรฐานสังคม (การรับรู้ว่าคุณค่าทั่วไปในสังคมมีมาตรฐานทศคุณธรรมสูงหรือต่ำเพียงใด) นั้นนิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติว่าคนอื่น ๆ มีมาตรฐานทางคุณธรรมด้านมุกิตาสูงมากกว่าที่นิสิตชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติแต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทัศนคติต่อคุณธรรมด้านเมตตา กรุณา และอุเบกขา ส่วนในทัศนคติต่อตนเองตามอัตภาพ (ความตั้งใจของบุคคลที่จะปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่างๆ) พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติว่าตนจะปฏิบัติตนด้วยคุณธรรมด้านเมตตา กรุณา มุกิตา และอุเบกขา สูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งตรงกับพฤทธิพล นิมพร้าว (2547: 61) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไป

หาน้อยที่สุด คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะมุ่งอนาคต การใช้เวลาว่าง บุคลิกภาพ และอายุอายุส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เป็นอันดับที่ 6 แสดงว่า นักเรียนที่มีอายุมากทำให้มีการประหยัดมาก) ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยวิจิตต์ เขียรชนะ (2548: 113) ได้ศึกษาพัฒนาการของควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 8 กรณีศึกษา จังหวัดนครนายก พบว่า พัฒนาการควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนมีลักษณะคงที่จากระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่ปีที่ 2 และเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนักเรียนหญิงมีวินัย สูงกว่านักเรียนชาย

จากผลงานวิจัยที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าระดับชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อค่านิยมด้าน การรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ เนื่องจากผู้ที่มีระดับชั้นเรียนสูงกว่าส่วนมาก จะมีระดับอายุมากกว่าผู้ที่มีระดับชั้นเรียนต่ำกว่า และอาจจะมีจุดมุ่งหมายในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมกว่าตอนที่ยังเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่า จึงเกิดการพัฒนาทางด้านค่านิยม สูงขึ้นไปด้วย จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจในระดับชั้นเรียนมาเป็นตัวร่วมในการศึกษาครั้งนี้

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยต่างประเทศ

แอนเดรอน (Andrain. 1971: 4-8) ได้ทำการศึกษา พบว่าปกติแล้วผู้ใหญ่มักไม่ยอมรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบ้านการเมืองของเด็ก แต่ในตัวของเด็กทุกคนมีความสนใจทางการเมืองและหน้าที่ของตน ในฐานะเป็นพลเมืองคนหนึ่งตั้งแต่มีรู้จักและจำความได้ แต่ความคิดใดๆ ในรูปธรรมนั้น จะยังไม่เกิดขึ้นจนกว่าเด็กจะมีอายุประมาณ 9-13 ปี ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้จะค่อยๆ มากขึ้น และจะเป็นระยะที่เด็กเริ่มเข้าสู่ไฮสกูล ความสำนึกทางคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีของเด็กจะสูงขึ้นอย่างมาก ความรู้ที่เด็กจะได้มาเกี่ยวกับเรื่องนี้ นั้น ไม่เพียงแต่จะได้มาจากเนื้อหาวิชาในหน้าที่พลเมืองเท่านั้น เด็กจะได้มาจากคำสอนของบุคคลในครอบครัว จากหนังสือพิมพ์ จากวิทยุและโทรทัศน์ นอกจากนี้ แอนเดรอนยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า ความรู้ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองหรือคุณธรรมแห่งพลเมืองดีนั้น มีทั้งในด้านความรู้ ความคิด และทางด้านความสนใจ คุณค่าทัศนคติและแรงจูงใจ

บีช (Beech. 1976: 1125-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบค่านิยม เจตคติ และสิ่งดึงดูดใจในระหว่างบุคคล จากผลการวิจัยพบว่า ยิ่งบุคคลได้รับสิ่งต่าง ๆ จากผู้อื่นที่คล้ายตนเองมากเท่าไร สิ่งเหล่านั้นก็จะเป็นเครื่องดึงดูดให้เขามีแนวโน้มเหมือนกับผู้อื่นมากยิ่งขึ้น แต่สิ่งที่เขาได้รับมาจากผู้อื่นนั้น จะต้องตรงกับเจตคติและระบบค่านิยมที่เขา มีอยู่ โดยทั่วไปแล้วค่านิยมของบุคคลจะแสดงออกมาตามเจตคติของเขา บุคคลจะมีค่านิยมเหมือนกับผู้อื่นก็ต่อเมื่อบุคคล เหล่านั้นมีระบบค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน และมีพฤติกรรมโต้ตอบกันในระยะยาว

ฮารอน (Aharon. 2002) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสอนความรักชาติโดยการสอนผ่าน ทางนโยบายสังคมในศตวรรษที่ 20 ของการศึกษาในตุรกีและอียิปต์ พบว่า การสอนในชั้นประถมศึกษา จะเน้นการสอนโดยใช้หัวข้อทางประวัติศาสตร์ กฎหมาย ภาษาและวัฒนธรรม รวมทั้งหลักสูตร ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่การสอนนั้นจะได้ผลหรือไม่ได้ผลมาจากภูมิหลังของครอบครัวของผู้เรียน

6.2 งานวิจัยในประเทศ

กนกวรรณ วิวัฒน์ธนศิษฐ์ (2545: 112-115) ศึกษาองค์ประกอบคุณธรรมและค่านิยม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวน 1,208 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมชนิดข้อความที่สร้างขึ้นตามแบบ ฮาร์เตอร์ มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ผลการวิจัยพบว่าคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมของนักเรียน โดยรวมและจำแนกตามเพศมีองค์ประกอบร่วมกันคือ จริยธรรม และผลการเปรียบเทียบคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมแต่ละด้านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่าด้านความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านวินัยและความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านประหยัด และด้านกตัญญู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มลินทรา ยินดีสุข (2547: 127-144) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการปลูกฝังค่านิยมความรักชาติสำหรับเด็กปฐมวัย โดยสุ่มผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจงจำนวน 18 คนและนำแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมความรักชาติสำหรับเด็กปฐมวัย และนำมา กำหนดเป็นรูปแบบการปลูกฝังค่านิยมความรักชาติสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าการปลูกฝังให้ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และราชวงศ์ ประกอบด้วยกิจกรรมวิถีทัศน์เกี่ยวกับประเทศไทย เพื่อให้ ความรู้ความเป็นมา ประวัติศาสตร์ กิจกรรมการร้องเพลง การปฏิบัติตนต่อเพลงชาติไทยและธงชาติ ไทย กิจกรรมการรู้จักศาสนาที่ตนนับถือ การแสดงความเคารพและการปฏิบัติตนต่อศาสนาของตน กิจกรรมการรู้จักและรู้ความสำคัญของพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ และการปลูกฝังให้รักวัฒนธรรม ไทย ประทับด้วย ภาษาไทย ประเพณีไทย มารยาทไทย อาหารไทย การแต่งกายไทย ดนตรีไทย และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิสินี มณีประสิทธิ์ (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขตการศึกษาที่ 3 จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีค่านิยมพื้นฐาน ทางด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ค่อนข้างสูง ส่วนค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม ด้านการมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย และ ค่านิยมพื้นฐานด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา มีค่านิยมปานกลาง

สร้อยหทัย พัดเงิน (2550: 94-97) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับ ค่านิยมในการพึ่งตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชยกรรม สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร เขต 1. จำนวน 694 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบ บุคลิกภาพการแสดงตัว การรับรู้ความสามารถของตน

และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลต่อค่านิยมในการพึ่งตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านด้านบุคลิกภาพการแสดงตัว และความรับผิดชอบ มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .301, .298, และ .223 ตามลำดับ ส่วนการรับรู้ความสามารถของตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อค่านิยมในการพึ่งตนเองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ภัญญามล กระจ่างแก้ว (2550: 108-109) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 575คน เครื่องมือที่ใช้มี 2 ฉบับคือ แบบสอบถามวัดปัจจัยในแต่ละด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และแบบสอบถามวัดค่านิยมความเป็นไทย ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบสถานการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเอกลักษณ์แห่งตน การได้รับการปลูกฝังความเป็นไทยในครอบครัว การได้รับการปลูกฝังความเป็นไทยในโรงเรียน อิทธิพลของเพื่อน และอิทธิพลของสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .22 - .51 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .54 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการวัดร่วมกันเท่ากับ .29 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยทุกตัวร่วมกันอธิบายค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนทั้งหมดได้ ร้อยละ 29

เพ็ญญา พุ่มหมี (2550: 89-90) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 452 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวัดความสัมพันธ์ในแต่ละด้าน ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทักษะทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บรรยากาศประชาธิปไตย และอิทธิพลของสื่อ มีความสัมพันธ์กับค่านิยมประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .429 โดยตัวแปรปัจจัยทั้ง 6 ตัวแปรร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่านิยมประชาธิปไตยร้อยละ 18.7 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และอิทธิพลของสื่อส่งผลทางบวกต่อค่านิยมประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านบรรยากาศประชาธิปไตยส่งผลทางลบต่อค่านิยมประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ๗ ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทักษะทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลต่อค่านิยมประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รุ่งรัตน์ สนธิพันธ์ (2551: 94-96) ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนกลุ่มสนามชัยสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่างกัน จำนวน 826 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ และแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในระดับสูง ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระดับปานกลางและต่ำมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง 2) คุณธรรม

จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่างก็มีค่าต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ในระดับชั้นต่างกันมีค่าต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3.ปฏิสัมพันธ์ของความสามารถในการคิด วิเคราะห์กับระดับชั้นมีผลต่อคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ประภาพร คนชื้อ (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับ ความสามารถในการควบคุมตนเอง ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวัดความสามารถในการควบคุมตนเองด้าน อารมณ์และด้านพฤติกรรม ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่อมั่นในตนเอง สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และ อิทธิพลของของตัวแบบสัญลักษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการควบคุมตนเองด้านอารมณ์ ได้แก่สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ และความเชื่อมั่นใน ตนเอง ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการ ควบคุมตนเองด้านพฤติกรรมได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ส่งผล ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ โดยผู้วิจัยเลือกสร้างแบบวัดชนิดสถานการณ์แบบ 3 ตัวเลือก และ ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น และการควบคุมตนเองของนักเรียนที่ส่งผลต่อค่านิยม ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ โดยอาศัยแนวคิด และทฤษฎี ตามที่กล่าวมาแล้วเป็นพื้นฐานในการกำหนดจุดมุ่งหมายและตั้งสมมติฐานของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 แบ่งเป็น 6 กลุ่มเขต จำนวน 101 โรงเรียน มีห้องเรียนจำนวน 842 ห้อง จำนวนนักเรียน 40,955 คน จำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 13,736 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 13,662 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13,557 คน รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดกรุงเทพมหานคร
แบ่งตามขนาดโรงเรียน กลุ่มเขตและสำนักงานเขต

กลุ่มเขต	สำนักงานเขต	จำนวน โรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			จำนวนนักเรียน			รวมทั้งสิ้น
			เล็ก	กลาง	ใหญ่	ม.1	ม.2	ม.3	
กลุ่มกรุงเทพกลาง	ห้วยขวาง	1	1	-	-	106	106	106	318
	ราชเทวี	1	1	-	-	105	105	105	315
	ดินแดง	2	1	1	-	352	352	352	1056
กลุ่มกรุงเทพ ตะวันออก	บางกะปิ	1		1	-	276	276	276	828
	มีนบุรี	4	3	1	-	499	499	499	1497
	ลาดกระบัง	9	8	1	-	887	887	887	2661
	หนองจอก	6	4	2	-	852	852	852	2556
	บึงกุ่ม	2	1	1	-	263	263	263	789
	สะพานสูง	2	2	-	-	138	138	138	414
	คลองสามวา	3	1	2	-	606	606	606	1818
	ปทุมวัน	2	2	-	-	135	135	135	405
	พระโขนง	1		1	-	178	178	178	534
	คลองเตย	1	1	-	-	136	136	136	408
กลุ่มกรุงเทพใต้	ประเวศ	4	3	-	1	688	688	688	2064
	สวนหลวง	3	1	2	-	473	473	473	1419
	วัฒนา	2	2	-	-	196	177	136	509
	บางนา	3	2	1	-	363	363	363	1089
	บางเขน	1	-	-	1	351	351	351	1053
กลุ่มกรุงเทพเหนือ	ดอนเมือง	3	3	-	-	307	307	307	921
	จตุจักร	3	1	-	1	951	896	832	2679
	ลาดพร้าว	2	2	-	-	250	250	250	750
	บางซื่อ	1	1	-	-	126	126	126	378
	หลักสี่	5	5	-	-	459	459	459	1377
	สายไหม	3	2	1	-	401	401	401	1203

ตาราง 3 (ต่อ)

กลุ่มเขต	สำนักงานเขต	จำนวน โรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			จำนวนนักเรียน			รวมทั้งสิ้น
			เล็ก	กลาง	ใหญ่	ม.1	ม.2	ม.3	
กลุ่มกรุงธนใต้	ภาษีเจริญ	5	4	1	-	567	567	567	1701
	หนองแขม	4	2	2	-	576	576	576	1728
	บางขุนเทียน	7	4	3	-	931	931	931	2793
	ราษฎร์บูรณะ	2	1	1	-	332	332	332	996
	บางแค	4	2	2	-	480	480	480	1440
	ทุ่งครุ	1	1	-	-	246	246	246	738
	บางบอน	2	2	-	-	202	202	202	606
กลุ่มกรุงธนเหนือ	คลองสาน	3	3	-	-	340	340	340	1020
	บางกอกน้อย	1	1	-	-	79	79	79	237
	ตลิ่งชัน	1	1	-	-	127	127	127	381
	บางพลัด	1	1	-	-	68	68	68	204
	จอมทอง	3	2	1	-	434	434	434	1302
	ทวีวัฒนา	2	1	1	-	256	256	256	768
รวม		101	72	25	3	13736	13662	13557	40955

ที่มา: กองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). สถิติจำนวนนักเรียน
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2554.

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 โรงเรียน แบ่งออกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 141 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 130 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 115 คน รวมทั้งหมด 386 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) รายละเอียดและขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. ทำการสำรวจข้อมูลประชากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร แล้วจัดทำกรอบของการสุ่ม (Sampling Frame) โดยอาศัยลักษณะการแบ่งขนาดของโรงเรียน จำแนกตามเกณฑ์ของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวนนักเรียนตั้งแต่	1 - 400 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวนนักเรียนตั้งแต่	401 - 800 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวนนักเรียนตั้งแต่	801 คนขึ้นไป

2. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร ซึ่งใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 (มยุรี ศรีชัย. 2538: 105) โดยประกอบไปด้วยข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

2.1 กำหนดระดับความเชื่อมั่น (Level of Confidence: $1 - \alpha$) ที่ .95

2.2 กำหนดขนาดของความคลาดเคลื่อน (Error) ในการสุ่มเท่ากับ 1.10 คะแนน สำหรับในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยยอมรับค่าสถิติจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งคือคะแนนเฉลี่ย \bar{X} จากแบบวัดค่านิยมด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา ด้านการรักพระมหากษัตริย์ แตกต่างจากค่าพารามิเตอร์ของประชากร μ ได้มากที่สุดที่ 1.10 ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าขนาดของความคลาดเคลื่อนดังกล่าวพอเพียงสำหรับการได้มาของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เมื่อความคลาดเคลื่อน (Error) หมายถึง ในการสุ่มตัวอย่างนั้นๆ จะยอมให้ค่าสถิติที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากค่าพารามิเตอร์ของประชากรได้มากที่สุดเท่าไร ซึ่งโดยทั่วไปจะให้เท่ากับ e เช่น ให้ $\bar{Y} - \mu = e$ (มยุรี ศรีชัย. 2538: 41)

2.3 ค่าประมาณความแปรปรวนของกลุ่มประชากร (σ^2) ได้จากการนำแบบวัดค่านิยมด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา ด้านการรักพระมหากษัตริย์ มีลักษณะเป็นแบบวัดชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์ กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย แบ่งออกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน ได้ค่าประมาณความแปรปรวนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 44.130 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 158.171 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 133.174

2.4 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในระดับความเชื่อมั่นที่ .95 (มยุรี ศรีชัย. 2538: 105)

$$n = \frac{\sum_{g=1}^K \frac{N_g^2 S_g^2}{w_g}}{\frac{N^2 e^2}{4} + \sum_{g=1}^K N_g S_g^2}$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัยจำนวน 366 คน

3. ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) เนื่องจากตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนดว่าทุกโรงเรียน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันอันพึงประสงค์ จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 3 (2549-2553) พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผ่านการรับรองคุณภาพการศึกษา ทุกโรงเรียน และเมื่อพิจารณาผลการประเมินในมาตรฐานที่ 1 ได้ผลคะแนนไม่แตกต่างกันมากนัก อยู่ในระดับ ดี - ดีมาก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2554ค: ออนไลน์) ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างมา 1 กลุ่มเขตโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มกรุงธนใต้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น โรงเรียนขนาดกลาง 9 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 16 โรงเรียน

4. ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียน เป็นชั้น (Strata) และมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Unit) ทำการสุ่มมาร้อยละ 20 ของแต่ละขนาด ได้จำนวน 5 โรงเรียน แบ่งออกเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงเรียน รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 แบ่งตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	โรงเรียน	ม.1		ม.2		ม.3		รวม	รวม
		ห้อง	นร.	ห้อง	นร.	ห้อง	นร.		
กลาง	นาหลวง	5	246	4	198	3	148	12	592
	วัดสะแกงาม	5	183	4	166	4	143	13	492
เล็ก	วัดแสมดำ	3	143	3	127	3	130	9	400
	บ้านนายเหรียญ	3	80	3	97	3	89	9	266
	วัดทองศาลางาม	2	60	2	65	2	69	6	194
รวมทั้งหมด		18	712	16	653	15	579	49	1944

5. ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) โดยสุ่มมาร้อยละ 20 ของจำนวนนักเรียน ในแต่ละระดับชั้น ได้จำนวนนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนและระดับชั้น

ขนาดของ โรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน			รวม
		ม.1	ม.2	ม.3	
กลาง	นาหลวง	49	39	29	118
	วัดสะแกงาม	36	33	28	98
เล็ก	วัดแสงดำ	28	25	26	79
	บ้านนายเหรียญ	16	19	18	53
	วัดทองศาลางาม	12	13	14	39
	รวม	141	130	115	386

6. การตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 386 คน และนำมาหาค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความแปรปรวนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 127.03 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 88.32 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 132.39 เมื่อพิจารณาถึงความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการประมาณค่า ($S_{\bar{X}}$) ในภาพรวมเท่ากับ .551 และ $Z_{\alpha/2}$ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 1.96 จะได้ค่าความคลาดเคลื่อน ($e = Z_{.05/2} S_{\bar{X}}$) เท่ากับ 1.08 และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับขั้นตอนการกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยได้ประมาณค่าไว้เท่ากับ 1.10 พบว่ามีค่าใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดที่เพียงพอที่จะสามารถนำข้อมูลอ้างอิงไปสู่กับประชากรได้อย่างเหมาะสม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือในการวิจัยจำนวน 2 ฉบับคือ แบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ และแบบวัดการควบคุมตนเอง มีลักษณะการวัดแบบสถานการณ์ 3 ตัวเลือก รายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัด ได้แก่ เพศและระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 2 แบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ มีลักษณะเป็นแบบวัดชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็นลักษณะของข้อคำถามวัดค่านิยมพื้นฐานดังนี้

- ด้านการรักชาติ จำนวน 20 ข้อ
- ด้านการรักศาสนา จำนวน 10 ข้อ
- ด้านการรักพระมหากษัตริย์ จำนวน 10 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบวัดการควบคุมตนเอง ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัด ได้แก่ เพศและระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 2 แบบวัดการควบคุมตนเองชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

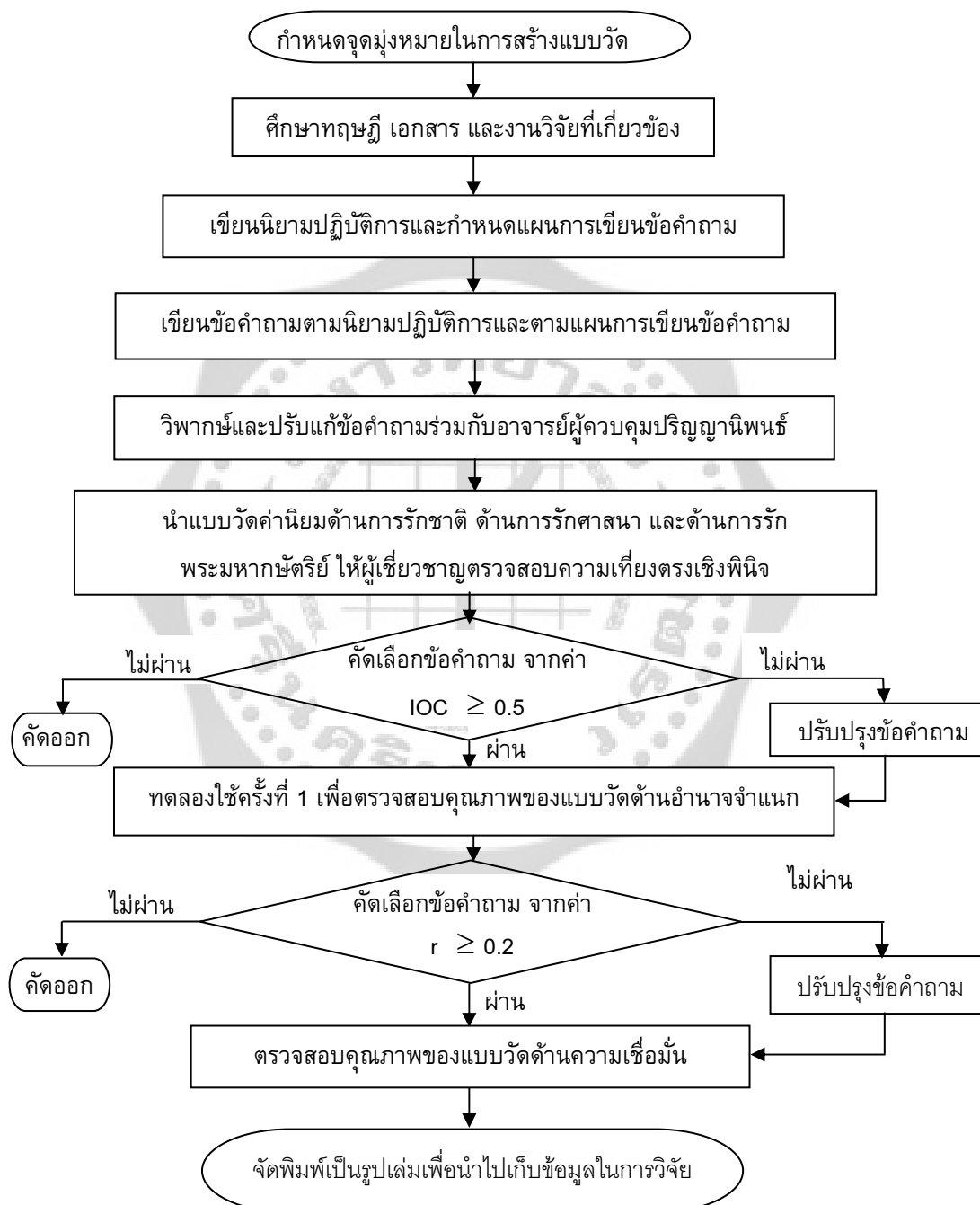
ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านดังนี้

- ด้านการชี้แจงตนเอง จำนวน 10 ข้อ
- ด้านการวางแผนแก้ปัญหา จำนวน 10 ข้อ
- ด้านความยับยั้งชั่งใจ จำนวน 10 ข้อ
- ด้านการรับรู้ความสามารถของตน จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 4 แสดงลำดับขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

แบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

ผู้วิจัยมีแนวทางในการสร้างเครื่องมือ เป็นลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินด้านการมีค่านิยมพื้นฐานด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

2. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะและนิยามเชิงปฏิบัติการ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้ครอบคลุมค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด

3. เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการ และตามแผนการเขียนข้อคำถามค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ให้มีความครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามปฏิบัติการและเป็นไปตามแผนการเขียนข้อคำถามดังนี้

3.1 กำหนดจำนวนข้อคำถามของแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ รวมจำนวน 60 ข้อ ดังนี้

3.1.1 ด้านการรักชาติ	จำนวน 30 ข้อ
3.1.2 ด้านการรักศาสนา	จำนวน 15 ข้อ
3.1.3 ด้านการรักพระมหากษัตริย์	จำนวน 15 ข้อ

3.2 สร้างแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ แบบสถานการณ์ 3 ตัวเลือก

4. นำแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ที่สร้างขึ้นมาวิพากษ์และพิจารณาปรับแก้ข้อคำถามร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อให้อ้างอิงมีความเที่ยงตรงและครอบคลุมตามโครงสร้างและทฤษฎี

5. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นครูผู้สอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดผลการศึกษานับจำนวน 3 ท่าน รวมจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของการใช้ภาษาและความเหมาะสมของรูปแบบของแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

6. พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จึงถือว่าแบบวัดนั้นวัดได้สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ ผลการวิเคราะห์พบว่าข้อคำถามของแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับตั้งแต่ 0.60-1.00 จำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติจำนวน 26 ข้อ ด้านการรักศาสนาจำนวน 15 ข้อ และด้านการรักพระมหากษัตริย์ จำนวน 13 ข้อ

7. นำแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชีวิต ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ที่คัดเลือกไว้จำนวน 54 ข้อไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์ กลุ่มกรุงเทพใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน จากนั้นนำผลการตอบแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล (Biserial Correlation) แล้วพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่าหรือเท่ากับ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามแบบวัดแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชีวิต ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29-0.70 ประกอบด้วยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชีวิตจำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29-0.70 ด้านการรักษาศาสนาจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.42-0.61 และด้านการรักพระมหากษัตริย์จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.43-0.69

8. นำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่าแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชีวิต ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชีวิต มีความเชื่อมั่น 0.89 ด้านการรักษาศาสนา มีความเชื่อมั่น 0.79 และด้านการรักพระมหากษัตริย์ มีความเชื่อมั่น 0.89 สรุประดับความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง ตามเกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่น (เกียรติสุตา ศรีสุข. 2552: 144)

9. จัดพิมพ์แบบวัดและนำแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชีวิต ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ จำนวน 40 ข้อ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 386 คน

10. ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล (Biserial Correlation) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) อีกครั้ง พบว่าแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชีวิต ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์มีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับจำนวน 40 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.24-0.62 ประกอบด้วยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชีวิตจำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24-0.54 ด้านการรักษาศาสนาจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.28-0.60 และด้านการรักพระมหากษัตริย์จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.36-0.62 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาชีวิต มีความเชื่อมั่น 0.84 ด้านการรักษาศาสนา มีความเชื่อมั่น 0.78 และด้านการรักพระมหากษัตริย์มีความเชื่อมั่น 0.85

**ตัวอย่างแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา
และด้านการรักพระมหากษัตริย์**

ตอนที่ 1 ข้อมูลนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับ

ความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง

2. ระดับชั้นที่ศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงใจนักเรียนมากที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในตัวเลือกที่ตรงกับคำตอบของนักเรียนเพียงข้อเดียว

ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ

(0) วันนี้องค์กรได้คัดเลือกเป็นตัวแทนนำร้องเพลงชาติหน้าเสาธง ถ้านักเรียนเป็นโกวิท นักเรียนออกไปนำร้องเพลงชาติเพราะเหตุใด

ก. เป็นหน้าที่ของนักเรียนในโรงเรียนที่พึงปฏิบัติ (2 คะแนน)

ข. เป็นมติของห้องจึงจำเป็นต้องออกไปนำร้องเพลงชาติ (1 คะแนน)

ค. อยากให้ทุกคนในสังคมเห็นความสำคัญของเพลงชาติ (3 คะแนน)

ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนา

(0) เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมทางศาสนาขึ้น นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพราะเหตุใด?

ก. เพื่อน ๆ ในกลุ่มทุกคนเข้าร่วม (1 คะแนน)

ข. เพื่อสืบทอดกิจกรรมทางศาสนาให้คงอยู่ (3 คะแนน)

ค. โรงเรียนได้กำหนดให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วม (2 คะแนน)

ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์

(0) ปิยะได้ส่งเรียงความเรื่อง “พ่อของแผ่นดิน” เข้าร่วมประกวดแข่งขันในงานวันพ่อแห่งชาติ ถ้านักเรียนเป็นปิยะ นักเรียนส่งเรียงความเข้าประกวดเพราะเหตุใด?

ก. ต้องการสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน (2 คะแนน)

ข. เพื่อนทุกคนในห้องเรียนส่งเรียงความเข้าประกวด (1 คะแนน)

ค. อยากให้คนที่อ่านได้ตระหนักถึงพ่อของแผ่นดิน (3 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ชั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่สังคม (13-16 ปี) ในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

3 คะแนน หมายถึง บุคคลที่มีค่านิยมระดับสูง มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความตระหนักในบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่พึงปฏิบัติ

2 คะแนน หมายถึง บุคคลที่มีค่านิยมระดับปานกลาง มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะเป็นสิ่งที่ปฏิบัติเป็นประจำหรือเป็นกิจกรรมที่ทำอย่างสม่ำเสมอด้วยความเคยชินตามระเบียบข้อบังคับหรือระบบของสังคม

1 คะแนน หมายถึง บุคคลที่มีค่านิยมระดับต่ำ มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความจำเป็น หรือกระทำเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

เกณฑ์การแปลความหมายจากแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ โดยรวม

ระดับค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียน จำนวน 40 ข้อ คะแนนระหว่าง 40-120 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย 93.34-120.00 หมายถึง ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 66.67-93.33 หมายถึง ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 40.00-66.66 หมายถึง ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับต่ำ

เกณฑ์การแปลความหมายจากแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ

ระดับค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ หมายถึง ระดับคะแนนที่ได้จากแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติของนักเรียน จำนวน 20 ข้อ คะแนนระหว่าง 20-60 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย 46.68-60.00 หมายถึง ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ อยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 33.34-46.67 หมายถึง ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 20.00-33.33 หมายถึง ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ อยู่ในระดับต่ำ

เกณฑ์การแปลความหมายจากแบบวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการรักศาสนา

ระดับค่านิยมพื้นฐานด้าน ด้านการรักศาสนา หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนาของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ คะแนนระหว่าง 10-30 คะแนน
 คะแนนเฉลี่ย 23.34-30.00 หมายถึง ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนา อยู่ในระดับสูง
 คะแนนเฉลี่ย 16.67-23.33 หมายถึง ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนา อยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 10.00-16.66 หมายถึง ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนา อยู่ในระดับต่ำ

เกณฑ์การแปลความหมายจากแบบวัดค่านิยมพื้นฐาน ด้านการรักพระมหากษัตริย์

ระดับค่านิยมพื้นฐานด้าน ด้านการรักพระมหากษัตริย์ หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนจำนวน 10 ข้อ คะแนนระหว่าง 10-30 คะแนน
 คะแนนเฉลี่ย 23.34-30.00 หมายถึง ระดับค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับสูง
 คะแนนเฉลี่ย 16.67-23.33 หมายถึง ระดับค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 10.00-16.66 หมายถึง ระดับค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับต่ำ

แบบวัดการควบคุมตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดการควบคุมตนเองชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 52 ข้อ จากงานวิจัยของไชยรงค์ วรรณาม (2549: 103) ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านดังนี้

- ด้านการชี้แจงตนเอง	จำนวน 13 ข้อ
- ด้านการวางแผนแก้ปัญหา	จำนวน 13 ข้อ
- ด้านความยับยั้งชั่งใจ	จำนวน 13 ข้อ
- ด้านการรับรู้ความสามารถของตน	จำนวน 13 ข้อ

ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.17 - 0.60 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 โดยมีขั้นตอนการปรับปรุงแบบวัดการควบคุมตนเองดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายการวิจัยในการปรับปรุงแบบวัดการควบคุมตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบวัดการควบคุมตนเอง
3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการ จากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้ครอบคลุมการควบคุมตนเอง ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด

4. ปรับปรุงข้อคำถามของแบบวัดการควบคุมตนเองชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือกจำนวน 52 ข้อ ของไชยรงค์ วรรณาม (2549: 103) ให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนด

5. นำแบบวัดการควบคุมตนเองที่ปรับปรุงมาวิพากษ์และปรับแก้ข้อคำถามกับอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงและครอบคลุมโครงสร้างทฤษฎีได้จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านการชี้แจงตนเอง	จำนวน 10 ข้อ
- ด้านการวางแผนแก้ปัญหา	จำนวน 10 ข้อ
- ด้านความยับยั้งชั่งใจ	จำนวน 10 ข้อ
- ด้านการรับรู้ความสามารถของตน	จำนวน 10 ข้อ

6. นำแบบวัดการควบคุมตนเองไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์ กลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน จากนั้นนำผลการตอบแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล (Biserial Correlation)

7. พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับโครงสร้างนิยามปฏิบัติการ โดยแบบวัดการควบคุมตนเองที่คัดเลือกไว้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.63 มีจำนวน 39 ข้อ ประกอบด้วยด้านการชี้แจงตนเองจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.21-0.43 ด้านการวางแผนแก้ปัญหา จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24-0.53 ด้านความยับยั้งชั่งใจจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22-0.59 และด้านการรับรู้ความสามารถของตน จำนวน 9 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.64 สำหรับข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์คือข้อ 32 มีค่าอำนาจจำแนก 0.199 ต่ำกว่าเกณฑ์เพียงเล็กน้อย แต่เพื่อให้ครอบคลุมกับโครงสร้างนิยามปฏิบัติการ ผู้วิจัยจึงนำข้อนี้มาใช้ โดยทำการปรับปรุงข้อความให้มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับโครงสร้างนิยามปฏิบัติการ

8. นำข้อคำถามของแบบวัดการควบคุมตนเองที่คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการชี้แจงตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.63 ด้านการวางแผนแก้ปัญหา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 ด้านความยับยั้งชั่งใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 และด้านการรับรู้ความสามารถของตน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 สรุประดับความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง ตามเกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่น (เกียรตินิสา ศรีสข. 2552: 144)

9. จัดพิมพ์แบบวัดและนำแบบวัดการควบคุมตนเอง จำนวน 40 ข้อ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 386 คน

10. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล (Biserial Correlation) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่าแบบวัดการควบคุมตนเองมีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับจำนวน 40 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.20-0.52 ประกอบด้วยด้านการชี้แจงตนเองจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.56-0.64 ด้านการวางแผนแก้ปัญหา จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.68-0.71 ด้านความยับยั้งชั่งใจ จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.71-0.74 และด้านการรับรู้ความสามารถของตน จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.71-0.74 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการชี้แจงตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.63 ด้านการวางแผนแก้ปัญหา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 ด้านความยับยั้งชั่งใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 และด้านการรับรู้ความสามารถของตน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

ตัวอย่างแบบวัดการควบคุมตนเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับ

ความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง

2. ระดับชั้นที่ศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบวัดการควบคุมตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในตัวเลือกที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากที่สุด

ด้านการชี้แจงตนเอง

(0) ปิยะได้รับมอบหมายให้ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน ขณะที่ปิยะกำลังพูดอภิปรายอยู่นั้นเพื่อนๆ

บางคนกำลังล้อเลียนปิยะอยู่หลังห้อง ซึ่งคุณครูไม่เห็น ถ้านักเรียนเป็นปิยะ นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. หยุดการอภิปรายแล้วล้อเลียนเพื่อนกลับทันที (1 คะแนน)

ข. อภิปรายต่อไปโดยไม่สนใจเพื่อที่ล้อเลียน (3 คะแนน)

ค. อภิปรายต่อไปพร้อมกับหาโอกาสล้อเลียนเพื่อนกลับถ้าครูเผลอ (2 คะแนน)

ด้านการวางแผนปัญหา

(0) ในวันศุกร์อาจารย์ที่สอนสมศรีใน 3 รายวิชาได้มอบหมายให้สมศรีทำรายงานส่งพร้อมกันทั้ง 3 วิชาในวันจันทร์ ซึ่งถ้าไม่ส่งจะส่งผลต่อการเรียน ถ้านักเรียนเป็นสมศรีนักเรียนจะอย่างไร

- ก. วางแผนการทำรายงานทั้ง 3 เรื่องให้เสร็จในเวลาที่กำหนด (3 คะแนน)
- ข. ขอเลื่อนวันส่งรายงานกับอาจารย์ที่มอบหมายเพราะคิดว่าทำไม่ทัน (2 คะแนน)
- ค. ทำรายงานตามที่อาจารย์มอบหมาย แต่ทำได้แค่วันนั้นก็ส่งแค่นั้น (1 คะแนน)

ด้านความยับยั้งชั่งใจ

(0) ชุติมากำลังอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบในเช้าวันรุ่งขึ้น ขณะนั้นเป็นเวลาที่ยายโทรทักที่ชุติมาชื่นชอบมากกำลังนำเสนอพอดี ถ้านักเรียนเป็นชุติมา นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ตั้งใจอ่านหนังสือต่อไปโดยไม่สนใจรายการโทรทัศน์ (3 คะแนน)
- ข. อ่านหนังสือพร้อมกับดูโทรทัศน์ไปด้วย (2 คะแนน)
- ค. ดูโทรทัศน์ให้จบรายการก่อนแล้วค่อยอ่านหนังสือ (1 คะแนน)

ด้านการรับรู้ความสามารถของตน

(0) อาจารย์แนะนำให้ปรีชาประกวดคัดลายมือเพื่อคัดเลือกเป็นตัวแทนโรงเรียนไปประกวดระดับอำเภอ เนื่องจากปรีชาเป็นคนลายมือสวย ถ้านักเรียนเป็นปรีชา นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ไปประกวด เพราะมั่นใจในฝีมือของตน (3 คะแนน)
- ข. ไม่ไปประกวด เพราะคิดว่าลายมือคงสู้คนอื่นไม่ได้ (1 คะแนน)
- ค. ไปลองประกวดดูแต่ไม่แน่ใจว่าจะได้รับคัดเลือกหรือไม่ (2 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนนการควบคุมตนเอง

3 คะแนน คือ บุคคลที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองสูง เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมสูงสุด โดยไม่เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2 คะแนน คือ บุคคลที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองปานกลาง เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมบางส่วน และอาจเกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นบ้าง

1 คะแนน คือ บุคคลที่มีความสามารถในการควบคุมตนเองต่ำ ไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ทำให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

เกณฑ์การแปลความหมายจากแบบวัดการควบคุมตนเอง

ระดับการควบคุมตนเอง หมายถึง ระดับคะแนนที่ได้จากแบบวัดการควบคุมตนเองของนักเรียน จำนวน 40 ข้อ คะแนนระหว่าง 40-120 คะแนน

คะแนน 115.00-120.00 หมายถึง ระดับการควบคุมตนเองสูง

คะแนน 107.00-114.00 หมายถึง ระดับการควบคุมตนเองปานกลาง

คะแนน 40.00-106.00 หมายถึง ระดับการควบคุมตนเองต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขอใบรับรองเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ติดต่อโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อกำหนดวันเวลาเพื่อทดสอบ
3. นำแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ และแบบวัดการควบคุมตนเองไปทำการเก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 12-30 กันยายน 2554 ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 ชั่วโมง
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ และวิธีการทำแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ และแบบวัดการควบคุมตนเองเพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีความเข้าใจในการทำแบบวัด
5. เก็บรวบรวมแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ กับแบบวัดการควบคุมตนเอง จากโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการตรวจให้คะแนนและใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติต่อไป

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีวิธีการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจให้คะแนนแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ และแบบวัดการควบคุมตนเอง
2. จัดกลุ่มนักเรียนตาม ระดับชั้นเรียน และระดับการควบคุมตนเอง
3. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานและประมาณค่าสถิติจากคะแนนของแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ และแบบวัดการควบคุมตนเอง
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างและวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับชั้นกับตัวแปรการควบคุมตนเองที่มีผลต่อค่านิยมด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ความแปรปรวน 2 ทางกรณีตัวแปรอิสระ 2 ตัว และตัวแปรตามมากกว่า 1 ตัว (Two-way MANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการประมาณ ค่าเฉลี่ยของประชากร โดยใช้สูตรการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 (มยุรี ศรีชัย. 2538: 105)

$$n = \frac{\sum_{g=1}^K \frac{N_g^2 S_g^2}{w_g}}{\frac{N^2 e^2}{4} + \sum_{g=1}^K N_g S_g^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
	K	แทน	ขนาดของชั้นเรียน
	S_g^2	แทน	แทนความแปรปรวนของคะแนนแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
	N_g	แทน	จำนวนนักเรียนในแต่ละชั้น
	w_g	แทน	อัตราส่วนจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้น

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพิ้นิจ (Face Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 73)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบไบซีเรียล (Biserial Correlation: $r_{bis.}$) ดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 241)

$$r_{bis} = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{S_t} \times \frac{pq}{y}$$

เมื่อ	r_{bis}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	\bar{X}_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ สูง
	\bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ต่ำ
	S_t	แทน	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดทั้งฉบับ
	p	แทน	สัดส่วนของกลุ่มสูง
	q	แทน	สัดส่วนของกลุ่มต่ำ
	y	แทน	ค่า Ordinate เปิดจากตารางโค้งปกติตาม

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	N	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2550: 60)

3.1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

3.1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

3.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Marascuilo. 1983: 357-371)

3.2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรแบบมี 2 ตัวประกอบ มาวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบตัวแปรอิสระ 2 ตัว (Two-way Multivariate of Variance: Two –Way MANOVA) ด้วยค่าสถิติ Wilks' Λ

3.2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการรักษาติ ด้านการรักษา และด้านการรักษาพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน (Main effect) ด้วยสถิติทดสอบ F จากสูตร

โดยที่

$$F = \frac{v_2}{v_1} \left(\frac{1 - \Lambda_A^{1/b}}{\Lambda_A^{1/b}} \right)$$

$$\Lambda_A = \prod_{p=1}^s \frac{1}{1 + \lambda_p}$$

$$v_1 = v_A P$$

$$v_2 = ab - \left(\frac{1}{2} v_A P \right) + 1$$

$$v_A = I - 1$$

$$v_{Res} = v_R = N - IJ$$

$$a = v_R + v_A - \frac{1}{2} (P - v_R + 1)$$

$$b = \sqrt{\frac{v_A^2 P^2 - 4}{v_A^2 + P^2 - 5}}$$

$$S = \min [v_A, P]$$

เมื่อ P แทน จำนวนของตัวแปรตาม
 I แทน จำนวนระดับของตัวแปรการควบคุมตนเอง
 J แทน จำนวนระดับของตัวแปรระดับชั้น

และ $\lambda_1, \lambda_2, \dots, \lambda_s$ เป็นค่าไอเกนของสมการ $|(SS_W)^{-1}(SS_B) - \lambda I| = 0$

3.2.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนที่มีการควบคุมตนเองต่างกัน (Main effect) ด้วยสถิติทดสอบ F จากสูตร

$$F = \frac{v_2}{v_1} \left(\frac{1 - \Lambda_B^{1/b}}{\Lambda_B^{1/b}} \right)$$

โดยที่

$$\Lambda_B = \prod_{p=1}^s \frac{1}{1 + \lambda_p}$$

$$v_1 = v_B P$$

$$v_2 = ab - \left(\frac{1}{2} v_B P \right) + 1$$

$$v_B = I - 1$$

$$v_{Res} = v_R = N - IJ$$

$$A = v_R + v_B - \frac{1}{2} (P - v_R + 1)$$

$$B = \sqrt{\frac{v_B^2 P^2 - 4}{v_B^2 + P^2 - 5}}$$

$$S = \min [v_B, P]$$

3.2.4 ศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับชั้นกับตัวแปรการควบคุมตนเองที่มีผลต่อค่านิยมด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ โดยรวมของนักเรียน (Interaction Effect in a two-factor MANOVA) จากสูตร

$$F = \frac{v_2}{v_1} \left(\frac{1 - \Lambda_{AB}^{1/b}}{\Lambda_{AB}^{1/b}} \right)$$

โดยที่

$$\Lambda_{AB} = \prod_{p=1}^s \frac{1}{1 + \lambda_p}$$

$$v_1 = v_{AB} P$$

$$v_2 = ab - \left(\frac{1}{2} v_{AB} P \right) + 1$$

$$v_{AB} = I - 1$$

$$v_{Res} = v_R = N - IJ$$

$$a = v_R + v_{AB} - \frac{1}{2} (P - v_R + 1)$$

$$b = \sqrt{\frac{v_{AB}^2 P^2 - 4}{v_{AB}^2 + P^2 - 5}}$$

$$S = \min [v_{AB}, P]$$

3.2.5 ทดสอบนัยสำคัญระหว่างค่าเฉลี่ยโดยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ ด้วยวิธีการ LSD ของฟิชเชอร์ (Fisher) (นิคม ตั้งคะพิภพ. 2543: 75-76; อ้างอิงจาก Fisher. 1935)

$$LSD = t_{\frac{\alpha}{2}, v} \sqrt{MS_{error} \left[\frac{(c_j)^2}{n_j} + \frac{(c_j)^2}{n_j} \right]}$$

เมื่อ	LSD	แทน	ค่าความแตกต่างวิกฤตของการเปรียบเทียบแต่ละคู่ ที่ขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากัน
	$t_{\frac{\alpha}{2}, v}$	แทน	ค่าอัตราส่วนที่ระดับความคลาดเคลื่อน α ที่กำหนด โดยมีความเป็นอิสระ (v) เท่ากับค่าความเป็นอิสระของ MS_{error} ของการทดสอบรวมโดยสถิติ F
	MS_{error}	แทน	ความแปรปรวนส่วนที่เป็นเทอมของความคลาดเคลื่อน ของการทดสอบรวมโดย F ซึ่งในกรณีการวิเคราะห์ความ แปรปรวนแบบตัวแปรทดลองตัวเดียวคือ MS_w
	c_j และ c_j	แทน	สัมประสิทธิ์ของค่าเฉลี่ยคู่ที่นำมาเปรียบเทียบ ในกรณีนี้จะมี ค่า 1 และ -1 ตามลำดับ
	n_j และ n_j	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของคู่ที่นำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัย 3 ประการคือ ประการแรกเพื่อศึกษาค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประการที่สองเพื่อเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับชั้น และการควบคุมตนเองแตกต่างกัน ประการที่สาม เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับ ชั้น และการควบคุมตนเองของนักเรียนที่ส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นเพื่อตอบจุดมุ่งหมายการวิจัยครั้งนี้ได้อย่างครอบคลุม ผู้วิจัยได้เลือกใช้สถิติ Two-way MANOVA ในการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
n	แทน	จำนวนนักเรียน
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MIN	แทน	คะแนนต่ำสุด
MAX	แทน	คะแนนสูงสุด
Sk	แทน	ค่าความเบ้
Ku	แทน	ค่าความโด่ง
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ
df	แทน	ชั้นความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของค่าความแตกต่างระหว่างข้อมูลและค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูล (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean Square)
SSCP	แทน	เมทริกซ์ผลบวกของกำลังสองและของผลคูณระหว่างกลุ่มข้อมูล (Sum of Squares and Cross Products)
p	แทน	ระดับนัยสำคัญของการทดสอบ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกันแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบวัด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบจุดมุ่งหมายการวิจัย

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาศาสนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.4 ผลการวิเคราะห์ ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.5 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ

2.6 ผลการเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบวัด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 386 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง รองลงมาเป็นเพศชาย (คิดเป็นร้อยละ 60.40 และ 39.60) ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รองลงมากำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามลำดับ (คิดเป็นร้อยละ 36.50, 33.70 และ 29.80) สำหรับระดับการควบคุมตนเองพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการควบคุมตนเองอยู่ในระดับปานกลางรองลงมา มีระดับการควบคุมตนเองอยู่ในระดับต่ำ และ ระดับปานสูง ตามลำดับ (คิดเป็นร้อยละ 38.60, 34.20 และ 27.20) รายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบวัด

ข้อมูลพื้นฐาน		จำนวน (n)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	153	39.60
	หญิง	233	60.40
	รวม	386	100.00
ระดับชั้น	ม.1	141	36.50
	ม.2	130	33.70
	ม.3	115	29.80
	รวม	386	100.00
ระดับการควบคุมตนเอง	สูง	105	27.20
	ปานกลาง	149	38.60
	ต่ำ	132	34.20
	รวม	386	100.00

เมื่อจำแนกนักเรียนแต่ละระดับชั้นตามระดับการควบคุมตนเอง พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่มีระดับการควบคุมตนเองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.28 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่มีระดับการควบคุมตนเองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.69 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีระดับการควบคุมตนเองอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 12.18 และในภาพรวมพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับการควบคุมตนเองอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.60 รายละเอียดดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของนักเรียนแต่ละระดับจำแนกตามระดับการควบคุมตนเอง

ระดับชั้น	ระดับการควบคุมตนเอง			รวม
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
ม.1	35 (9.07)	59 (15.28)	47 (12.18)	141 (36.53)
ม.2	43 (11.14)	49 (12.69)	38 (9.84)	130 (33.68)
ม.3	27 (6.99)	41 (10.62)	47 (12.18)	115 (29.79)
รวม	105 (27.20)	149 (38.60)	132 (34.20)	386 (100.00)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบจุดมุ่งหมายการวิจัย

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานโดยรวม พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่านิยมพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาค่านิยมพื้นฐานโดยรวมของนักเรียนแต่ละระดับชั้น พบว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการควบคุมตนเอง อยู่ในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มี ค่านิยมพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับ สูงทุกกลุ่ม โดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ย ค่านิยมพื้นฐานโดยรวม เท่ากับ 109.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 11.27 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานโดยรวมเท่ากับ 111.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.39 และ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานโดยรวมเท่ากับ 108.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.50 ซึ่งจะเห็นว่านักเรียนทุกระดับชั้น ที่มีการควบคุมตนเองระดับสูง และระดับปานกลาง มีค่านิยมพื้นฐานโดยรวมใกล้เคียงกัน

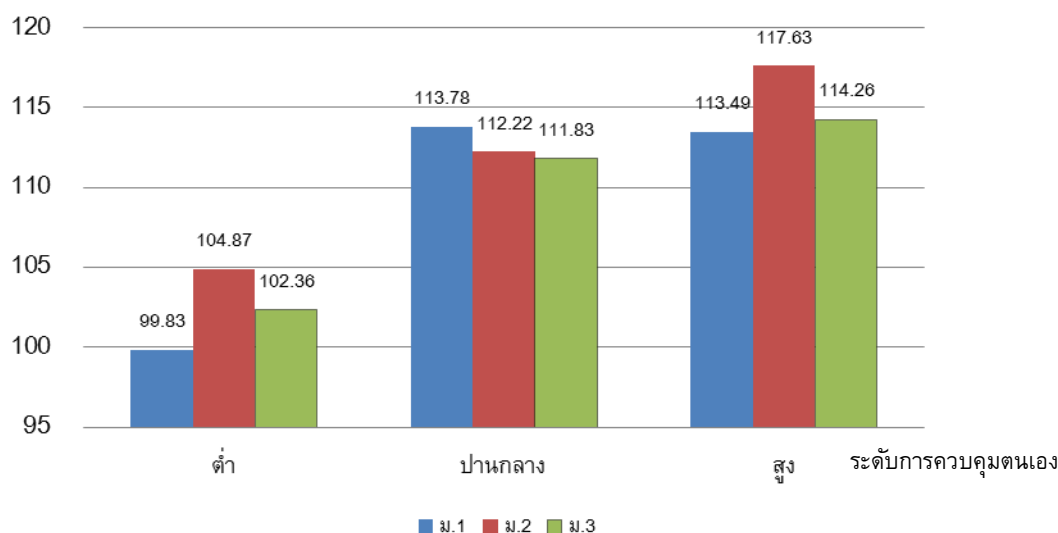
เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูลพบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่เบ้ซ้าย และ ค่อนข้างโค้ง แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีค่านิยมพื้นฐานโดยรวมใกล้เคียงกัน รายละเอียดดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมพื้นฐานโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง

ระดับชั้น	ระดับการควบคุมตนเอง	ค่าสถิติพื้นฐาน							ระดับค่านิยมพื้นฐาน
		n	\bar{X}	SD	MIN	MAX	Sk	Ku	
ม.1	สูง	35	113.49	8.37	78	120	-3.15	10.77	สูง
	ปานกลาง	59	113.78	5.00	98	120	-1.66	2.69	สูง
	ต่ำ	47	99.83	13.15	66	119	-0.42	-0.65	สูง
	รวม	141	109.05	11.27	66	120	-1.56	1.75	สูง
ม.2	สูง	43	117.63	3.61	97	120	-4.61	26.09	สูง
	ปานกลาง	49	112.22	6.99	92	120	-1.44	1.71	สูง
	ต่ำ	38	104.87	11.86	72	118	-1.13	0.62	สูง
	รวม	130	111.86	9.39	72	120	-1.89	3.69	สูง
ม.3	สูง	27	114.26	7.30	93	120	-1.60	1.69	สูง
	ปานกลาง	41	111.83	8.84	81	120	-2.14	4.77	สูง
	ต่ำ	47	102.36	12.73	80	119	-0.43	-1.13	สูง
	รวม	115	108.53	11.50	80	120	-1.16	0.26	สูง
รวม	สูง	105	115.38	6.72	78	120	-3.14	11.73	สูง
	ปานกลาง	149	112.73	6.89	81	120	-2.05	5.05	สูง
	ต่ำ	132	102.18	12.71	66	119	-0.59	-0.66	สูง
	รวม	386	109.84	10.82	66	120	-1.52	1.62	สูง

จากตาราง 8 เพื่อให้เห็นความสอดคล้องระหว่างระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ผู้วิจัยจึงนำเสนอค่านิยมพื้นฐานโดยรวม ในรูปของกราฟแท่งแสดงดังภาพประกอบ 5

ค่านิยมพื้นฐานโดยภาพรวม

ภาพประกอบ 5 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานโดยภาพรวม จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง

2.2 ผลการวิเคราะห์ ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติอยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติของนักเรียนแต่ละระดับชั้น พบว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการควบคุมตนเอง อยู่ในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มี ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติอยู่ในระดับ สูงทุกกลุ่ม โดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติเท่ากับ 54.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.47 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติเท่ากับ 55.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.39 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติเท่ากับ 54.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.79 ซึ่งจะเห็นว่านักเรียนทุกระดับชั้นที่มีการควบคุมตนเองระดับสูง และระดับปานกลาง มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติใกล้เคียงกัน

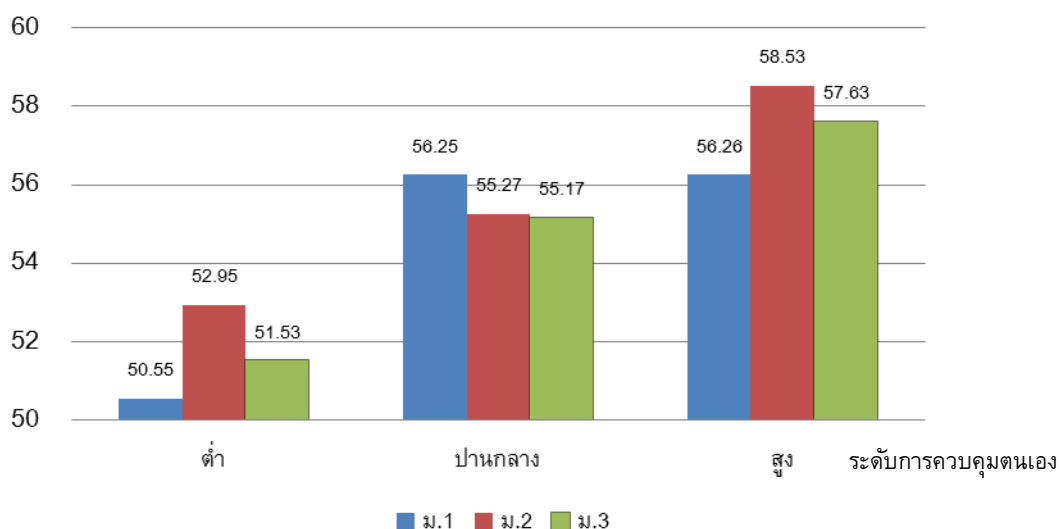
เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูลพบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่เบ้ซ้าย และค่อนข้างโด่ง แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติใกล้เคียงกันรายละเอียดดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง

ระดับชั้น	ระดับการควบคุมตนเอง	ค่าสถิติพื้นฐาน							ระดับค่านิยมพื้นฐาน
		n	\bar{X}	SD	MIN	MAX	Sk	Ku	
ม.1	สูง	35	56.26	4.18	39	60	-2.77	9.03	สูง
	ปานกลาง	59	56.25	3.08	46	60	-1.40	2.32	สูง
	ต่ำ	47	50.55	6.65	31	60	-0.90	0.54	สูง
	รวม	141	54.35	5.47	31	60	-1.72	3.15	สูง
ม.2	สูง	43	58.53	1.39	55	60	-0.67	-0.41	สูง
	ปานกลาง	49	55.27	3.67	46	60	-0.87	0.29	สูง
	ต่ำ	38	52.95	5.51	35	60	-1.26	1.77	สูง
	รวม	130	55.67	4.39	35	60	-1.71	3.78	สูง
ม.3	สูง	27	57.63	3.10	49	60	-1.74	2.13	สูง
	ปานกลาง	41	55.17	4.96	38	60	-2.02	4.25	สูง
	ต่ำ	47	51.53	6.43	35	60	-0.85	-0.12	สูง
	รวม	115	54.26	5.79	35	60	-1.41	1.43	สูง
รวม	สูง	105	57.54	3.14	39	60	-3.11	13.36	สูง
	ปานกลาง	149	55.63	3.87	38	60	-1.73	4.02	สูง
	ต่ำ	132	51.59	6.29	31	60	-0.96	0.46	สูง
	รวม	386	54.76	5.26	31	60	-1.65	2.80	สูง

จากตาราง 9 เพื่อให้เห็นความสอดคล้อง ระหว่างระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้วิจัยจึงนำเสนอค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ในรูปของกราฟแท่ง แสดงดังภาพประกอบ 6

ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ

ภาพประกอบ 6 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานด้านการรัก ศาสนา พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนาอยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนาของนักเรียนแต่ละระดับชั้น พบว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการควบคุมตนเองอยู่ในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนาอยู่ในระดับสูงทุกกลุ่ม โดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนาเท่ากับ 27.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.45 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนาเท่ากับ 27.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.10 และ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรัก ศาสนาเท่ากับ 26.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.46 ซึ่งจะเห็นว่านักเรียนทุกระดับชั้นที่มีการควบคุมตนเองระดับสูง และระดับปานกลาง มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนาใกล้เคียงกัน

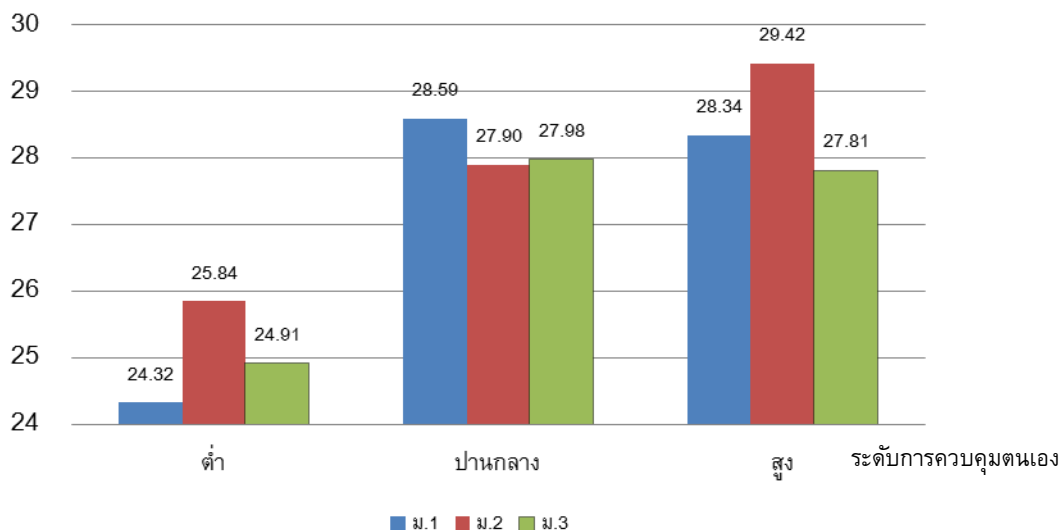
เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูลพบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่เบ้ซ้าย และค่อนข้างโค้ง แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักศาสนาใกล้เคียงกัน รายละเอียดดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง

ระดับชั้น	ระดับการควบคุมตนเอง	ค่าสถิติพื้นฐาน							ระดับค่านิยมพื้นฐาน
		n	\bar{X}	SD	MIN	MAX	Sk	Ku	
ม.1	สูง	35	28.34	2.84	17	30	-2.83	8.58	สูง
	ปานกลาง	59	28.59	1.53	24	30	-1.21	0.94	สูง
	ต่ำ	47	24.32	3.93	16	30	-0.37	-1.12	สูง
	รวม	141	27.10	3.45	16	30	-1.47	1.30	สูง
ม.2	สูง	43	29.42	1.18	23	30	-4.08	21.05	สูง
	ปานกลาง	49	27.90	2.90	19	30	-1.65	2.21	สูง
	ต่ำ	38	25.84	3.75	17	30	-0.78	-0.40	สูง
	รวม	130	27.80	3.10	17	30	-1.66	2.03	สูง
ม.3	สูง	27	27.81	3.25	18	30	-1.90	3.01	สูง
	ปานกลาง	41	27.98	2.12	22	30	-1.33	1.27	สูง
	ต่ำ	47	24.91	3.80	18	30	-0.23	-1.34	สูง
	รวม	115	26.68	3.46	18	30	-0.99	-0.19	สูง
รวม	สูง	105	28.65	2.51	17	30	-2.92	8.95	สูง
	ปานกลาง	149	28.19	2.23	19	30	-1.79	3.55	สูง
	ต่ำ	132	24.97	3.85	16	30	-0.42	-1.06	สูง
	รวม	386	27.21	3.36	16	30	-1.36	0.89	สูง

จากตาราง 10 เพื่อให้เห็นความสอดคล้อง ระหว่างระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้วิจัยจึงนำเสนอ ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาสนา ในรูปของกราฟแท่ง แสดงดังภาพประกอบ 7

ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาศาสนา

ภาพประกอบ 7 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาศาสนา จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง

2.4 ผลการวิเคราะห์ ค่านิยมพื้นฐานด้านการรัก พระมหากษัตริย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพื้นฐานด้านการรัก พระมหากษัตริย์ พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์อยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาค่านิยมพื้นฐานด้านการรัก พระมหากษัตริย์ ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น พบว่านักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการควบคุมตนเองอยู่ในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรัก พระมหากษัตริย์อยู่ในระดับสูงทุกกลุ่ม โดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์เท่ากับ 27.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.53 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์เท่ากับ 28.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.36 และนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์เท่ากับ 27.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.83 ซึ่งจะเห็นว่านักเรียนทุกระดับชั้นที่มีการควบคุมตนเองระดับสูง และระดับปานกลาง มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรัก พระมหากษัตริย์ใกล้เคียงกัน

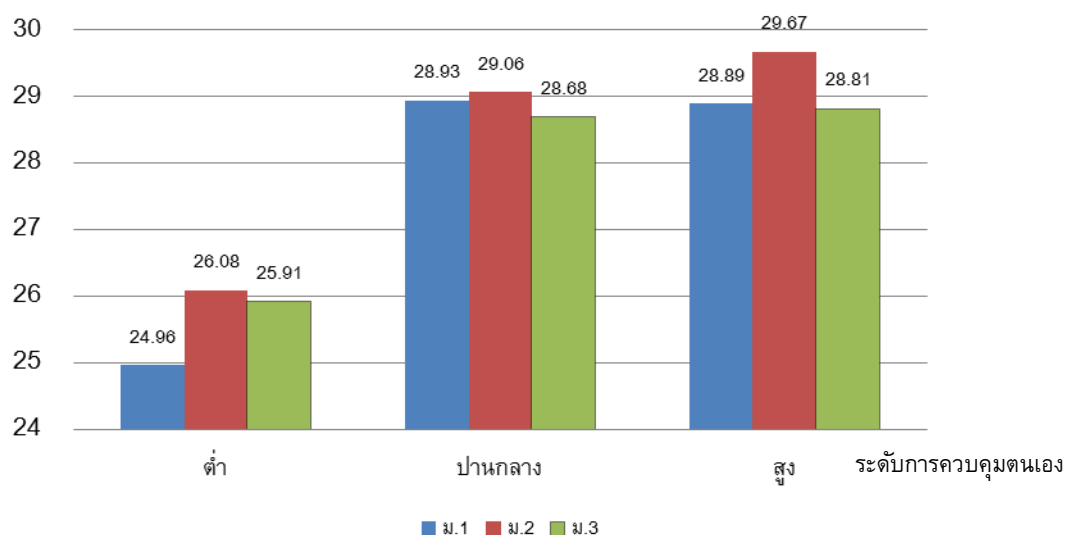
เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูลพบว่า ข้อมูลส่วนใหญ่เบ้ซ้าย และค่อนข้างโค้ง แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับสูง รายละเอียดดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง

ระดับชั้น	ระดับการ ควบคุม ตนเอง	ค่าสถิติพื้นฐาน							ระดับ ค่านิยม พื้นฐาน
		n	\bar{X}	SD	MIN	MAX	Sk	Ku	
ม.1	สูง	35	28.89	2.52	19	30	-3.24	10.56	สูง
	ปานกลาง	59	28.93	2.24	18	30	-3.17	11.42	สูง
	ต่ำ	47	24.96	4.05	16	30	-0.14	-1.15	สูง
	รวม	141	27.59	3.53	16	30	-1.42	0.83	สูง
ม.2	สูง	43	29.67	1.98	17	30	-6.50	42.46	สูง
	ปานกลาง	49	29.06	2.01	19	30	-3.18	12.60	สูง
	ต่ำ	38	26.08	4.66	16	30	-1.01	-0.34	สูง
	รวม	130	28.39	3.36	16	30	-2.42	5.09	สูง
ม.3	สูง	27	28.81	2.84	19	30	-2.65	6.51	สูง
	ปานกลาง	41	28.68	2.94	18	30	-2.65	6.14	สูง
	ต่ำ	47	25.91	4.43	17	30	-0.69	-1.02	สูง
	รวม	115	27.58	3.83	17	30	-1.48	0.77	สูง
รวม	สูง	105	29.19	2.42	17	30	-3.71	13.53	สูง
	ปานกลาง	149	28.91	2.38	18	30	-3.00	9.28	สูง
	ต่ำ	132	25.62	4.36	16	30	-0.58	-0.99	สูง
	รวม	386	27.86	3.58	16	30	-1.71	1.76	สูง

จากตาราง 11 เพื่อให้เห็นความสอดคล้อง ระหว่างระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้วิจัยจึงนำเสนอค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์
ในรูปของกราฟเส้น แสดงดังภาพประกอบ 8

ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์

ภาพประกอบ 8 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง

2.5 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ

มีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ทดสอบความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของตัวแปรตามทั้งหมด โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (MANOVA) โดยใช้การวิเคราะห์ตามวิธีการของ Bartlett's Test of Sphericity ผลการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์โดยรวม ได้ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 474.42 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีลักษณะเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณว่าด้วยความสัมพันธ์ของตัวแปรตามที่องค์ประกอบย่อยของตัวแปรตามต้องมีความสัมพันธ์กันรายละเอียดดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าความสัมพันธ์รายคู่และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่านิยมพื้นฐาน
ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

ตัวแปร	ด้านการรักชาติ	ด้านการรักศาสนา	ด้านการรัก พระมหากษัตริย์
ด้านการรักชาติ	-	.72*	.61*
ด้านการรักศาสนา		-	.69*
ด้านการรักพระมหากษัตริย์			-

Bartlett's Test of Sphericity = 474.42** , p = .00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของข้อมูลค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ด้วยสถิติทดสอบ Lave's Test และทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกซ์ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วมของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ด้วยสถิติบ็อกซ์ (Box's M Test) ผลการทดสอบพบว่า ความแปรปรวนของตัวแปรตามแต่ละตัว (Univariate Variance of Homogeneity) ระหว่างระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงกล่าวได้ว่า ค่าความแปรปรวนในแต่ละตัวแปรตาม จากกลุ่มตัวอย่างไม่มีความเป็นเอกพันธ์กัน และเมื่อทำการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกซ์ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วมของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ด้วยสถิติบ็อกซ์ (Box's M Test) ได้ค่าสถิติ Box's M = 331.36 ค่า F = 6.69 และมี p = .00 ซึ่งแสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ เมตริกซ์ความแปรปรวน- ความแปรปรวนร่วม (Variance - Covariance) มีค่าไม่เท่ากันในทุกกลุ่ม ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบสำหรับการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (MANOVA) แต่ทั้งนี้การละเมิดข้อตกลงจะมีผลน้อยมากในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีขนาดเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน (Hair, et al. 2006) รายละเอียดดังตาราง 13

ตาราง 13 ผลการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของตัวแปรค่านิยมพื้นฐาน
ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

ค่านิยมพื้นฐาน	F	p
ด้านการรักชาติ	9.74*	.00
ด้านการรักศาสนา	15.26*	.00
ด้านการรักพระมหากษัตริย์	16.75*	.00

Box's M = 331.36, F=6.69*, p=.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ผลการเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง

การเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น และการควบคุมตนเองที่ส่งผลร่วมกันต่อระดับการมีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง (Two-Way MANOVA) เปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในแต่ละด้านตามตัวแปรอิสระ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหนึ่งตัวแปร (Univariate Test) และทดสอบภายหลังด้วยวิธีการ LSD ของฟิชเชอร์ (Fisher) ซึ่งมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผลการเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง และศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น และการควบคุมตนเองที่ส่งผลร่วมกันต่อระดับการมีค่านิยมพื้นฐานทั้ง 3 ด้าน พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ อย่างน้อย 1 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า Wilks' Λ = 0.72 และมีค่า F = 22.60

และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง ต่อค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์รายละเอียดดังตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง (Two-Way MANOVA) ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง

แหล่งความแปรปรวน	df	ค่านิยมพื้นฐาน			Wilks' Λ	การทดสอบ F	p
		A	B	C			
ระดับชั้น	6	101.58			.98	1.36	.23
		57.96	45.22				
		56.53	32.92	31.50			
ระดับการควบคุมตนเอง	6	2081.43			.72	22.60*	.00
		1351.90	928.71				
		1358.34	941.20	955.08			
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง	12	187.58			.96	1.33	.20
		101.89	78.84				
		46.58	37.63	24.98			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความแตกต่างที่พบในตาราง 14 จึงต้องทดสอบว่านักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานแตกต่างกันด้านใดบ้าง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหนึ่งตัวแปร (Univariate Test) โดยพบว่า นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน รายละเอียดดังตาราง 15

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน

ระดับการควบคุมตนเอง	SS	df	MS	F	p
การรักชาติ	2081.43	2	1040.72	48.04*	.00
การรักศาสนา	928.71	2	464.36	54.32*	.00
การรักพระมหากษัตริย์	955.08	2	477.52	46.34*	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่พบความแตกต่างดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ของฟิชเชอร์ (Fisher) เพื่อหาว่าระดับการควบคุมตนเองระดับใดของนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกันที่ทำให้นักเรียนมีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ดำเนินการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ แตกต่างกันดังนี้

ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ของนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มสูงมีค่าเฉลี่ย ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติสูงกว่านักเรียนในกลุ่มปานกลาง และสูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มปานกลางมีค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติสูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดดังตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ของนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน

ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ	ระดับการควบคุมตนเอง	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย		
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	\bar{X}	57.54	55.63	51.59
	สูง	57.54	-	1.91*
	ปานกลาง	55.63	-	4.04*
	ต่ำ	51.59	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาศาสนา ของนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มสูงมีค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาศาสนา สูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มปานกลางมีค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาศาสนา สูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 รายละเอียดดังตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาศาสนา ของนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน

ด้านการรักษาศาสนา		ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย		
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
ระดับการควบคุมตนเอง	\bar{X}	28.65	28.19	24.97
สูง	28.65	-	.45	3.68*
ปานกลาง	28.19		-	3.22*
ต่ำ	24.97			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนที่มีระดับ การควบคุมตนเองต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มสูงมีค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มปานกลางมีค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ สูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียด ดังตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของค่านิยมพื้นฐานด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน

ด้านการรักพระมหากษัตริย์		ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย		
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
ระดับการควบคุมตนเอง	\bar{X}	29.19	28.91	25.62
สูง	29.19	-	.28	3.57*
ปานกลาง	28.91		-	3.28*
ต่ำ	25.62			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครที่มีระดับชั้น และการควบคุมตนเองแตกต่างกัน และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ระดับชั้น และการควบคุมตนเองของนักเรียนที่ส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐานทั้งสามด้าน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 โรงเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 141 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 130 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 115 คน รวมทั้งหมด 386 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านการรักษาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรัก พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นแบบวัดชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และแบบวัดการควบคุม ตนเองชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และ 0.88 ตามลำดับ

เมื่อผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ และการควบคุมตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงได้ดำเนินการจำแนก กลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถาม การวิจัยและทดสอบสมมติฐาน โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ทำการเปรียบเทียบค่านิยมพื้นฐานด้านการ รักษาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนก ตามระดับชั้น และระดับการควบคุมตนเอง พร้อมทั้งศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น และการควบคุม ตนเองที่ส่งผลร่วมกันต่อการมีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรัก พระมหากษัตริย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง(Two-Way MANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรัก พระมหากษัตริย์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการศึกษาค่านิยมพื้นฐาน โดยรวม พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่านิยมพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการควบคุมตนเองอยู่ในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ มี ค่านิยม พื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกกลุ่ม

3. ผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น และการควบคุมตนเองของนักเรียนที่ส่งผลต่อ ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นและ ระดับการควบคุมตนเอง ที่ส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรัก พระมหากษัตริย์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ผลการศึกษาค่านิยมพื้นฐานโดยรวม ที่พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่-3 ทุกระดับ ชั้นที่มีระดับการควบคุมตนเองระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำมีค่านิยมพื้นฐานโดยรวมอยู่ใน ระดับสูงทุกกลุ่ม โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม ทั้งนี้เนื่องมาจากในปัจจุบัน สังคมไทยได้ตระหนักและให้ความสำคัญถึงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ ดังจะเห็นได้จากนโยบายของคณะรัฐมนตรีและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554 ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย ให้มุ่งพัฒนาประเทศไทยสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบคลุม อบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมี คุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมี คุณภาพ และทรัพยากรธรรมชาติยังยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างที่ “ดีศรี” ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนในยุคศาสตร์การพัฒนาประเทศข้อที่ 1 และข้อที่ 7 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2549: ปฐมบท ศ, 40) ทำให้หน่วยงาน ทางการศึกษาต้องมีนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาดังจะเห็นได้จาก หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ .ศ. 2551 โดยเฉพาะสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ใน มาตรฐาน ส 2.1 คือ “เข้าใจและ ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 16-17)

จากนโยบายต่างๆ ดังกล่าว สถานศึกษาจึงต้องมีการปรับตัว และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมพื้นฐานที่ดีและสอดคล้อง กับความต้องการของสังคม และยังคงทำให้สถานศึกษามีคุณภาพโดยจะต้องผ่านมาตรฐานคุณภาพ ภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งการประเมินที่มีผลโดยตรงกับการพัฒนาค่านิยมพื้นฐาน ทั้ง 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ พึงประสงค์ (สำนักงานรับรองมา ตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา . 2549: 19-20) ซึ่งจากผล การดำเนินการของโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและผ่านการประเมินภายนอก รวมถึงการให้ ความสำคัญดังกล่าวจากหน่วยงานต่างๆ จึงทำให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่านิยมที่พึง ประสงค์ในระดับที่สูง

นอกจากกระบวนการส่งเสริมและขัดเกลาทางสังคมแล้ว การที่ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 มีคะแนนค่านิยมอยู่ในระดับสูง เนื่องมาจากนักเรียน ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นนี้ มีการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กที่กล่าวไว้ว่า ในช่วง อายุ 10-16 ปี มีจริยธรรม อยู่ในระดับที่ 2 ตามกฎเกณฑ์ กล่าวคือ มีพฤติกรรมกระทำตามกฎเกณฑ์ ของกลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา ซึ่งระดับจริยธรรมในขั้นนี้จะประกอบด้วย ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2 ชั้น โดยขั้นที่สอดคล้องกับช่วงวัยที่ผู้วิจัยศึกษา คือ ขั้นที่ 4 หลักการ ทำตามหน้าที่สังคม (13-16 ปี) ซึ่งขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็น หน่วยหนึ่งในสังคมจึงถือว่าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง(ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524: 28-31; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1969) ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จะมีอายุ ประมาณ 13-15 ปี เป็นช่วงวัยที่จะกระทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง จึงทำให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีคุณลักษณะค่านิยมพื้นฐานในระดับที่สูง

ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3 (2549-2553) ในตัวบ่งชี้ที่ 2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยผลการประเมินของโรงเรียน นาหลวง มีผลรวมคะแนนตัวบ่งชี้ที่ 2 อยู่ในระดับดีมาก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา. 2554ก: 46) และโรงเรียนวัดนิมมานรดีมีผลรวมคะแนนตัวบ่งชี้ 2 อยู่ในระดับดีมากเป็นต้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา . 2554ข: 54) นอกจากนี้ผลการวิจัย ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา สุวรรณบุรณ์ (2551: 58) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณ ะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่านิยมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิสินี มณีประสิทธิ์ (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษา ค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนคาทอลิก สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขตการศึกษาที่ 3 จำนวน 300 คน โดยผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีค่านิยมพื้นฐานทางด้านความ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ค่อนข้างสูง

2. ผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติด้านการ รักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจาก กลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยจะมีอายุเฉลี่ยประมาณ 13-15 ปี เมื่อเทียบเคียงกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524: 28-31; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1969) แล้วพบว่ากลุ่มประชากรที่ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาที่เป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีความสอดคล้องกับ ระดับของจริยธรรมระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (มีอายุ ระหว่าง 10-16 ปี) ซึ่งบุคคลที่อยู่ในกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมหรือการกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา และยังต้องการการควบคุมจากภายนอกแต่ก็มีความสามารถ ในการเอาใจเขามาใส่ใจเราและความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้จากทฤษฎีพัฒนาการทาง จริยธรรมของโคลเบอร์กดังกล่าว จะเห็นได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรม หรือการกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบหรือทำตามหน้าที่สังคมเป็นหลัก ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรัก พระมหากษัตริย์ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยแล้วพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนค่านิยมพื้นฐานโดยรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม และยังสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันที่มีการมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะต่างๆ และมีค่านิยมที่สังคมต้องการ ซึ่งทุกโรงเรียนจะต้องดำเนินการและพัฒนาเพื่อให้โรงเรียนมีมาตรฐานที่อยู่ในระดับที่ดี โดยมีเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานในการประเมินคุณลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะคุณลักษณะของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากการประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้ให้ความสำคัญและได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหรือผู้ที่ผ่านกระบวนการศึกษาและได้พิจารณาหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ยึดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ในข้อที่ 1) หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพ และคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาด และมีความเป็นประชาธิปไตย ข้อที่ 2) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมไทยและสังคมโลก และสอดคล้องกับมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2549: 19-20)

จากมาตรฐานต่างๆ ดังกล่าวทำให้โรงเรียนต้องดำเนินการโดยบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนการสอน รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือค่านิยมไปในทิศทางที่สังคมหรือโรงเรียนต้องการ ซึ่งจากผลต่างๆ ดังที่กล่าวมาทำให้นักเรียนในแต่ละระดับชั้นมีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ที่ไม่แตกต่างกัน และมีคะแนนค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์เฉลี่ยในระดับที่สูงเมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม และผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระวรรณ ทรัพย์นัยวิวัฒน์ (2547: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของเยาวชนสมาคมศิลาปะเพื่อเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนสมาคมศิลาปะเพื่อเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มสูงมีค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ สูงกว่านักเรียนในกลุ่มปานกลาง และสูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มปานกลางมีค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาดีสูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มสูงมีค่าเฉลี่ยค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาสูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มปานกลางมีค่าเฉลี่ย ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษา สูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มสูงมีค่าเฉลี่ย ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาสูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในกลุ่มปานกลางมีค่าเฉลี่ย ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาสูงกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลความแตกต่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองสูงขึ้น จะมีแนวโน้มการพัฒนาค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษา ด้านการรักษา และด้านการรักษาพระมหากษัตริย์ ที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งผลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของอัลเบิร์ต แบนดูราซึ่งได้อธิบายแนวคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมโดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองไว้ว่า “การควบคุมพฤติกรรมด้วยการรู้คิด การรู้คิดของบุคคลในเชิงประเมินค่าที่วางอยู่บนข้อสมมติฐานความเชื่อมั่น อันเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์นั้น จะทำให้เขาตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งได้ และจะนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนได้ตั้งใจไว้ (จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และกมล สุดประเสริฐ. 2533: 18; อ้างอิงจาก Bundura. 1969) ซึ่งการควบคุมตนเองจะทำให้บุคคลสามารถรักษามาตรฐานในการแสดงพฤติกรรมของตนเองคงทนขึ้น เนื่องจากการควบคุมตนเองนั้นบุคคลสามารถติดตามและควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ตลอดเวลา และทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงยาวนานกว่าการควบคุมภายนอก (ประทีป จินฉ่ำ. 2540: 124) ดังนั้นเมื่อบุคคลใดที่มีการควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งอย่างต่อเนื่องแล้วเขาก็จะมีคุณลักษณะตามที่เขาได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมาจนในที่สุดก็อาจจะทำให้เกิดค่านิยมในการกระทำออกมาได้ ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองในระดับที่สูงขึ้นจะทำให้มีพฤติกรรมหรือค่านิยมที่สูงขึ้นตามไปด้วย

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของชอลัดดา ดิยะบุตร(2550: 142) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมจริยธรรมความมีวินัยในตนเองกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน ด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และยังพบว่า การส่งเสริมจริยธรรมความมีวินัยในตนเองกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากงานวิจัยที่พบว่านักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐาน ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์แตกต่างกันโดยจะมีคะแนนเพิ่มขึ้นตามระดับการควบคุมตนเองนั้น แสดงว่า ค่านิยมพื้นฐานสามารถที่จะพัฒนาไปตามระดับการควบคุมตนเอง ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะหรือค่านิยมของผู้เรียนอาชีวศึกษาวิธีการส่งเสริมการควบคุมตนเองของผู้เรียนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นโดยใช้รูปแบบวิธีการต่างๆ เช่น การควบคุมภายใน สังคมโดยผ่านสถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัว การควบคุมโดยตรง หรือการควบคุมโดยทางอ้อม เป็นต้น ซึ่งเมื่อผู้เรียนสามารถที่จะควบคุมตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสมแล้ว เขาก็จะมีพฤติกรรมหรือมีคุณลักษณะที่สังคมต้องการต่อไป

2. จากงานวิจัยที่พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ ไม่แตกต่างกันนั้นแสดงให้เห็นว่านักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ที่เหมือนๆ กัน ดังนั้นครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์นี้ออกมา เนื่องจากนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่านิยมพื้นฐานทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับสูง ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความพร้อมที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ และในกรณีที่โรงเรียนได้เปิดสอนตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น หรือสูงกว่า ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอาจให้นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นที่ต่ำกว่าในการแสดงคุณลักษณะดังกล่าวให้เห็นหรือนำนักเรียนรุ่นน้องทำกิจกรรมที่จัดขึ้น

3. จากผลที่ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นและระดับการควบคุมตนเอง ที่ส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ นั้น ให้ส่งเสริมค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์โดยผ่านการควบคุมตนเอง ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาจะเลือกที่จะส่งเสริมให้กับนักเรียนในระดับใดระดับหนึ่งหรือจะส่งเสริมโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ไปพร้อมๆ กันทั้ง 3 ระดับ ซึ่งผลจากการส่งเสริมการควบคุมตนเองก็จะทำให้นักเรียนมีค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ที่สูงขึ้นไม่แตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะศึกษาตัวแปรคุณลักษณะด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ เช่น สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม ลักษณะการมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น

2.2 ควรจะศึกษาว่ามีตัวแปรอื่นอีกหรือไม่ที่มีปฏิสัมพันธ์กับระดับชั้นที่ส่งผลต่อค่านิยมพื้นฐาน เช่น ตัวแปรทางด้าน สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม ลักษณะการมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น

2.3 ควรจะศึกษาค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ระดับอื่นๆ เช่น ในระดับประถมศึกษา หรือในพื้นที่อื่นๆ เช่น โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน เป็นต้นเพื่อจะได้มีข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. (2523). *ความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ: เพชรสยามการพิมพ์.
- กนกวรรณ วิวัฒน์ธนศิษฐ์. (2545). *การศึกษาองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2546). *สรุปผลกิจกรรมงานวันศาสนิกสัมพันธ์แห่งชาติ ครั้งที่ 1 ประจำปี 2546*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- (2548). *แนวทางการดำเนินงานศาสนิกสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมยุทธศึกษาทหารบก. (2523). *หลักฐานเตรียมฝึกกระบี่และหลักสูตรการฝึกทหารใหม่สำหรับทุกเหล่าวิชาป้องกันประเทศชาติ*. ประจวบคีรีขันธ์: ศูนย์การทหารราบ.
- กรมวิชาการ. (2528). *แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. กรุงเทพฯ: อรุณสภานาครี.
- (2539). *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การควบคุมตนเองและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: อรุณสภานาครี.
- (ม.ป.ป.). *เยาวชนบนเส้นทางประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: ส.แสงนครการพิมพ์.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2529). *ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างเสริมพื้นฐานการประหยัดและออม*. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า. (2531). *ว่าด้วยเรื่องคน ศาสนาและคตินิยม*. สารนิพนธ์. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. (2553). *หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง : การให้ความสำคัญต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และการปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์*.
กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- กาญจนา พูนสุข. (2541, ก.ค.-ธ.ค.). การควบคุมตนเอง. *วารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา*. 1(1): 46-54.
- กาญจนา สุวรรณบุรณ์. (2551). *ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร เขต2. ปรินิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา)*.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. เชียงใหม่: ครองช่าง.
- คลังปัญญาไทย. (2554). *ศาสนา*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554, จาก
<http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php>
- จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และ กมล สุดประเสริฐ. (2533). *รายงานการวิจัยฉบับที่ 44 เรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะ และการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉวี นาคสินธุ์. (2525). *การทดลองสอนเรื่องความรักชาติแก่เด็กที่มีระดับการพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โณมสมร เหลือโกศล. (2531). *ค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเองกับการอบรมเลี้ยงดู*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสังเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ช่อลัดดา ดิยะบุตร. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมจริยธรรมความมีวินัยในตนเองกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2*. ปรินิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.

- ชัยวิชิต เขียรชนะ. (2548). *การพัฒนาแบบวัดความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3: กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเทอร์เน็ต โปรเกรสซีฟ.
- ไชยยงค์ วรรณาม. (2549). *พัฒนาการการควบคุมตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่สาม ที่มีโนภาพ แห่งตนต่างระดับกันในเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผล การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ; และ สมโภช จุลประภา. (2530). *กฎหมายเกี่ยวกับเด็กในปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524). *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2538). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ: สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทองหล่อ สุวรรณภาพ. (2531). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. อุบลราชธานี: วิทยาลัยครูอุบลราชธานี.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2537). *สังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เทพนม เมืองแมน; และสวิง สุวรรณ. (2540). *พฤติกรรมองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย หวานแก้ว. (2522). *การปลูกฝังความรักชาติตามที่ปรากฏในบทละครพระราชนิพนธ์ของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2519). *พระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงสาธารณสุข.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2535). *เจตคติ: การศึกษาตามแนวทฤษฎีหลัก*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- นงนุช โรจนเลิศ. (2533). *การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นิคม ตั้งคะพิภพ. (2543). *สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา: มโนทัศน์และการประยุกต์การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมและการออกแบบการวิจัยทางการศึกษา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บรรเทา รอดวัฒนกุล. (2530). *การทดลองสอนความรักชาติแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการเล่านิทานในรูปแบบต่าง ๆ*. นครนายก: สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครนายก.
- บรรพต วีระสัย. (2527). *หลักทางพุทธศาสนากับประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: องค์การยูวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (ยพสล).
- บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ. (2526). *การวัดบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บันลือ พฤษะวัน. (2534). *ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประทีป จินนี. (2540). *เอกสารประกอบการสอน การวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาพร คนชื่อ. (2552). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2*. ปรินญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2523). *รายงานผลการวิจัยค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งตำราทบทวนมหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2520). *การสอนค่านิยม*. พิษณุโลก: โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- (2526). *การสอนค่านิยมและจริยธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พิมพ์เนศ.
- พรชัย พัทธินทร์ตะนกุล. (2554). *ศาสนากำลังจะสูญพันธุ์*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554, จาก <http://drpornchai.com/>

- พฤทธิพล นิ่มพร้าว. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน
นวมินทราชูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.*
- พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล; และสุพัตรา เพชรมณี. (2521). *ความคิดเห็นของนักเรียนประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการปลูกฝังความรักชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.*
- พัทธา สายหู. (2540). *กลไกของสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พูนศักดิ์ วรรณพงษ์. (2538). *พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์. กรุงเทพฯ: เค.พี.พี.รึนตั้ง.*
- เพ็ญแข ประจันปัจฉิก; และอ้อมเดือน สดมณี. (2529). *ค่านิยมของชาวชนบทไทย:เปรียบเทียบ
ค่านิยมทางวัตถุกับค่านิยมทางระเบียบประเพณี รายงานการวิจัย ฉบับที่ 35. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- เพ็ญญา พุ่มหมี. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยม
ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์
กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ภักธญาณล กระต่ายแก้ว. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ภัทรพร สิริกาญจน. (2537). *ความรู้พื้นฐานทางศาสนา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- มยุรี ศรีชัย. (2538). *เทคนิคการสูมตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: วีเจพี.รึนตั้ง.*
- มัย สุขเอี่ยม. (2537). *การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ: วังอักษร.*
- มิลินทรา ยินดีสุข. (2547). *รูปแบบการปลูกฝังค่านิยมความรักชาติสำหรับเด็กปฐมวัย.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
บูรพา. ถ่ายเอกสาร.*
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2531). *ความเป็นครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.*
- ยิ่งยง เรื่องทอง. (2542). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย. อุบลราชธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.*

- รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ. (2531). *สังคมวิทยาและวัฒนธรรมไทย*. สงขลา: มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ คณะวิทยาการจัดการ.
- รัชนิกร เศรษฐ์. (2528). *สังคมวิทยาชนบท*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). *พจนานุกรมศัพท์ สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*.
กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- . (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2542). *หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. ในเอกสารประกอบการ
อบรมครูโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: อรุณลาดพร้าว.
- รุ่งรัตน์ สนธิพันธ์. (2551). *การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน
การศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนกลุ่มสนามชัย สังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่างกัน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฤกษ์ชัย คุณูปการ. (2539). *หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังจริยธรรม*. พิษณุโลก: ภาควิชา
จิตวิทยาและการแนะแนว สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิควิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:
สุวีรียาสาส์น.
- . (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีรียาสาส์น.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2544). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว.
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิจิตรวาทการ, หลวง. (2522). *ชาตินิยม*. กรุงเทพฯ: พิมพ์เศ.
- วิษณุ เครืองาม. (2523). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: แสงสุทธิการพิมพ์.
- วิสินี มณีประสิทธิ์. (2548). *การศึกษาค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน
คาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขตการศึกษาที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ถ่ายเอกสาร.
- วีระวรรณ รัชไนยวิวงศ์. (2547). *ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของเยาวชนสมาคมศิลปะเพื่อเยาวชน
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วุฒิพงษ์ ทองก้อน. (2537). การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ ระพี. (2543). กระบวนการกระจ่างนิยม. วิชาการ. 3(9): 26-39
- ส. ศิวรักษ์. (2539). สถาบันพระมหากษัตริย์กับอำนาจของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ส่องสยาม.
- สงบ ประเสริฐพันธุ์. (2543). ร่วมกันสรรค์สร้างคุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สนองศรี รุดติษฐ์. (2523). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่กับความสามารถ
ในการเป็นผู้นำด้านการตัดสินใจแบบประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัย. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมเกียรติ วันทะนะ. (2544). อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย. นครปฐม: ศูนย์ส่งเสริมและ
ฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ.
- สมถวิล ปิติยัง. (2537). การวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร เทพลีธา. (2554). ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554,
จาก <http://www.chaoprayanews.com/>
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภชาติ. (2526). การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: พีระพัธนา.
- สมยศ แม่นแยม. (2540, เมษายน). การศึกษาเพื่อสร้างค่านิยมของมนุษย์. วารสารครูเชียงราย.
83(178): 10.
- สร้อยหทัย พัดเงิน. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมในการ
พึ่งตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชยกรรม สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สาโรช บัวศรี. (2524). สรุปคำบรรยายเรื่อง Moral Education. ฟายเดิลตาแคปปาไทย.
กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- (2527). จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักข่าวเจ้าพระยา. (2554). ความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554,
จาก <http://www.chaoprayanews.com/>

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2526). *คู่มือปลูกฝังค่านิยมกลุ่มนักวิชาการ*. กรุงเทพฯ: กราฟฟิคอาร์ต.
- (2528). *วิทยากรกับการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยม*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2530). *วิทยากรกับการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2549). *ค่านิยม และสภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์ของสังคมไทยในสายตาเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การ พิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2 (พ.ศ.2549- 2553)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- (2554ก). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3: โรงเรียนนาหลวง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- (2554ข). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 3: โรงเรียนวัดนิมานรดี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- (2554ค). *การประเมินคุณภาพภายนอก ระดับขั้นพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/Report/index.php>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชา ชีวะ แถลงต่อรัฐสภาวันจันทร์ที่ 29 ธันวาคม 2551*. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2553, จาก http://www.onec.go.th/cms/admin/admin_cat/Content/uploaded/Policy/policy_apisit.pdf
- สุจิตรา ธรรัตน์. (2538). *ศาสนาเปรียบเทียบ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สุโท เจริญสุข. (2520). *จิตวิทยาวัยรุ่น ฉบับมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุนทรী โคมิน; และสนธิ สมัครการ. (2522). *ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สุพิศรา สุภาพ. (2541). *สังคมไทยและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เสาวภา ไพทยวัฒน์. (2538). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย: แนวทางอนุรักษ์และการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถาบันราชภัฏ.
- แสง จันทร์งาม. (2534). *ศาสนศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2533). *วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Aharon, B. S. (2002). *Pedagogies of patriotism Teaching socio-political community in twentieth-century Turkish and Egyptian education*. Cambridge: Harvard University Press.
- Andrain, F. (1971). *Political protest and social change: Analyzing politico*. New York: New York University.
- Beech, P.R. (1976). Value systems attitudes and international attraction. *Dissertation Abstracts International*. 28, 15.
- Bellanca, James A. (1975). *Values and the Search for self*. Washington, D.C: National Education Association.
- Cormier, William H.; & Cormier, Sherilyn L. (1979). *Interviewing Strategies for Helpers: A Guide for Assessment, Treatment and Evaluation*. California: Brooks/Cole.
- Garrett. (1961). *General Psychology*. New York: American Book Company.
- Hair, J. F.; R. E. Anderson; B. Tatham; & W. M. Black. (2006). *Multivariate Data Analysis*. 6th ed. New York: Prentice Hall
- Kazdin, Alan F. (1984). *Behavior Modification in Applied Setting 3rd ed*. Homewood Illinois: TheDorsey Press.
- McDonald, F.J. (1963). *Education Psychology*. Belmont Calif: Wardsworth Publishing Co.
- Marascuilo, Leonard A. (1983). *Multivariate Statistics in the Social Science*. California: Brooks-Cole.
- Miller, C.H. (1965). *Guidance Services an Introduction*. New York: Harper and Row Publishers.

Mischel, Raymond; & Eisen, Mavin. (1976). "A Cognitive Social-Learning Approach to Morality and Self-Regulation," in Thomas Lickona(Ed). *Moral Development and Behavior. Theory Research and Socialissues.* 84 – 107.

Nunnally,J.C. (1978). *Psychometric Theory.* New York: McGraw – Hill.

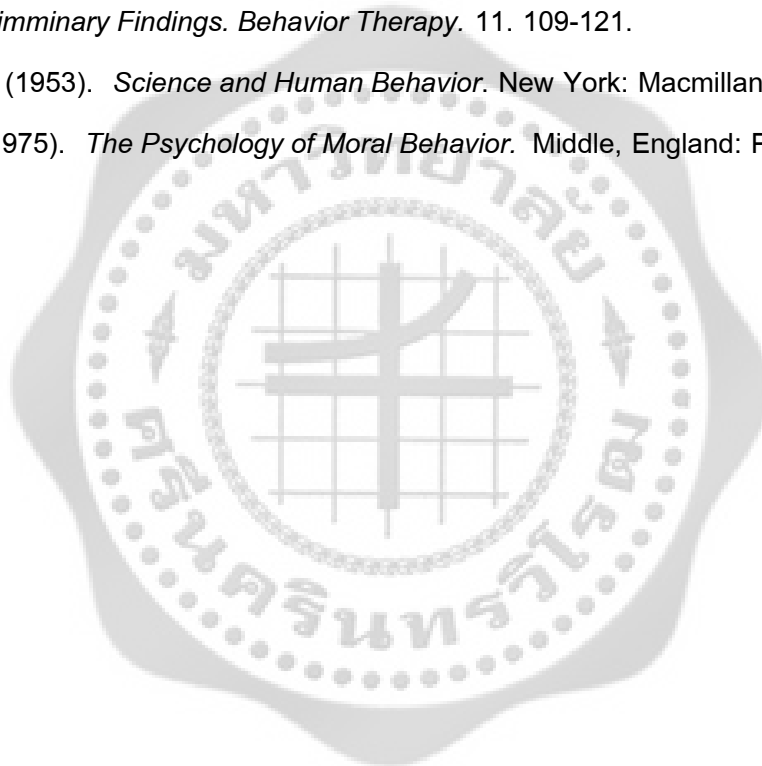
Phinix,P.H. (1958). *Philosophy of Education.* New York: Henry Holt and company.

Rokeach,Milton. (1968). *Beliefs, Attitudes and Values. A Theory of Organization and Change.* London: Jossey – Bass

Rosenbaum, Michael. (1980, January). *A Schedule for Assessing Self-Control Behaviors: Preliminary Findings. Behavior Therapy.* 11. 109-121.

Skinner,B.F. (1953). *Science and Human Behavior.* New York: Macmillan.

Wright, D. (1975). *The Psychology of Moral Behavior.* Middle, England: Penguin Book.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจแบบวัด ค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษาดี ด้านการรักษาศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

1. ดร.สุชาติ ใจสถาน
อาจารย์พิเศษภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
มหาวิทยาลัยบูรพา
ปร.ด. วิจัยวัดผลและสถิติการศึกษา
2. นางมนตรีรา สังขระมย์
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารบุคคล
โรงเรียนวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพฯ
ค.ม. การวัดและประเมินผลการศึกษา
3. นางเพ็ญแข ลือหาญ
ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ
กศ.ม. การวัดผลการศึกษา
4. นางขวัญใจ จิระรังสีมันต์
ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม
โรงเรียนวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพฯ
วท.บ. จิตวิทยาการให้คำปรึกษาและแนะแนว
5. นางวัลภา น้อยน้ำคำ
ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพฯ
ค.บ. ภาษาไทย

ภาคผนวก ข
คุณภาพของเครื่องมือรายข้อ

ตาราง 19 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักษา
ด้านการรักษา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

รายด้าน	ข้อที่	ค่า IOC	การพิจารณา	รายด้าน	ข้อที่	ค่า IOC	การพิจารณา
ด้านการ รักษา	1	1.00	คัดเลือกไว้	ด้านการ รักษา	31	1.00	คัดเลือกไว้
	2	0.40	ตัดทิ้ง		32	0.80	คัดเลือกไว้
	3	1.00	คัดเลือกไว้		33	1.00	คัดเลือกไว้
	4	1.00	คัดเลือกไว้		34	0.80	คัดเลือกไว้
	5	0.80	คัดเลือกไว้		35	0.80	คัดเลือกไว้
	6	0.40	ตัดทิ้ง		36	0.80	คัดเลือกไว้
	7	0.80	คัดเลือกไว้		37	1.00	คัดเลือกไว้
	8	0.80	คัดเลือกไว้		38	0.80	คัดเลือกไว้
	9	0.40	ตัดทิ้ง		39	1.00	คัดเลือกไว้
	10	0.80	คัดเลือกไว้		40	0.60	คัดเลือกไว้
	11	1.00	คัดเลือกไว้		41	1.00	คัดเลือกไว้
	12	1.00	คัดเลือกไว้		42	0.80	คัดเลือกไว้
	13	1.00	คัดเลือกไว้		43	1.00	คัดเลือกไว้
	14	0.80	คัดเลือกไว้		44	0.80	คัดเลือกไว้
	15	0.60	คัดเลือกไว้		45	0.80	คัดเลือกไว้
	16	0.40	ตัดทิ้ง	ด้านการรัก พระมหากษัตริย์	46	1.00	คัดเลือกไว้
	17	1.00	คัดเลือกไว้		47	1.00	คัดเลือกไว้
	18	0.80	คัดเลือกไว้		48	1.00	คัดเลือกไว้
	19	0.80	คัดเลือกไว้		49	0.80	คัดเลือกไว้
	20	0.80	คัดเลือกไว้		50	0.80	คัดเลือกไว้
	21	0.60	คัดเลือกไว้		51	0.80	คัดเลือกไว้
	22	0.80	คัดเลือกไว้		52	0.40	ตัดทิ้ง
	23	0.60	คัดเลือกไว้		53	0.80	คัดเลือกไว้
	24	1.00	คัดเลือกไว้		54	1.00	คัดเลือกไว้
	25	0.6	คัดเลือกไว้		55	0.60	คัดเลือกไว้
	26	1.00	คัดเลือกไว้		56	1.00	คัดเลือกไว้
	27	1.00	คัดเลือกไว้		57	0.80	คัดเลือกไว้
	28	0.80	คัดเลือกไว้		58	0.40	ตัดทิ้ง
	29	0.60	คัดเลือกไว้		59	1.00	คัดเลือกไว้
	30	1.00	คัดเลือกไว้		60	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนก (r) ชั้นตอนทดลองใช้ (Try Out) ของแบบวัดค่านิยมพื้นฐาน
ด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

รายด้าน	ข้อที่	ค่า (r)	การพิจารณา	รายด้าน	ข้อที่	ค่า (r)	การพิจารณา	
ด้านการ รักชาติ	1	0.106	ตัดทิ้ง	ด้านการ รักศาสนา	27	0.613	คัดเลือกไว้	
	2	0.264	ตัดทิ้ง		28	0.565	คัดเลือกไว้	
	3	0.417	คัดเลือกไว้		29	0.500	คัดเลือกไว้	
	4	-0.012	ตัดทิ้ง		30	0.053	ตัดทิ้ง	
	5	0.269	ตัดทิ้ง		31	0.387	ตัดทิ้ง	
	6	0.341	คัดเลือกไว้		32	0.238	ตัดทิ้ง	
	7	0.275	ตัดทิ้ง		33	0.358	ตัดทิ้ง	
	8	0.286	คัดเลือกไว้		34	0.416	คัดเลือกไว้	
	9	0.076	ตัดทิ้ง		35	0.535	คัดเลือกไว้	
	10	0.399	คัดเลือกไว้		36	0.537	คัดเลือกไว้	
	11	0.491	คัดเลือกไว้		37	0.474	คัดเลือกไว้	
	12	0.365	คัดเลือกไว้		38	0.465	คัดเลือกไว้	
	13	0.619	คัดเลือกไว้		39	0.576	คัดเลือกไว้	
	14	0.627	คัดเลือกไว้		40	0.364	ตัดทิ้ง	
	15	0.627	คัดเลือกไว้		41	0.575	คัดเลือกไว้	
	16	0.452	คัดเลือกไว้		ด้านการรัก พระมหากษัตริย์	42	0.405	ตัดทิ้ง
	17	0.552	คัดเลือกไว้			43	0.525	คัดเลือกไว้
	18	0.660	คัดเลือกไว้			44	0.594	คัดเลือกไว้
	19	0.409	คัดเลือกไว้			45	0.568	คัดเลือกไว้
	20	0.461	คัดเลือกไว้			46	0.532	คัดเลือกไว้
	21	0.496	คัดเลือกไว้			47	0.432	ตัดทิ้ง
	22	0.695	คัดเลือกไว้			48	0.637	คัดเลือกไว้
	23	0.575	คัดเลือกไว้			49	0.683	คัดเลือกไว้
	24	0.488	คัดเลือกไว้			50	0.433	คัดเลือกไว้
	25	0.396	คัดเลือกไว้			51	0.596	คัดเลือกไว้
	26	0.513	คัดเลือกไว้			52	0.624	คัดเลือกไว้
				53		0.687	คัดเลือกไว้	
				54		0.414	ตัดทิ้ง	

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.94

ตาราง 21 ค่าอำนาจจำแนก (r) ชั้นตอนเก็บจริง ของแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ
ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

รายด้าน	ข้อ ที่	ค่า (r)	การ พิจารณา	รายด้าน	ข้อ ที่	ค่า (r)	การ พิจารณา	
ด้านการ รักชาติ	1	0.355	คัดเลือกไว้	ด้านการ รักศาสนา	21	0.437	คัดเลือกไว้	
	2	0.249	คัดเลือกไว้		22	0.552	คัดเลือกไว้	
	3	0.333	คัดเลือกไว้		23	0.519	คัดเลือกไว้	
	4	0.439	คัดเลือกไว้		24	0.481	คัดเลือกไว้	
	5	0.454	คัดเลือกไว้		25	0.601	คัดเลือกไว้	
	6	0.244	คัดเลือกไว้		26	0.457	คัดเลือกไว้	
	7	0.444	คัดเลือกไว้		27	0.476	คัดเลือกไว้	
	8	0.477	คัดเลือกไว้		28	0.281	คัดเลือกไว้	
	9	0.535	คัดเลือกไว้		29	0.496	คัดเลือกไว้	
	10	0.512	คัดเลือกไว้		30	0.499	คัดเลือกไว้	
	11	0.478	คัดเลือกไว้		ด้านการรัก พระมหากษัตริย์	31	0.473	คัดเลือกไว้
	12	0.355	คัดเลือกไว้			32	0.511	คัดเลือกไว้
	13	0.419	คัดเลือกไว้			33	0.622	คัดเลือกไว้
	14	0.481	คัดเลือกไว้			34	0.586	คัดเลือกไว้
	15	0.402	คัดเลือกไว้			35	0.479	คัดเลือกไว้
	16	0.503	คัดเลือกไว้			36	0.533	คัดเลือกไว้
	17	0.352	คัดเลือกไว้			37	0.493	คัดเลือกไว้
	18	0.529	คัดเลือกไว้			38	0.515	คัดเลือกไว้
	19	0.451	คัดเลือกไว้			39	0.558	คัดเลือกไว้
	20	0.492	คัดเลือกไว้			40	0.362	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.92

ตาราง 22 ค่าอำนาจจำแนก (r) ชั้นตอนทดลองใช้ ของแบบวัดการควบคุมตนเอง

ข้อที่	ค่า (r) ทดลองใช้	การพิจารณา	ข้อที่	ค่า (r) ทดลองใช้	การพิจารณา
1	0.294	คัดเลือกไว้	21	0.308	คัดเลือกไว้
2	0.246	คัดเลือกไว้	22	0.335	คัดเลือกไว้
3	0.401	คัดเลือกไว้	23	0.390	คัดเลือกไว้
4	0.201	คัดเลือกไว้	24	0.634	คัดเลือกไว้
5	0.262	คัดเลือกไว้	25	0.424	คัดเลือกไว้
6	0.457	คัดเลือกไว้	26	0.368	คัดเลือกไว้
7	0.445	คัดเลือกไว้	27	0.380	คัดเลือกไว้
8	0.447	คัดเลือกไว้	28	0.568	คัดเลือกไว้
9	0.389	คัดเลือกไว้	29	0.330	คัดเลือกไว้
10	0.251	คัดเลือกไว้	30	0.307	คัดเลือกไว้
11	0.424	คัดเลือกไว้	31	0.594	คัดเลือกไว้
12	0.537	คัดเลือกไว้	32	0.199	คัดเลือกไว้
13	0.294	คัดเลือกไว้	33	0.443	คัดเลือกไว้
14	0.358	คัดเลือกไว้	34	0.480	คัดเลือกไว้
15	0.452	คัดเลือกไว้	35	0.595	คัดเลือกไว้
16	0.510	คัดเลือกไว้	36	0.240	คัดเลือกไว้
17	0.370	คัดเลือกไว้	37	0.253	คัดเลือกไว้
18	0.272	คัดเลือกไว้	38	0.208	คัดเลือกไว้
19	0.457	คัดเลือกไว้	39	0.414	คัดเลือกไว้
20	0.435	คัดเลือกไว้	40	0.466	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.88

ตาราง 23 ค่าอำนาจจำแนก (r) ชั้นตอนเก็บจริง ของแบบวัดการควบคุมตนเอง

ข้อที่	ค่า (r) ทดลองใช้	การพิจารณา	ข้อที่	ค่า (r) ทดลองใช้	การพิจารณา
1	0.313	คัดเลือกไว้	21	0.371	คัดเลือกไว้
2	0.257	คัดเลือกไว้	22	0.380	คัดเลือกไว้
3	0.318	คัดเลือกไว้	23	0.448	คัดเลือกไว้
4	0.202	คัดเลือกไว้	24	0.520	คัดเลือกไว้
5	0.249	คัดเลือกไว้	25	0.436	คัดเลือกไว้
6	0.398	คัดเลือกไว้	26	0.352	คัดเลือกไว้
7	0.445	คัดเลือกไว้	27	0.469	คัดเลือกไว้
8	0.381	คัดเลือกไว้	28	0.445	คัดเลือกไว้
9	0.376	คัดเลือกไว้	29	0.345	คัดเลือกไว้
10	0.474	คัดเลือกไว้	30	0.423	คัดเลือกไว้
11	0.364	คัดเลือกไว้	31	0.449	คัดเลือกไว้
12	0.371	คัดเลือกไว้	32	0.313	คัดเลือกไว้
13	0.263	คัดเลือกไว้	33	0.466	คัดเลือกไว้
14	0.427	คัดเลือกไว้	34	0.425	คัดเลือกไว้
15	0.411	คัดเลือกไว้	35	0.492	คัดเลือกไว้
16	0.460	คัดเลือกไว้	36	0.467	คัดเลือกไว้
17	0.403	คัดเลือกไว้	37	0.504	คัดเลือกไว้
18	0.346	คัดเลือกไว้	38	0.234	คัดเลือกไว้
19	0.457	คัดเลือกไว้	39	0.485	คัดเลือกไว้
20	0.500	คัดเลือกไว้	40	0.464	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.89

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลนักเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง

2. ระดับชั้นที่ศึกษา

- มัธยมศึกษาปีที่ 1
 มัธยมศึกษาปีที่ 2
 มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

คำชี้แจง

1. แบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 30 นาที

2. แบบวัดนี้เป็นสถานการณ์สมมุติเรื่องราวทั่ว ๆ ไป ให้นักเรียนอ่านแล้วพิจารณาว่าหากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์นั้นนักเรียนจะตัดสินใจปฏิบัติตนอย่างไร โดยเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้ ทั้งนี้ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ดังนั้น นักเรียนสามารถเลือกตอบได้อย่างสบายใจ ขอให้ตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดของนักเรียนมากที่สุด ข้อมูลที่ได้จากการตอบจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการเรียนของนักเรียน แต่จะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนที่รู้จักตนเองและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างยิ่ง

3. ในแต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จากข้อ ก ข หรือ ค แล้วทำเครื่องหมาย X ให้ตรงกับอักษรช่อง ก ข หรือ ค ที่นักเรียนเลือกตอบในกระดาษคำตอบ

4. ห้ามนักเรียนขีดเขียน หรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการรักชาติ ด้านการรักศาสนา และด้านการรักพระมหากษัตริย์

ตัวอย่าง

(0) เมื่อนักเรียนได้ยินเพลงชาติขณะที่นักเรียนกำลังเดินอยู่บนทางเท้า นักเรียนหยุดยืนตรงเพราะเหตุใด

- ก. เป็นหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ
- ข. ต้องการแสดงถึงความรักชาติ
- ค. ทุกคนรอบตัวนักเรียนเขาหยุดยืนตรง

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ตัวเลือก		
	ก	ข	ค
1		X	
2			

ถ้านักเรียนพยายามทำการบ้านด้วยตนเองอย่างเต็มที่ เลือกข้อ ข.

หมายเหตุ ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบจาก ข. เป็น ค. ให้ทำดังนี้

ข้อ	ตัวเลือก		
	ก	ข	ค
1		✖	X
2			

1. อาจารย์ได้กำชับให้นักเรียนทุกคนร้องเพลงชาติให้พร้อมเพรียงกันซึ่งนักเรียนในห้องก็ปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตามเพราะเหตุใด

- ก. เป็นหน้าที่ของคนไทยที่ต้องปฏิบัติ
- ข. เพราะต้องการได้รับคำชมจากอาจารย์
- ค. โรงเรียนได้กำหนดให้ปฏิบัติเช่นนี้เป็นประจำอยู่แล้ว

2. นักเรียนคิดเห็นอย่างไร หากมีเพื่อนนำหนังสือที่ชอบอ่านในห้องสมุดไปซ่อนเพราะกลัวจะมีคนอื่นยืมไปอ่าน

- ก. ไม่ควรทำ เพราะถ้าบรรณารักษ์รู้จะโดนตำหนิ
- ข. หนังสือในห้องสมุดเป็นสมบัติส่วนรวมควรใช้ร่วมกัน
- ค. ถ้ามีคนอื่นยืมไป รออีก 2-3 วัน ค่อยมายืมใหม่ก็ได้

3. วินัยไม่ขูดขีดตู้โทรศัพท์สาธารณะและใช้โทรศัพท์สาธารณะด้วยความระมัดระวังทุกครั้ง นักเรียนคิดว่าวินัยทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ทุกครั้งก็ปฏิบัติเช่นนี้
- ข. ต้องการได้รับคำชมเมื่อมีผู้อื่นมาพบเห็น
- ค. โทรศัพท์สาธารณะเป็นของใช้ส่วนรวมควรช่วยกันดูแลรักษา

4. สมศักดิ์ได้รับแจกนม 2 กล่องขณะที่เพื่อน ๆ ในห้องได้คนละ 1 กล่อง เนื่องจากสมศักดิ์สนิทกับคนที่มาแจกนม แต่สมศักดิ์ปฏิเสธขอรับเพียง 1 กล่อง นักเรียนคิดว่าสมศักดิ์ทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ทุกคนควรปฏิบัติตามสิทธิที่ควรจะได้รับ
- ข. ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน
- ค. กลัวเพื่อนตำหนิ

5. ขณะที่วิกานดาและเพื่อน ๆ กำลังใช้สนามกีฬาอยู่ได้มีเพื่อน ๆ อีกกลุ่มหนึ่งมาขอใช้สนามกีฬาด้วย วิกานดาและเพื่อน ๆ ตอบตกลง นักเรียนคิดว่าวิกานดาทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ไม่ต้องการมีปัญหากันระหว่างกลุ่ม
- ข. ทำตามระเบียบของการใช้สนามกีฬา
- ค. สนามกีฬาเป็นของใช้ส่วนรวมทุกคนมีสิทธิใช้เท่าเทียมกัน

6. ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งมาชักชวนให้นักเรียนช่วยแจกเงินหาเสียงให้เขาโดยให้รางวัลตอบแทนอย่างงาม นักเรียนไม่ช่วยหาเสียงเพราะเหตุใด

- ก. กลัวผู้อื่นรู้
- ข. ไม่อยากให้คนทุจริตเข้าไปอยู่ในสภา
- ค. คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

7. เมื่อมีการเชิญชวนให้บริจาคทรัพย์ เพื่อสงนํ้าใจช่วยตำรวจตระเวนชายแดน นักเรียนยินดีสนับสนุนด้วยเหตุใด

- ก. อยากมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม
- ข. เห็นเพื่อน ๆ บริจาคก็เลยบริจาคด้วย
- ค. ต้องการแสดงนํ้าใจให้ผู้อื่นเห็น

8. สมใจร่วมบริจาคเงินเพื่อบูรณะบ้านทรงไทยทุกครั้งเมื่อมีโอกาส นักเรียนคิดว่าสมใจทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ปกติก็บริจาคเป็นประจำอยู่
- ข. เห็นเพื่อนบริจาคก็เลยบริจาคด้วย
- ค. บ้านทรงไทยเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยควรอนุรักษ์ไว้

9. ถ้ามีโอกาสนักเรียนจะชักชวนเพื่อนชาวต่างชาติ มารับประทานอาหารไทยเพราะเหตุใด

- ก. สะดวกหารับประทานได้ง่าย
- ข. อยู่ในประเทศไทยก็ควรรับประทานอาหารไทย
- ค. ต้องการส่งเสริมให้อาหารไทยเป็นที่รู้จัก ของชาวต่างชาติ

10. หากมีโอกาสนักเรียนจะเข้าร่วมแสดงรำมวย ไทยประกอบจังหวะในงานกีฬาระดับจังหวัดเพราะ เหตุใด

- ก. พ่อแม่ได้ชื่นชม
- ข. เพื่อส่งเสริมศิลปะมวยไทยให้คนได้รู้จัก
- ค. เป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

11. วิชาภาษาไทยครูมอบหมายให้นักเรียนทุกคน อ่านวรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์เป็นหนังสืออ่านนอก เวลา นักเรียนปฏิบัติตามเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการได้คะแนนจากครู
- ข. ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย
- ค. เป็นโอกาสที่จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับ วรรณกรรมของไทย

12. โรงเรียนได้กำหนดให้นักเรียนทุกคนแต่งกาย ด้วยชุดผ้าไทยทุกวันศุกร์ นักเรียนปฏิบัติตามเพราะ เหตุใด

- ก. ปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียน
- ข. ต้องการอนุรักษ์การแต่งกายแบบไทยเอาไว้
- ค. ถ้าไม่แต่งกายด้วยผ้าไทยเหมือนเพื่อน ๆ จะ โดนล้อ

13. นักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนเข้าร่วม ประกวดวาดภาพลายไทย นักเรียนจะเข้าร่วม ประกวดเพราะเหตุใด

- ก. ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ข. ต้องการสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองและพ่อแม่
- ค. ต้องการส่งเสริมกิจกรรมที่แสดงออกถึง ความเป็นไทย

14. หากครูมอบหมายให้นักเรียนและเพื่อน ๆ ร่วมกันจัดบอร์ดเพื่อเผยแพร่ประเพณีลอยกระทง นักเรียนปฏิบัติตามเพราะเหตุใด

- ก. เพื่อนในกลุ่มก็ปฏิบัติเช่นกัน
- ข. ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ค. ต้องการส่งเสริมกิจกรรมที่แสดงออกถึง ความเป็นไทย

15. เพื่อน ๆ ในกลุ่มของจิรพรรณเขียนตัวอักษรไทย แบบไม่มีหัวเพราะเป็นแฟชั่น แต่จิรพรรณไม่ทำ เช่นนั้น ถ้านักเรียนเป็น จิรพรรณไม่ทำเช่นนั้นเพราะ เหตุใด

- ก. อาจจะไม่โดนครูหักคะแนน
- ข. อนุรักษ์การเขียนตัวอักษรไทยที่ถูกต้อง เอาไว้
- ค. ไม่อยากให้ตัวอักษรไทยผิดเพี้ยน

16. นพพร พยายามออกเสียงควบกล้ำชัดทุกคำใน ขณะที่ถูกต้อน ถ้านักเรียนเป็นนพพรทำเช่นนั้นเพราะเหตุ ใด

- ก. อนุรักษ์การอ่านออกเสียงภาษาไทยที่ ถูกต้อง
- ข. เป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเอง
- ค. ถ้าพูดไม่ชัดเจนอาจถูกเพื่อน ๆ ล้อเลียน

17. นักเรียนเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “สินค้าไทยสู้สินค้าต่างประเทศได้” เป็นเพราะเหตุผลในข้อใด

- ก. สินค้าไทยมีราคาถูกกว่าสินค้าต่างประเทศ
- ข. คนไทยควรอุดหนุนสินค้าของคนไทยด้วยกัน
- ค. สินค้าไทยมีคุณภาพทัดเทียมสินค้าต่างประเทศ

18. ถ้านักเรียนได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนในการแสดงการเล่นของเด็กไทยให้ชาวต่างชาติได้รับชม นักเรียนร่วมแสดงเพราะเหตุผลในข้อใด

- ก. เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้พ่อแม่ภาคภูมิใจ
- ข. ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ค. ต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมการเล่นของเด็กไทยให้ชาวต่างชาติได้รู้จัก

19. นักเรียนไปเข้าชมจิตรกรรมฝาผนังแล้วมีคำเตือนเขียนไว้ว่า “ห้ามจับ” นักเรียนปฏิบัติตามเพราะเหตุใด

- ก. ปกป้องจิตรกรรมฝาผนังให้คงอยู่
- ข. ปฏิบัติตามกฎหมาย
- ค. กลัวผู้อื่นตำหนิ

20. นักเรียนเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “การพูดและเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมาก” เพราะเหตุใด

- ก. เป็นคนไทยก็ต้องใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง
- ข. การพูดและเขียนภาษาไทยเป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ ความเป็นไทย
- ค. สังคมไทยชื่นชมคนที่พูด-เขียนภาษาไทยได้ถูกต้อง

21. เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมทางศาสนาขึ้น นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพราะเหตุใด

- ก. เพื่อน ๆ ในกลุ่มทุกคนเข้าร่วม
- ข. เป็นโอกาสที่จะได้ร่วมส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาให้คงอยู่
- ค. ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น

22. ในวันสำคัญทางศาสนา นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพราะเหตุใด

- ก. เพราะครอบครัวได้เข้าร่วม
- ข. ปกติก็เข้าร่วมเป็นประจำอยู่แล้ว
- ค. เพราะเป็นสิ่งที่พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติ

23. คุณพ่อคุณแม่ชวนนักเรียนไปร่วมทำกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา นักเรียนไปร่วมกิจกรรมทุกครั้งเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการสืบทอดกิจกรรมทางศาสนา
- ข. อยากให้คนอื่นเห็นว่าเป็นเด็กดี
- ค. ไม่อยากขัดใจพ่อแม่

24. เพราะเหตุใดนักเรียนจึงต้องปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาอย่างสม่ำเสมอ

- ก. หากไม่ปฏิบัติจะเป็นบาปและตกนรก
- ข. ผลของการทำตามคำสั่งสอนของศาสนาจะช่วยให้สังคมสงบสุข
- ค. การทำตามคำสั่งสอนของศาสนาทำให้ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม

25. มงคลบริจาคเงินทุกครั้งเมื่อมีโอกาส นักเรียนคิดว่ามงคลทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. อยากจะช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ
- ข. เพื่อน ๆ ก็บริจาคทุกครั้ง
- ค. ปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว

26. วิชัยทำแจกันของคุณครูตกแตก ซึ่งขณะนั้นไม่มีใครอยู่ในห้องเลยแต่วิชัยก็ยอมรับผิดกับคุณครู นักเรียนคิดว่าวิชัยทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. กลัวครูจับได้แล้วจะโดนทำโทษ
- ข. เมื่อทำความผิดเราควรยอมรับด้วยความเต็มใจ
- ค. ทุกครั้งเมื่อทำความผิดก็จะยอมรับผิดอยู่แล้ว

27. ทุกวันหลังจากเลิกงานนายจะรับอาสาพี่สาวไปดูแลแม่ซึ่งป่วยอยู่ที่โรงพยาบาล นักเรียนคิดว่านายอาสาทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ไม่อยากให้พี่สาวลำบาก
- ข. ภูมิใจเมื่อได้ดูแลแม่เมื่อป่วย
- ค. เป็นหน้าที่ของลูกที่ดีที่ต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่

28. ปรีชาเจอกระเป๋าใส่ตางค์ที่มีเงินจำนวนมากตกอยู่หน้าห้องน้ำ แต่ปรีชาก็นำกระเป๋าใส่ตางค์ไปมอบให้กับคุณครู นักเรียนคิดว่าปรีชาทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. เมื่อทำความดีแล้วจะได้รับคำชมเชย
- ข. กลัวเจ้าของกระเป๋าใส่ตางค์จะเตือนร้อน
- ค. การนำของผู้อื่นมาเป็นของตนเป็นสิ่งไม่ดีไม่ควรทำ

29. ธนพรแต่งกายสุภาพทุกครั้ง เมื่อไปร่วมทำกิจกรรมทางศาสนา นักเรียนคิดว่าธนพรทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการได้รับคำชมจากผู้อื่น
- ข. การร่วมทำกิจกรรมทางศาสนาควรแต่งกายสุภาพเพื่อแสดงความให้เกียรติสถานที่
- ค. ทุกครั้งก็แต่งกายสุภาพเมื่อไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา

30. ชีรเดชชั้นอาสาเป็นผู้นำในการนำเพื่อน ๆ เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น นักเรียนคิดว่าชีรเดชทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการการยอมรับจากเพื่อน ๆ
- ข. เมื่อมีกิจกรรมทุกครั้งก็ยินดีปฏิบัติอยู่แล้ว
- ค. ต้องการให้เพื่อนคนอื่นมีความตระหนักถึงความสำคัญของวันสำคัญทางศาสนาเช่นกัน

31. หอศิลป์กรุงเทพได้จัดนิทรรศการ “พระอัจฉริยภาพของในหลวง” นักเรียนจะไปร่วมชมนิทรรศการเพราะเหตุใดเป็นสำคัญ

- ก. ต้องการชื่นชมพระอัจฉริยภาพของในหลวง
- ข. ครูสั่งให้หาข้อมูลไปทำรายงานส่ง
- ค. ไม่อยากอยู่บ้านคนเดียว

32. ทางโรงเรียนได้จัดให้มีการไปลงนามถวายพระพรที่โรงพยาบาลศิริราช สมใจได้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ ถ้านักเรียนเป็นสมใจ นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้เช่นกันเพราะเหตุใด

- ก. เพื่อน ๆ ทุกคนเข้าร่วม
- ข. ปฏิบัติตามกิจกรรมของทางโรงเรียน
- ค. ต้องการแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

33. ปิยะได้ส่งเรียงความเรื่อง “พ่อของแผ่นดิน” เข้าร่วมประกวดแข่งขันในงานวันพ่อแห่งชาติ นักเรียนคิดว่าปิยะส่งเรียงความเข้าประกวดเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน
- ข. เพื่อนทุกคนในห้องเรียนส่งเรียงความเข้าประกวด
- ค. อยากให้คนที่อ่านได้ตระหนักถึงบุญคุณของพ่อของแผ่นดิน

34. ในวันพ่อแห่งชาติทางหมู่บ้านได้จัดกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านขึ้น พ่อแม่และนักเรียนได้ไปเข้าร่วมด้วย นักเรียนปฏิบัติเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. พ่อแม่บังคับให้ไปเข้าร่วม
- ข. ต้องการทำความดีเพื่อถวายแด่ในหลวง
- ค. เพื่อนบ้านจะได้ชมว่าเป็นเด็กขยัน

35. เป้าหมายสำคัญของการทำความดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล คือเหตุผลในข้อใด

- ก. ปฏิบัติตามเพื่อน
- ข. ต้องการให้พ่อแม่ภาคภูมิใจ
- ค. ต้องการแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของในหลวง

36. นักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำงานกลุ่มในหัวข้อ “พ่อหลวงของปวงชน” นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการเผยแพร่พระราชกรณียกิจของในหลวง
- ข. ต้องการได้รับคำชมจากเพื่อน ๆ และครู
- ค. เพื่อให้ได้คะแนนสูง ๆ

37. ในกิจกรรมวันแม่แห่งชาติ เพื่อนชวนนักเรียนไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรม แต่นักเรียนพยายามชวนเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมเพราะเหตุใด

- ก. กลัวโดนทำโทษ
- ข. ต้องการแสดงออกถึงความจงรักภักดี
- ค. เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม

38. นักเรียนต้องการเข้าเฝ้ารับเสด็จในหลวง-พระราชินีทุกครั้งที่มีโอกาสเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการแสดงออกถึงความจงรักภักดี
- ข. คนอื่นก็เฝ้ารับเสด็จเช่นกัน
- ค. โรงเรียนบังคับให้เข้าร่วม

39. นักเรียนชั้นอาสาไปปล่อยโคมลอยเพื่อเฉลิมฉลองในวันพ่อแห่งชาติเพราะเหตุใด

- ก. เพื่อนชักชวนให้ไปเข้าร่วม
- ข. ต้องการแสดงออกถึงความจงรักภักดี
- ค. ทุกปีก็ปฏิบัติเช่นนี้เป็นประจำอยู่แล้ว

40. นักเรียนระดับภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้ที่บ้านเพราะเหตุใด

- ก. อาจารย์บอกให้ทำ
- ข. ทุกคนในหมู่บ้านก็ประดับเช่นกัน
- ค. เพื่อเป็นมิ่งขวัญและต้องการแสดงออกถึงความจงรักภักดี

แบบวัดการควบคุมตนเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง

2. ระดับชั้นที่ศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบวัดการควบคุมตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบวัดการควบคุมตนเองสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 30 นาที

2. แบบวัดนี้เป็นสถานการณ์เรื่องราวทั่ว ๆ ไป ให้นักเรียนอ่านแล้วพิจารณาว่านักเรียนอยู่ในสถานการณ์นั้นนักเรียนจะอย่างไร โดยเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้ ซึ่งคำตอบเหล่านั้นไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ดังนั้น นักเรียนสามารถเลือกตอบได้อย่างสบายใจเพราะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการเรียนของนักเรียน ควรตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดของนักเรียนมากที่สุด อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อตัวนักเรียนที่ได้รู้จักตนเองและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

3. ในแต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จากข้อ ก ข หรือ ค แล้วทำเครื่องหมาย X ให้ตรงกับอักษรช่อง ก ข หรือ ค ที่นักเรียนเลือกตอบในกระดาษคำตอบ

4. ห้ามนักเรียนขีดเขียน หรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบวัดการควบคุมตนเอง

ตัวอย่าง

(0) วันนี้สมชายมีการบ้านในวิชาที่ไม่ชอบเรียน ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ยืมสมุดการบ้านเพื่อนมาดูเป็นตัวอย่าง
- ข. พยายามทำการบ้านเองอย่างเต็มที่
- ค. ทำเท่าที่ทำได้ ข้อไหนไม่ได้ก็ให้เพื่อนช่วยทำ

กระดาษคำตอบ

ข้อ	ตัวเลือก		
	ก	ข	ค
1		X	
2			

ถ้านักเรียนพยายามทำการบ้านด้วยตนเองอย่างเต็มที่ เลือกข้อ ข.

หมายเหตุ ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบจาก ข. เป็น ค. ให้ทำดังนี้

ข้อ	ตัวเลือก		
	ก	ข	ค
1		✖	X
2			

1. โกวิทกับวินัย ขัดแย้งกันในการเลือกหัวข้อทำรายงาน ถ้านักเรียนเป็นโกวิท นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่ทำรายงานร่วมกับวินัย
 - ให้วินัยทำรายงานตามที่ตนเองเลือก
 - วางแผนแก้ปัญหาหารือร่วมกับวินัยเพื่อเลือกหัวข้อ
2. ธิดา ได้รับมอบหมายให้ทำรายงานในหัวข้อที่ธิดาไม่เข้าใจ ถ้านักเรียนเป็นธิดา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ให้เพื่อนทำรายงานแทนให้
 - ขอเปลี่ยนหัวข้อทำรายงานเพื่อเลือกหัวข้อที่เข้าใจ
 - วางแผนทำรายงานโดยศึกษาในส่วนที่ไม่เข้าใจอย่างเต็มที่
3. รัชนี้ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ให้เป็นตัวแทนนักเรียนกล่าวขอบคุณผู้มอบทุนการศึกษาให้กับโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นรัชนี้ นักเรียนจะเลือกตามข้อใด
- กล่าวขอบคุณผู้มอบทุนด้วยความมั่นใจ
 - กล่าวขอบคุณแต่ไม่มั่นใจว่าจะกล่าวได้ดีหรือไม่
 - ให้เพื่อนกล่าวขอบคุณแทนเพราะตนคงพูดไม่ได้
4. วันนี้กิตติเดชอยู่บ้านคนเดียว ขณะนั้นเพื่อนของกิตติเดชมาชวนไปเที่ยวข้างนอก กิตติเดชอยากไปมาก ถ้านักเรียนเป็นกิตติเดช นักเรียนจะทำอย่างไร
- ออกไปกับเพื่อนแล้วรีบกลับบ้าน
 - ไม่ออกไปกับเพื่อนเพราะต้องเฝ้าบ้าน
 - รอให้คนอื่นในบ้านมาก่อนแล้วค่อยออกไป
5. มณีมาชวนมรกตไปเที่ยวในวันหยุด แต่พ่อแม่ไม่อนุญาต ให้มรกตไป ถ้านักเรียนเป็นมรกต นักเรียนจะทำอย่างไร
- เสียใจ แต่ไม่ไปเที่ยว
 - ไม่ไปเที่ยวตามที่พ่อแม่บอก
 - เสียใจและไปเที่ยวกับมณีถ้าพ่อแม่ไม่อยู่
6. ชไมพร ได้รับคัดเลือกให้แสดงผลงานวาดภาพและในวันที่ชไมพรเสนอผลงาน เพื่อนของชไมพรบอกว่าภาพของเธอไม่สวย ถ้านักเรียนเป็นชไมพร นักเรียนจะทำอย่างไร
- ยอมรับคำติชมของเพื่อน
 - นั่งเฉยไม่สนใจคำพูดของเพื่อน
 - ต่อว่าเพื่อนให้ไปเอาผลงานมาแสดงเอง
7. เมื่อภาคเรียนที่ผ่านมา สมชายสอบตกวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นวิชาที่ไม่ชอบ ในภาคเรียนนี้ก็ต้องเรียนวิชานี้อีก ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะทำอย่างไร
- เรียนต่อไปตามปกติ
 - พยายามตั้งใจเรียนในห้องเรียน
 - ตั้งใจเรียนและพยายามศึกษาเพิ่มเติมให้มากขึ้น
8. คารณกำลังนั่งทำรายงานอยู่ในห้อง ขณะนั้นห้องข้าง ๆ เรียนเพื่อนรำแล้วเปิดเพลงเสียงดัง ถ้านักเรียนเป็นคารณ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไปดูห้องข้าง ๆ เรียนเพื่อนรำ
 - นั่งทำรายงานต่อไปอย่างมีสมาธิ
 - นั่งทำรายงานไปด้วยฟังเพลงไปด้วย

9. สุตามาโรงเรียนสายในวันที่เป็นเวรรักษาความสะอาดห้องเรียน เนื่องจากเกิดอุบัติเหตุจึงไม่ได้ทำความสะอาดห้อง เพื่อนๆ จึงต่อว่าสุตาว่าไม่มีความรับผิดชอบ ถ้านักเรียนเป็นสุตานักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่พอใจเพื่อนที่ไม่เข้าใจ
- ข. ขอโทษเพื่อน และชี้แจงเหตุผลที่มาสายให้เพื่อนเข้าใจ
- ค. ขอโทษเพื่อน แต่ไม่ยอมรับว่าเป็นคนไม่มีความรับผิดชอบ เพราะไม่ได้ตั้งใจมาสาย

10. สุซากำลังนั่งทำงานที่อาจารย์มอบหมายอยู่ในห้องเรียนในตอนพักเที่ยง ขณะนั้นเพื่อนของสุซาก็ดเข้ามาวิ่งเล่นกันในห้อง ทำให้สุซาไม่มีสมาธิทำงาน ถ้านักเรียนเป็นสุซา นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ออกไปทำงานนอกห้อง จะได้ไม่มีใครรบกวน
- ข. หยุดทำงานและต่อว่าเพื่อนที่มารบกวนสมาธิ
- ค. บอกให้เพื่อนทราบถึงความจำเป็นที่ต้องรีบทำงาน และขอร้องให้เพื่อนไปเล่นนอกห้อง

11. นิตีและสุชาติ เป็นเพื่อนที่สนิทกันมาก วันหนึ่งมีเพื่อนมาบอกนิตีว่าณัฐนิทานิตีให้เพื่อนๆ ฟัง ถ้านักเรียนเป็นนิตี นักเรียนจะอย่างไร

- ก. เลิกคบกับสุชาติ
- ข. คบกับสุชาติต่อไปแต่ไม่สนิทใจ
- ค. ปรับความเข้าใจและแก้ปัญหากับสุชาติ

12. นันทิยากำลังเดินไปโรงเรียนกับนารี ซึ่งวันนั้นนารีไม่สบาย และเป็นลมขึ้นมากกระทันหัน ถ้านักเรียนเป็นนันทิยา นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ตกใจจนทำอะไรไม่ถูก
- ข. ตกใจรีบร้องให้คนมาช่วยนารี
- ค. ตั้งสติ แล้วช่วยปฐมพยาบาลให้นารี

13. ขณะที่อ้อมกำลังทำการบ้านเพื่อส่งในตอนเช้าอยู่นั้นไฟเกิดดับกระทันหัน ถ้านักเรียนเป็นอ้อมนักเรียนจะอย่างไร

- ก. จุดเทียนทำการบ้านต่อให้เสร็จ
- ข. ไม่ส่งการบ้านแล้วบอกครูว่าไฟดับ
- ค. เข้านอนก่อนแล้วค่อยทำส่งในตอนเช้า

14. อรุณขกล่าวหาจามรีว่าเป็นคนทำสมุดของอรุณขหาย ทั้ง ๆ ที่จามรีไม่ได้เป็นคนทำ ถ้านักเรียนเป็นจามรี นักเรียนจะอย่างไร

- ก. โกรธอรุณขและไม่คุยด้วยเลย
- ข. บอกให้อรุณขหาหลักฐานมายืนยัน
- ค. อธิบายให้อรุณขเข้าใจว่าไม่ได้เป็นคนทำ

15. การ์ตูนได้รับมอบหมายจากพ่อซึ่งกำลังไม่สบายให้รดน้ำผักและต้นไม้แทน ก่อนไปโรงเรียนทุกวัน จนกว่าพ่อจะหายป่วย ถ้านักเรียนเป็นการ์ตูนนักเรียนจะเลือกตามข้อใด

- ก. ไม่แน่ใจว่าจะรดน้ำได้ทันก่อนไปโรงเรียน
- ข. มั่นใจว่าสามารถรดได้ก่อนไปโรงเรียนทุกวัน
- ค. ให้เพื่อนมาช่วยรดน้ำเพราะคิดว่าคงรดน้ำไม่ทัน

16. อาจารย์มอบหมายให้วีระพงษ์ทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้านจำนวน 10 ข้อ เพื่อส่งในวันถัดไป ถ้านักเรียนเป็นวีระพงษ์ นักเรียนจะเลือกตามข้อใด

- ก. มั่นใจว่าทำได้ 10 ข้อแน่นอน
- ข. จะพยายามทำให้ได้ 10 ข้อแต่ไม่มั่นใจ
- ค. ถ้าทำเองคงทำไม่ได้ถึง 10 ข้อแน่นอน

17. วิชาให้วีระยิมสมุดแบบฝึกหัดไป และวันนี้จะต้องส่งสมุดแบบฝึกหัดแต่วีระไม่ได้เอาสมุดแบบฝึกหัดมาให้วิชา ถ้านักเรียนเป็นวิชา นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ไม่เข้าเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์
- ข. กลับไปเอาสมุดแบบฝึกหัดที่บ้านวีระมาส่ง
- ค. ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์และขอเลื่อนการส่ง

18. อาจารย์ได้มอบหมายให้นักเรียนทำโครงการกลุ่มละ 1 โครงการ กลุ่มของณัฏฐ์ต่างเสนอความคิดเห็นแตกต่างกันไป ถ้านักเรียนเป็นณัฏฐ์ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ให้ประธานกลุ่มเป็นผู้ตัดสิน
- ข. ยึดความคิดที่ตรงกับความคิดของตน
- ค. ยึดเสียงข้างมากของกลุ่มเป็นหลักในการตัดสิน

19. ในการประกาศผลสอบวิชาภาษาอังกฤษ สมควรได้เกรด 1 และในเทอมนี้ก็ต้องเรียนวิชานี้อีก ถ้านักเรียนเป็นสมควร นักเรียนจะเลือกตามข้อใด

- ก. เทอมนี้ก็คงได้เกรด 1 เหมือนเดิม
- ข. มั่นใจว่าเทอมนี้ต้องได้คะแนนดีกว่าเดิม
- ค. ไม่แน่ใจว่าจะคะแนนจะดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่

20. ธนพรมีรูปร่างอ้วน เข้าได้ดูโฆษณาผลิตภัณฑ์ลดความอ้วนชนิดหนึ่ง ซึ่งทำให้น้ำหนักลด 10 กก. ภายใน 1 สัปดาห์ ถ้านักเรียนเป็นธนพร นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ไปซื้อผลิตภัณฑ์นี้ใช้
- ข. รอดูผลจากคนอื่นที่ใช้ก่อน
- ค. ศึกษาข้อมูลและพิจารณาความเป็นไปได้

21. อภิรักษ์จะสอบปลายภาคในอาทิตย์หน้า แต่อภิรักษ์ยังไม่ได้เตรียมตัวในการสอบเลย ถ้านักเรียนเป็นอภิรักษ์ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. อ่านหนังสือในวันที่ใกล้จะสอบจะได้จำได้
- ข. วางแผนเตรียมตัวอ่านหนังสือตามตารางสอบ
- ค. ไม่ต้องเตรียมตัว ถึงวันสอบก็เข้าสอบได้เลย

22. ขณะที่มะลิพูดรายงานหน้าห้อง เพื่อนๆ ในห้องไม่ตั้งใจฟัง ถ้านักเรียนเป็นมะลิ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. รายงานต่อไปโดยไม่สนใจเพื่อนเช่นกัน
- ข. บอกให้เพื่อนเงียบก่อนแล้วค่อยรายงานต่อไป
- ค. ชี้แจงประโยชน์ที่ได้รับในการฟัง แล้วรายงานต่อไป

23. ชนิกาได้รับมอบหมายให้ออกมาอภิปรายหน้าห้อง ถ้านักเรียนเป็นชนิกา นักเรียนจะเลือกตามข้อใด

- ก. ไม่สามารถพูดอภิปรายได้ดีแน่นอน
- ข. ไม่มั่นใจว่าจะสามารถพูดอภิปรายได้ดี
- ค. พูดอภิปรายหน้าห้องได้ด้วยความมั่นใจ

24. จินดาเป็นคนรูปร่างดี อาจารย์จึงมอบหมายให้ถือป้ายในการเดินขบวนพาเหรดของโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นจินดา นักเรียนจะอย่างไร

- ก. เดินถือป้ายด้วยความมั่นใจ
- ข. ไม่กล้าถือเพราะคิดว่าคงทำได้ไม่ดี
- ค. ถือป้ายตามที่ได้รับมอบหมายแต่ไม่มั่นใจ

25. เพื่อนของสมชายมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน ในการเลือกการแสดงรอบกองไฟของกิจกรรมลูกเสือ ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะอย่างไร

- ก. วางตัวเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใด
- ข. เข้าข้างฝ่ายที่มีความคิดตรงกับตน
- ค. หาทางประนีประนอมให้ทุกฝ่ายเข้าใจกัน

26. ในการแข่งขันวิ่ง 100 ม. ชัยเป็นตัวเต็งในการแข่งขัน แต่บาดเจ็บไม่สามารถลงแข่งได้ ทำให้วัฒน์ได้อันดับ 1 ถ้านักเรียนเป็นชัย นักเรียนจะอย่างไร
- ยินดีกับชัยชนะตามมารยาท
 - ยินดีและยอมรับความสามารถของวัฒน์
 - ไม่ยินดีกับวัฒน์เพราะถ้านักเรียนแข่งต้องชนะแน่
27. บัณฑิตเป็นนักกีฬาโรงเรียน ถ้าใกล้ถึงช่วงแข่งขัน บัณฑิตต้องตื่นมาวิ่งตั้งแต่ตี 5 ทุกวันตามคำสั่งของครูฝึก ถ้านักเรียนเป็นบัณฑิต นักเรียนจะอย่างไร
- คงตื่นมาวิ่งตี 5 ไม่ไหว
 - ตื่นมาวิ่งตี 5 ได้ทุกวัน
 - ตื่นมาวิ่งตี 5 ได้เป็นบางวัน
28. วิทยาลัยอ้วนแต่ไม่ชอบออกกำลังกาย เขาได้ดูรายการโทรทัศน์มีนักกีฬามาพูดถึงประโยชน์ของการออกกำลังกายทุกวัน ถ้านักเรียนเป็นวิทยาลัย นักเรียนจะอย่างไร
- เริ่มต้นออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
 - เริ่มต้นออกกำลังกายบ้างเป็นบางครั้ง
 - ไม่ออกกำลังกายเช่นเดิม เพราะคิดว่าแข็งแรงอยู่แล้ว
29. อาจารย์แบ่งกลุ่มให้นักเรียนช่วยกันระดมความคิดในการใช้ภาษาไทย สมาชิกในกลุ่มอาร์กซ์ต่างเสนอแนวคิดกันทุกคน ถ้านักเรียนเป็นอาร์กซ์ นักเรียนจะอย่างไร
- ยึดแนวคิดของตนเองเป็นหลัก
 - ยอมรับเฉพาะแนวคิดที่ตนปฏิบัติได้เท่านั้น
 - ยอมรับแนวคิดของเพื่อนสมาชิกทุกคนและพร้อมปฏิบัติตาม
30. ในการประกวดวาดภาพ ผลงานของนักเรียนในแต่ละชั้นโดดเด่นพอ ๆ กัน ผลการตัดสินผลงานของจรินทร์ได้รับรางวัลชนะเลิศ ส่วนภาพของสมบูรณ์ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ ถ้านักเรียนเป็นสมบูรณ์ นักเรียนจะอย่างไร
- ไม่ยอมรับว่าจรินทร์มีความสามารถดีกว่า
 - ยินดีกับจรินทร์และหาโอกาสประกวดกันอีก
 - ยอมรับความสามารถและแสดงความยินดีกับจรินทร์
31. ขณะที่อาจารย์กำลังบรรยายพิเศษให้ความรู้กับนักเรียนในห้องประชุม เพื่อนๆ ของวุฒิกุยกักันอย่างสนุกสนาน และมาชวนวุฒิกุยกด้วย ถ้านักเรียนเป็นวุฒิกุ นักเรียนจะอย่างไร
- ฟังครูไปด้วย และคุยกับเพื่อนไปด้วย
 - ไม่คุยกับเพื่อน และฟังครูบรรยายต่อไป
 - ไม่คุยกับเพื่อน พร้อมทั้งเตือนให้เพื่อนหยุดคุยเพื่อฟังครูบรรยาย
32. ในช่วงพักกลางวัน มาริษาชวนปิยะพรไปห้องสมุด แต่ปิยะพรอยากไปห้องดนตรี ถ้านักเรียนเป็นปิยะพร นักเรียนจะอย่างไร
- ไปห้องสมุดเป็นเพื่อนมาริษาและกลับมาห้องดนตรี
 - ให้มาริษาไปห้องดนตรีกับตน
 - ให้มาริษาไปห้องสมุดส่วนตนเองไปห้องดนตรี
33. สุภาวดีได้รับมอบหมายให้เขียนเรียงความเกี่ยวกับพระคุณแม่ ส่งในวันแม่ ถ้านักเรียนเป็นสุภาวดี นักเรียนจะเลือกตามข้อใด
- มั่นใจว่าจะเขียนออกมาได้ดีแน่นอน
 - ไม่มั่นใจว่าจะเขียนออกมาได้ดีหรือไม่
 - ให้เพื่อนช่วยเขียนเพราะคงเขียนได้ไม่ดี

34. เบสกับบาส เป็นเพื่อนสนิทกัน หลังจากที่ทำงานร่วมกันบ่อยๆ ทำให้ทั้งคู่มักจะขัดแย้งกันเนื่องจากเห็นข้อเสียของกันและกัน ถ้านักเรียนเป็นบาส นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. คอยกับเบสเท่าที่จำเป็นเท่านั้น
- ข. คอยกับเบสปกติแต่ไม่สนิทเหมือนเดิม
- ค. หาเวลาปรับความเข้าใจซึ่งกันและกัน

35. คุณเป็นคนเรียนเก่ง ปรามิโทย์จึงขอร้องให้ช่วยอธิบายโจทย์ปัญหาให้ฟัง ถ้านักเรียนเป็นคนนักเรียนจะเลือกตามข้อใด

- ก. ไม่สามารถอธิบายให้ปรามิโทย์เข้าใจได้
- ข. ไม่แน่ใจว่าจะสามารถอธิบายให้ปรามิโทย์เข้าใจ
- ค. มั่นใจว่าสามารถอธิบายให้ปรามิโทย์เข้าใจได้

36. มงคลเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่ค่อยเข้าใจ จึงทำแบบฝึกหัดไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นมงคล นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ให้เพื่อนที่เข้าใจอธิบายให้ฟัง
- ข. ยืมแบบฝึกหัดเพื่อนมาดูเป็นตัวอย่าง
- ค. ทบทวนเนื้อหาด้วยตนเองอีกครั้ง ถ้ามีปัญหาก็ปรึกษาครู

37. ธนโชติเป็นประธานนักเรียน ได้จัดทำโครงการทำความสะอาดโรงเรียน ซึ่งเพื่อนบางกลุ่มไม่เห็นด้วยกับโครงการนี้ ถ้านักเรียนเป็นธนโชติ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ให้เพื่อนที่เห็นด้วยช่วยชี้แจง
- ข. ไม่สนใจเพื่อนในกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย
- ค. ชี้แจงถึงเหตุผลให้เพื่อนเข้าใจด้วยตนเอง

38. ไพลินได้รับมอบหมายจากแม่ให้ซักผ้าเป็นจำนวนมากในตอนเช้า ซึ่งเช้าวันนั้นอากาศหนาวมาก ไพลินไม่อยากซักผ้า ถ้านักเรียนเป็นไพลิน นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ซักผ้าให้เสร็จในตอนเช้า
- ข. แบ่งซักเท่าที่จำเป็นบางส่วน
- ค. บอกว่าอากาศหนาว ขอไปซักผ้าในวันถัดไป

39. ในการสอบเก็บคะแนนวิชาภาษาไทย ธานกรเตรียมตัวสอบมาเป็นอย่างดี ถ้านักเรียนเป็นธานกรนักเรียนจะเลือกตามข้อใด

- ก. คงทำข้อสอบออกมาได้ไม่ดี
- ข. ไม่แน่ใจว่าจะทำข้อสอบได้ดีหรือไม่
- ค. มั่นใจว่าทำข้อสอบออกมาได้ดีแน่นอน

40. ในการทดลองวิทยาศาสตร์ อาจารย์มอบหมายให้ชัยรัตน์เตรียมอุปกรณ์ทดลองให้เรียบร้อยในชั่วโมงแรก ถ้านักเรียนเป็นชัยรัตน์ นักเรียนจะเลือกตามข้อใด

- ก. เตรียมอุปกรณ์ได้ถูกต้องตามที่ได้รับมอบหมาย
- ข. ให้เพื่อนช่วยเตรียมให้เพราะเตรียมไม่ถูกแน่นอน
- ค. เตรียมอุปกรณ์ทดลองได้แต่ไม่มั่นใจว่าจะถูกหรือไม่

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางญาดา จันทรศุภระ
วันเดือนปีเกิด	12 สิงหาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	4353/114 ถ.สุขุมวิท แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนลาซาล เขต บางนา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิชาเอก การบัญชี จากโรงเรียนอำนวยการบริหารธุรกิจ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2543	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) วิชาเอก การจัดการทั่วไป จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2555	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ